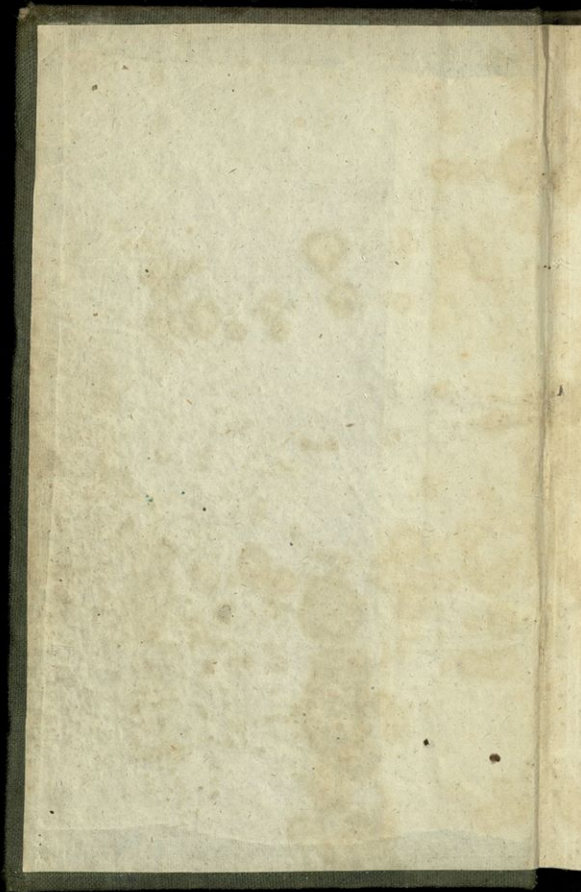

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

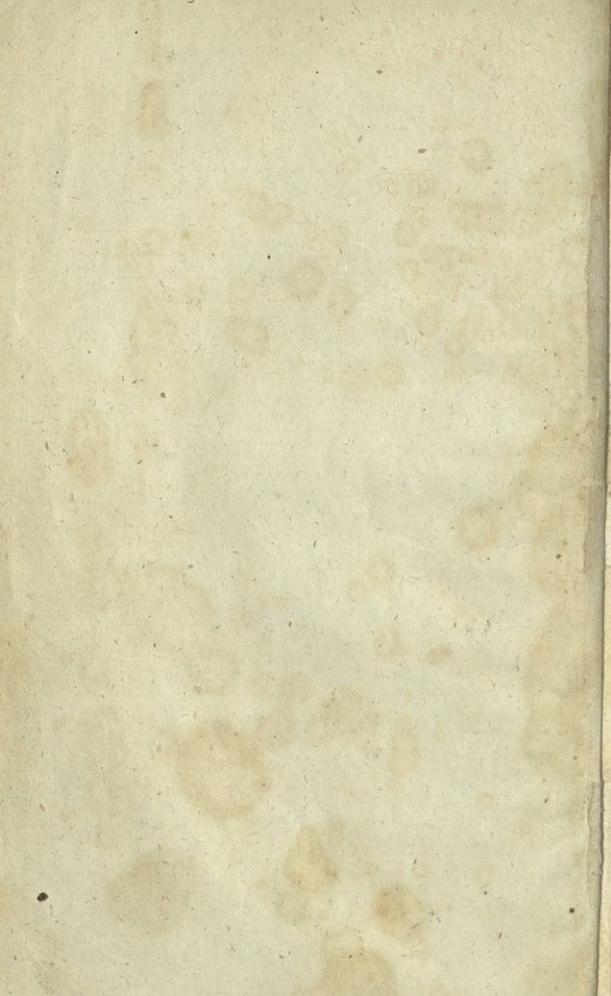
94983

773
71,
1963.

120/2/n

65

SVETA POVEŠTNIKA

SPISAL

L. FLEURY.

Iz laškega poslovenil

Š. KOCIANČIČ

učitelj svetega pisma stare zaveze v Goriški
duhovščini.

V GORICI

Natisnil in založil Paternolli
1852.

94983

94983

Dovoljim, de se natisne: v Gorici 5 svičana 1852.

FRANČIŠEK KSAVERI

Viši Škof.

~~24079~~ II 69

N 3257/1953

PREDGOVOR PRESTAVLJAVCA.

52. *Veliko zgodeb svetega pisma je dozdaj že med Slovenci beli svet zagledalo, in med temi najdemo tudi takih, da jih zamoremo po vsi pravici prav dobre imenovati; zatorej bo morda kateri rekel, ko bo to moje delce v roke dobil: čimú spet to? kaj nam majnka, kali, dobrih zgodeb sv. pisma? — Ne, jih ne pomanjkuje, odgovorim jaz, in vender si upam reči, da je v tem pričejočem detcu nekaj novega, kar se v vsih drugih enakih slovenskih knjigah zastonj išče. Poslušaj me li, blagovoljni bravec! in rekel boš, da imam prav.*

Vse slovenske bukve, v katerih imamo zgodbe sv. pisma, so (kolikor je meni znano) tako spisane, da se v njih sestavu nepretergana versta svetopisemskih prigodeb po navadi zastonj išče, ali pa se svete zgodbe v njih pre-

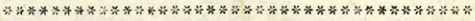
mehko med sabo vežejo; kar se večidel za to godi, ker se pisatelji svetih zgodeb samo svetega pisma derže, in drugih starih zgodovinskih pisateljev ne porabijo. Zakaj njih edini namen, pri spisovanju zgodeb svetega pisma, je po navadi, po Fleuryevih besedah, „bolj pri-
 „ pomoček kerščanskega nauka, kakor pa uvod
 „ v vesoljno povestnico,“ svojim bravcom v roke podati. V pričijoči knjižici pa je naj veči obzir vzet na to, da se zgodbe med sabo dobro vežejo in da se, kakor sam L. Fleury v svojem predgovoru k drugemu natisu pravi, „iz nje spoznati zamorejo mnogoverstne
 „ razmere, ktere so izvoljeno ljudstvo božje
 „ z drugimi sovremennimi narodi vezale,“ in da zamore ta knjižica služiti „za uvod v
 „ vesoljno povestnico.“ Ta namen doseči je učeni L. Fleury, kateri je to delo v francozkem jeziku spisal, razun sv. pisma, pogostoma porabil tudi *Jožefa Flavija*, in je marsikej od njega tu sem povzel, kar se v svetem pismu ne dobi, in ki je k celoti povestnice vender večkrat zelo potrebno. In ravno v tem obstoji to, kar sim rekel, da se v tej knjižici novega najde. Zdi se scer, da je kakšinkrat od več se oddaljil od besed svetega pisma (zato sim večkrat pa tam kako opazko pristavil, da bravca na sv. pismo zavernem) ali to cene njegovega dela vender ne zmanjša.

Fle
 ko
 že
 del
 ven
 nov
 čas
 g.
 del
 pos
 nas
 me
 ca.
 la
 bod
 izv
 šim
 za
 neg
 ma
 pot
 šol
 ljud
 šte
 ske

Zavoljo teh posebnih lastnost, ki jih to Fleuryevo delo ima, se nisim dosti pomišljal, ko me je prosil gosp. tiskar, s katerim sim že več let v nekaki zvezi, da naj mu še to delo poslovenim, ker sim si mislil, da bo morda vender marsikom ugodno, svete zgodbe v tej novi sicer nenavadni obleki brati. Če bo to častitemu občinstvu dopadlo, bom tudi jaz po g. tiskarjevih željah še na dalej več drugih del ravno tega slovečega pisatelja Francozov poslovenil, ako bode Božja volja, posebno pa naslednje: **la storia del nuovo testamento, la storia antica, la storia greca, la storia romana, la mitologia, la storia del medio evo ecc.**, zato da bodo te v druge jezike že večkrat prestavljene izverstne dela tega slovečega pisarva tudi našim dragim Slovencom v roke prišle, da bodo za kratek čas in za lastno podučenje koristnega branja kej več imeli, in da ne bodo po malovrednih ali clo škodljivih knjigah segali, potem ko se z razširjenjem in pomnoženjem šol, in vsled tega z večim izobraževanjem ljudstva tudi večji potreba kaže, primerno število koristnih bukev za željne brave o-skerbeti. **Z B o g o m!**

V Gorici 7 prosinca 1852.

Štefan Kociančič.

PREDGOVOR

*k drugemu francozkemu
natisu.*

*D*o današnjih časov se je sveto povéstnico imelo bolj za pripomoček kerščanskega nauka, kakor pa za uvod v vesoljno povéstnico; zatorej se jo je tudi po navadi neodvisno od druge povéstnice, bi djal jednostransko pisalo in učilo, in učeča se mladež ni mogla iz nje spoznati mnogoverstnih razmer, ktere so izvoljeno ljudstvo božje z drugimi sovremennimi narodi vezale.

Potrebo, to pomanjklivost uka odstraniti, so že g. učitelji na Vseu-

čilišču spoznali, in zastran tega u svojo okrajšano povestnico od starih časov tudi hebrejske letopise povzeli. Ravno iz tega zares vse hvale vrednega namena sim tudi jaz to delce spisal.

Opomniti pa moram, da časoslovske (kronologiške) naznanjenja v tej knjigi se naslanjajo na sastav, ki sadaj sploh v vsih predmetih očitnih učilišč vlada, in vsled kterega je bil svet 4963 let pred Kristusom vsvarjen. Ko je tako nepremakliva podstava v odmerjenju časa postavljena, se zgubi vsa negotovost, ki je bila nasledik raznega časoslovja, in je učečo se mladost pogostoma le motila in pri učenju mudila.

Prizadel sim si tudi, kar je bilo mogoče, v tej povestnici zemljopisne razjasnenja pristaviti, kjer jih je bilo treba, posebno take, ktere bi ute-

gni
biti
v e
zgo
kje

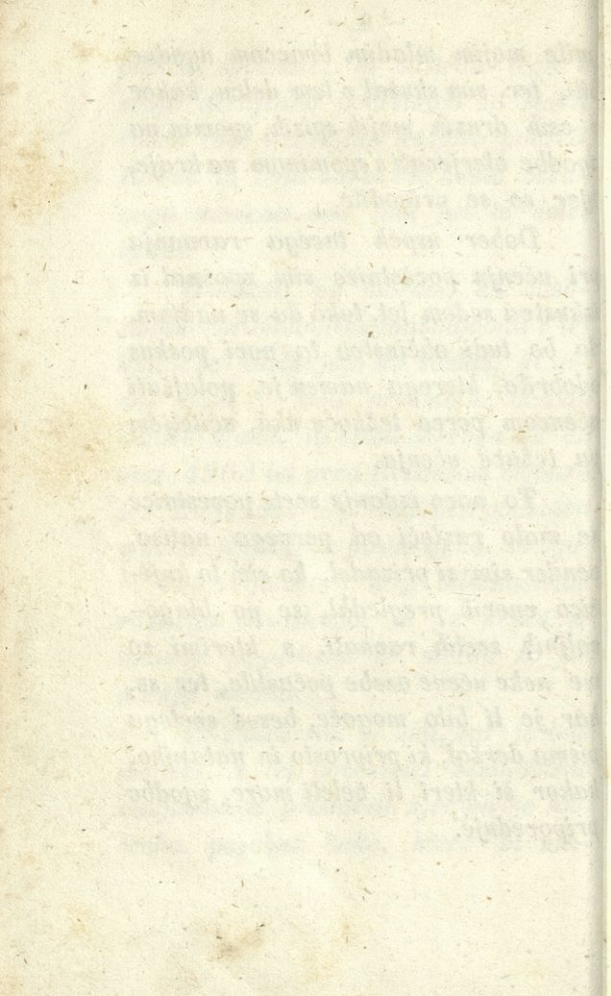
pri
izka
da
odo
uče
pa

se
ven
žico
volj
me
kar
pism
kak
prip

gnile mojim mladim bravcom ugodne biti, ter sim skušal v tem delcu, kakor v vsih družih mojih spisih, spomin na zgodbe vterjevati s spominom na kraje, kjer so se prigodile.

Dober uspéh tacega ravnanja pri učenju povéstnice sim zpoznal iz izkustva sedem let, tako da se nadjam, da bo tudi občinstvo ta novi poskus odobrilo, kterega namen je, polajšati učencom perve težkoče uka, učiteljem pa težave učenja.

To novo izdanje svete povestnice se malo razloči od prvega natisa, vendar sim si prizadel, ko sim to knjižico vnovič pregledal, se po blagovoljnih svetih ravnati, s kterimi so me neke učene osebe počastile, ter se, kar je li bilo mogoče, besed svetega pisma deržal, ki priprosto in natanjko, kakor si kteri li želeti more, zgodbe pripoveduje.

SVETA POVESTNICA.

STATA FORTUNA

VSTVARJENJE.

Leto 4963 pred Jezusom Kristusom.

orebit ni med vami nobenega, ljubi otroci! ki ni večkrat poprašal ali svojih starišev ali pa svojih učnikov: Kdo je naredil sonce, ki nam sveti? Kdo je naredil nebo, zemljo, morje, drevesa, živali, vse to, kar se vidi? V vaših letih se radó poprašuje, in to je naravno, zakaj vi želite se učiti in vse pozvediti, ter skušate večkrat tudi sami si na vprašanja odgovoriti, ki jih vedno osebam dajate, ktere so okoli vas. In glejte, otroci moji! ravno za to, da vstrežem tej vaši hvale vredni radovednosti, vam hočem eno zgodbo povedati, ki vam bo kej dopadla, in jaz menim tudi, da jo boste radi in z veseljem poslušali.

Pa pred vsem drugim vam moram to le reči: Zidar, ki zida hišo s kamnjem, z lesom,

z mavto, s železom, da v kratkem povem, z vsem tem, kar je k zidanju potrebno, ne stori nič nenavadnega, zakaj on nima pri vsem tem nobenega družega zasluženja, kakor da zna z večji ali manjši vednostjo in ročnostjo vse te reči urediti in sestaviti. Ko bi pa bilo mogoče, da bi kak zidar zidal hišo brez kamnja, brez lesa, brez mavte, brez železa, in brez vsega tega, česar je k takemu delu treba; ali ni res, da bi tak zidar bil bolj zvéden, kakor vsi drugi zidarji? Toraj bi se mu tudi drugo, razločno imé dalo, in bi se mu ne reklo zidar, kakor drugim zidarjem, ampak reklo bi se, da je *Stvarnik* svojega dela, to je, reklo bi se, da je on vedil nekaj iz nič storiti. — Tada, ljubi moji! vi morate zdaj vediti, da je sam *Bog* tisti, kteremu gré imé *Stvarnik*, zakaj le on sam je zamogel vse reči iz nič storiti. In jaz vam hočem tudi pred vsem drugim povedati, kako je bilo to čudno delo storjeno, ki se mu *Stvarjenje* pravi, zato da spoznate iz tega božjo modrost in vsegamogočnost, ker mu ni bilo družega treba, ko hoteti, da je vse bilo, kar se na svetu znajde.

Pomnite dobro, On, kteremu ni nič nemogoče, bi bil lahko v enem samem trenutku, v enem migleju, ustvaril vse živeče in neživeče stvari, ki so na svetu; toda Bog je hotel to važno delo v šestih dneh dokončati. Nebo in

zemlj
začet
tema
svet
svetl
svetl
ljube
solno
da n
tema

je st
iz kt
so n

gu,
naj
steč
toke
zem
hote
zeliš
to,

razs
ogn
od
mor
v e

zemlja sta bila naj prva vstvarjena ¹⁾, ali v začetku je bilo še vse pusto in prazno: gosta temà je vse pokrivala; ko je pa Bog hotel svet imeti, je bila njegova naj prva skerb, svetlobo napraviti, zato je djal: Naj bo svetloba! — in svetloba je bila. Ta svetloba, ljubeznivi moji! ni bila svetloba solnca, zakaj solnca takrat še bilo ni; Stvarnik je le hotel, da naj se svetloba prikaže, da ste svetloba in temà prvi dan od perve noči ločile.

Drugi dan je Bog vode razdelil, nekaj vode je storil se spremeniti v megle, je napravil oblake, iz katerih dež spet na zemljo pada; druge vode pa so na zemlji ostale, in jo na vseh stranéh obdajale.

Tretji dan je *Najvišji* (tako pravimo Bogu, zato ker je gospod vseh stvari) ukazal, da naj se vode, ki so še obdajale zemljo, vkup stečejo, ter naredé morje, jezera, reke in potoke. Zdaj se je tadaj na božjo besedo suha zemlja prikazala, in ravno ta dan je on tudi hotel, da naj pokriva zemljo zelenjád, to je zeliša, drevesa, trave, da v kratkem povem, vse to, kar iz zemlje rase, in k zemlji sliši.

Čerti dan je Bog ustvaril solnce, da razsvetluje zemljo in jo greje; in glejte, to ognjeno kroglo, ki je več kot milionkrat veči od naše zemlje, ki je tako svetla, da mi je ne moremo z vanjo vpertmi očmi gledati, je Bog v enem migleju vstvaril. Ravno ta dan je v-

stvaril tudi luno in tiste neštnevilne zvezde, ki jih na nebu vidimo, kadar solnce zajde in se temna noč verne. Otroci! vi boste enkrat, ko bolj porasete, se tudi učili čudapolnih zakonov, na ktere so te svetle zvezde navezane, in tadaj boste iz tega spoznavali vsegamogočnost njih začetnika veliko bolj in lože, kakor bi vam mogel jaz zdaj razlagati.

Pa kakor vidite, do tega časa ni bil Bog še nič živega vstvaril, zakaj vse te stvari, od kterih smo do zdaj govorili, so brez življenja, to je, se ne gibajo in ne dihajo: hotel je torej Bog, da naj se morje s živalmi napolni, in glej! precej je bilo taužent raznih rib, ki so plavale po vodah; ob enem se je tudi v zraku pod nebom veliko živih stvari vidilo, zakaj mnogoverstni tiči vseh farb (barv) so po njem ferleli.

Peti dan so ribe se prikazale in tiči. Zemlja tadaj sama je še bila brez živih stvari.

Šesti dan je Bog vstvaril vse živali, ki ne živé ne v zraku ne v vodi, ampak na suhi zemlji. Ker pa ni bilo na celem svetu še nič družega, kakor ali stvari neživeče in zelenjád, ali živeče stvari, živali, pa brez zastopnosti, brez pameti, ktere torej tudi niso bile v stanu tolike čudesa božje spoznavati in zanje Boga hvaliti; je hotel Bog na zadnje stvariti še človeka; človeka pa je iz íla napravil, in v njegovo truplo je vdihnil z umom in pametjo obdar-

van
per
moj
vari
da l
tem
to,

ker
je d
ene
Ta

nov
goč
jenj
da
zato
osta

nivi
živa
jem
ta
dele
ob
sabo

vanega duha, dal mu je dušo, in tako je tisto
pervo človeško truplo oživelo. Pravi se res, ljubi
moji otroci! po navadi, da je Bog človeka vst-
varil po svoji podobi, to pa ne poméni, kakor
da bi Bog imel roke, noge in obraz, kakor mi,
temuč poméni, da je naša duša vstvarjena za
to, da Boga spozna in ga ljubi.

Pervemu človeku se je reklo *Adam*; in
ker Bog ni hotel, da bi bil človek sam na svetu, mu
je dal še eno tovaršico, ženo, kateró je vstvaril iz
enega Adamovih reber, med tem ko je Adam spal.
Ta žena se je klicala *Eva*, kar pomeni *živo*.

Sedmi dan je Bog počival, to je, ni več
novih reči stvaril, zakaj njemu, ki je vsegamo-
gočen, ni treba počitka: zavoljo tega pa ni
jenjal skerb imeti za vse svoje stvarjene reči,
da se ohranijo. To skerb božjo za vse reči,
zato da se vedno ohranijo in v pravem redu
ostanejo, imenujemo *Previdnost božjo*.

Vse čudesa stvarjenja vkupej, preljubez-
nivi! od solnca, ki nas greje, do naj manjši
živalice, ki jo naše oči komej vidijo, imenu-
jemo *vesóljni svet*; in *svet* ni nič družega, kot
ta čudapolni red, v kterega je gospod Bog vse
dele stvarjenja postavil, zato da zamorejo vse
ob enem vkupej obstati, brez da bi se med
sabo overale ali motile.

ZEMELJSKI RAJ ALI PARADIŽ.

Od 4963 do 4833 leta.

og je Adamu in Evi v prebivališče odločil prijeten vert, ki se mu *zemeljski raj ali paradiž* pravi; v njem so bili travniki s cveticami lepó obraščeni, dosti sadunosnih dreves z naj slajšim sadjem, ki je bilo vedno popolnoma zrelo; v njem je bila tudi ena reka, ki je s svojo bistro vodo ta lepi kraj namakala. Zemeljski paradiž je bil na zemlji blizo krajev, kjer izvirate dve veliki reki, ki se v Azii, enem peterih delov sveta, najdete, in se kličete *Tiger* in *Eufkrat*.

Ko je Bog Adama v raj postavil, ga je storil gospodarja in kralja vsih žival, in mu je dal v živež vse sadje, in kar zemlja v tistih prijetnih krajih sama od sebe rodi, brez da bi

more
Eva
brez
sta
njun
kar
dopa
skus
eno
tudi
kter
se t
zdel
jesta
radi
dobi
» s
» v
» a
» n
» n
res,
je t
nost
sreč
bos
dilo

moral on skerb imeti, jo obdelovati. Adam in Eva sta imela biti brez vsih telesnih bolečin, brez dušnih žalost; brez spoznanja hudega sta imela ondi svoje dni prebiti, in že sama njuna pamet, da tako rečem, jima je kazala, kar je jima bilo vselej storiti, zato da Bogu dopadeta in ga ne žalita. Vender je hotel Bog skusiti pokoršino Adama in Eve, ker je njima eno samo zapoved dal, in če bi to deržala, bi tudi bila vselej vse lepe darove si obderžala, ktere sta od Boga dobila. Ta zapoved bi se tudi vam, ljubi otroci! gotovo prav lahka zdela, zakaj ta jima je le velevala, da naj ne jesta sadú enega drevesa, ki je raslo sred paradiza, in ki se mu je reklo drev spoznanja dobrega in slabega.

Bog je namreč rekel Adamu in Evi: „Vse
„ sadje, ki je v paradizu, je vajino, in jaz
„ vama dovolim ga jesti, kolikor se vama ljubi;
„ ali varita se sadja, ki rase na drevu spoz-
„ nanja dobrega in slabega: zakaj, če bosta od
„ njega jedla, bosta gotovo umerla. „ Ali ni
res, da ta zapoved je bila prav lahka? Bog
je to zapoved Adamu dal le zato, da bi prilož-
nost imel, si s pokoršino tudi zaslužiti tisto
srečo, ki jo je v paradizu vžival. Pa kmalo
boste vidili, kako se je s to zapovedjo go-
dilo, zakaj Adam jo je prelomil.

Zdaj, ljubi moji! vam moram še pove-

dati, da je Bog še pred stvarjenjem sveta Angele vstvaril, to je, bitja pametne, kakor je človek, ki pa nimajo trupla kakor človeki in namenjene večno uživati Boga in obdajat, njegov tron. Med temi angeli eni so dobri, drugi so hudobni ²⁾; zakaj ti angeli, ki jih zdaj hudobne imenujemo, so vidili, da stojé blizo Božjega trona, da so povišani čez vse druge stvari, in so se zavoljo tega prevzeli in napihnili. Bog jih je pa zavoljo tega napuha ostro kaznil (štrafal), ker jih je za vselej iz nebes pahnil, in v en temoten kraj vergel (v pekel) kjer morajo na večne čase daleč od božjega obličja biti. Te hudobne angele imenujemo *hudiče*.

Hudič tadaj, nevošliv Adamu in Evi zavoljo sreče, ki sta jo vživala v paradižu, je sklenil, tudi nju nesrečna storiti, to je, ji zapeljati, da bi kak greh storila, in si tako jezo božjo zaslužila. Se spremení torej v podobo kače (zakaj v zemeljskem raju so bile tudi take živali), se približa Evi, in ji svetuje, da naj je tudi od sadu prepovedanega dreva, ker pravi, da je sad tistega drevesa veliko bolji od sadú vsih družih dreves, ki v paradižu rasejo. Nespremišlena Eva je scer dobro vedila, kar je Bog rekel Adamu in tudi nji, pa vendar ni mogla hudobnemu svetu hudiča zoperstati, prelomi božjo zapoved, in verh tega zapelje še svojega moža, da je bil ravno tako kakor ona, Bogu nepokoren.

to
nala
in
otro
griz

god
je
ga
gla
je
je
"
tud
dar
reč

sra
"
"Z
"
"
"
"
"
ve
ka

Ali kakor hitro sta bila ta greh storila, to je, kakor hitro sta zoper voljo božjo ravnala, sta tudi že čutila obá hudo grizenje vesti, in to je bila prva kazen (štrafinga): ja, ljubi otroci! verjamte mi, ni večí nesreče, kakor je grizenje vesti zavoljo hudega pregrešenja.

Bog, ki v enem trenutku vse vidi, kar se godi, je tudi vedel za Adamov greh: ali, ker je hotel viditi, kako se bo Adam izgovarjal, ga kliče po imenu v paradižu; njegov strašen glas je krivega Adama tako prestrašil, da se je na celem životu kot šiba tresel, in skríl se je v naj večí goščo paradiža. "Adam, Adam! „ zakaj se skrivaš? „ mu pravi *Gospod* (tako tudi imenujemo Stvarnika, in to ime pomeni *Gospodarja*, zakaj on je v resnici gospodar vseh reči).

Človek, ki ni znal še lagati, in se je sramoval svojega greha, mu odgovori: "Gospod! „ skríl sim se zato, ker se tebe bojim. „ — "Zakaj se boš mene bal, mu reče ta glas, če „ nisi jedel prepovedanega sadú? „

Adam se je hotel izgovarjati, ter je djal: "Žena, katero si mi za tovaršico dal, mi je „ podala od tistega sadja, in jaz sim ga ne- „ marno ž njo jedel. „

Ko Eva moževe besede sliši, spozna svoj velik greh, ki ga je storila, očitno, in je jokaje tožila, da jo je kača zapeljala.

Na to je Bog kači rekel: “Zato ki si
” ženo zapeljala, boš med vsemi živalmi sovra-
” žena in čertena; vedno boš po zemlji lazila;
” žena te bo preklela, in čas pride, da ti bo
” ona glavo sterla. ”

Potem je Bog Evi napovedal, da bo te-
žavam podveržena; da bo v bolečinah otroke
rodila, in da bo možu podložna.

“Tebi pa, pravi Bog Adamu, ki si se
” dal od tvoje žene zapeljati, ne bo več zem-
” lja rada svojega sadu dajala; ternje in osat
” ti bo rodila, in s potom svojega obraza si
” boš moral kruh služiti, dokler se v prah
” verneš, iz kterega si vzet. ”

Pri teh besedah zapodi Adama in Evo vun iz
paradiža, in zato da ne bi mogla nazaj, postavi k
vertnim vratom angela z ognjenim mečem, kateri
jima je vedno branil, nazaj v paradiž se verniti.

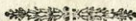

teg
v v
kaj
naj
slil

otro
njim
pri

ABELNOVA SMERT.

Od 4833 do 3308 leta.

adar sta bila Adam in Eva izgnana iz paradiža, kakor sim vam zdaj povedal, otroci ljubeznivi! sta si napravila obleko iz živalskih kož, in sta začela zemljo obdelovati; zakaj zemlja je zdaj, če se je ni obdelovalo, rodila samo ternje in osat, kakor je rekel Bog; zastran tega sta kmalo v *poljodelstvu* se zurila, to je v vednosti, kako prav zemljo obdelovati. Zakaj potreba človeka po navadi prisili, da iznajde reči, na ktere bi scer nikoli še pomislil ne.

Ne dolgo po storjenem grehu je Eva otroka povila, ki se mu je *Kajn* reklo, in za njim je dobila sina *Abelna*. Ta dva otroka sta pri svojih starših rasla, in starši so ju učili

Boga spoznati, in bati se ga; zakaj ubogi Adam ni mogel nikoli pozabiti ne paradiža, ne greha, zavoljo ktere ga je moral vun iz paradiža pobegniti.

Adam je tudi hotel na kako očitno vižo Bogu spričati svojo ljubezen in svojo hvaležnost za darí, ktere mu je Bog na svetu delil; zato je imel navado, da je Bogu daroval pervine vsega tega, kar je imel, to je, naj perve cvetice in pervo sadje svojega verta in perve jagneta svoje čede. Res da Bogu ni bilo teh reči treba; toda Adam mu jih je daroval v spričevanje, da spozna, od koga mu pride vse, kar ima. Tako darovanje Bogu prinešeno z nekterimi šegami (obredi) se imenuje *žertra* ali daritev (ofer).

Kain in Abel sta tudi svojega očeta posnemala, in sta Bogu darovala: Kain, ki je polje obdeloval, je daroval Bogu zemlje sad; Abel ki je bil pastir, je daroval naj lepše jagneta svoje čede. Ali ta dva brata nista bila eden drugemu podobna. Kain je bil divji, neotesan in nevošliv; Abel pa je bil krotak in vljuden, on je Boga iz cele svoje duše ljubil, in je bil pokoren staršem, zakaj on je vedil, da spoštovati in vbogati starše, očeta in mater, je ravno toliko, kakor vbogati Boga samega.

Nekega dne, ko je Abel Bogu daroval jagneta svojih naj lepših ovac, je Bog z do-

po
slu
nji
mu

žitr
ali
huc
je n
Got
voš
mla
te
hud
zask

kad
kor
prav
vidi
mu
„ k
„ d
ravn
„ d
„ je
sluša
brata
se n

podajenjem na njegov dar pogledal; zakaj zasluženje daritev v božjih očeh ne obstoji v njih dragoti, ampak v namenu, iz katerega se mu daruje.

Kain je tudi za se Bogu daroval prvo žitno klasje svojega polja, ki ga je obdeloval; ali Bog ni sprejel njegovega darú, ker je poznal hudobno Kainovo serce, in je tudi vedil, da je na skrivnem svojemu bratu Abelnu nevošliv. Gotovo ne poznate, vi otroci! nevošlivosti: nevošlivost je gerd greh, in nadjam se, da vaše mlado serce ni še nikoli bilo nevošljivo. Védite torej, da je nevošlivost grenka žalost, katero hudobni občutijo, kadar vidijo, da si dobri ljudje zasluženja naberajo, in da jim dobro gre.

Kainova nevošlivost je še bolj narasla, kadar je vidil, da je Abel bolj Bogu ušeč, kakor on; in verujte mi, ta nevošlivost ga je res prav nesrečnega delala. Tada Bog, ki je vse vidil in vedil, kaj se v njegovem sercu godi, mu reče: "Kain, zakaj si žalosten? ali ne veš, „kali, da, če hudo delaš, boš kaznen, in če „dobro delaš, boš plačilo dobil?„ To je bilo ravno to, kakor bi bil Bog mu rekel: "Namest „da si Abelnu nevošliv, bodi dober, kakor „je on, in boš srečen. „ Tode Kain ni poslušal Gospodovih besed, dan za dnevom bolj brata Abelna sovraži, in še clo življenje zdela se mu je nesrečno in težavno.

Ljubi moji otroci! Bog ne govori zdaj več s človekom, kakor je v tistih časih tako pogostoma delal; pa djal je v nas nek notrajni glas, kateri nas pohvali, kadar prav delamo, nas pa tudi ostro posvari, kadar hudo delamo: letá glas, otroci! je glas naše *vesti*, glas, ki nas nikoli ne goljfa. Kdor jo vselej, preden kaj stori, popraša, in se z njo posvetva, si zamore svest biti, da ne bo nikoli nič tacega storil, kar bi imel poslej obžalovati.

Kain je nekega dne, iz gerde nevošljivosti do brata skorej ob pamet, Abelna na en samotni kraj peljal, kakor da bi se hotel z njim enmalo sprehoditi; ali ondi, ko se mu je zdelo, da ga nobeden ne vidi, zgrabi Abelna, kateri si ni nič hudega mislil, in mu glavo razkole z debelim kolom, ki si ga je bil navlaš za to pripravil.

Kain, dasiravno hudoben, vender je bil tudi pri tem činu silno prestrašen, ko je z grozo vidil svojega nesrečnega brata na tleh ležati z lepimi zlatorumenimi, s kervjo ognusenimi lasmi, ki je s curkoma vrela iz široke rane na čelu, kamor ga je bil vdaril. Kain se je namreč pri ti priči na Božje besede spomnil, in je precej spoznal, da je po njem brez rešitve. Pa vender ni še mogel verjeti, da se ne bo Abel nikoli več okreval; zakaj on ni še vedil, kaj je smert; in ker si ni upal pred očeta stopiti,

gre v naj gostejši gojzd se skrit, kjer je upal, da ga starši ne bodo nikoli najti mogli.

Menil je bratomor, da ga ni nobeden vidil, ko je brata ubil; ali Bog ga je zdaj s strašnim glasom klical: "Kain! kaj si bratu storil?" — Nesrečnež, vès iz se, bolj zdivjan od popred zavoljo kervi, ki jo je prelil, Gospodu hudobno odgovori: "Kaj si morda meni mojega brata dal, da naj ga varjem?"

Na to Bog, kateremu se ne more nič skriti, ki vidi tudi naj skrivniši misli naše duše, mu ostro očituje njegovo pregreho, in mu reče: "Kri tvojega brata, ki si jo ti s tvojo roko prelil, vpije k meni; zemlja, ki je pila njegovo kri, ti bo zanaprej sovražna; s potnim obrazom jo boš obdeloval, ali ona ti ne bo več rodila; po svetu se boš klatil in potikal brez obstanka, in ne boš na njem več sreče vžival, zakaj tvoja vest ti bo zmiram očitala bratomor, ki si ga doprinesel."

Ko je Kain te strašne besede slišal, je ves prestrašen se v beg podal, in kakor mu je Bog prerokoval, je on dolgo na zemlji živel, preganjan od grizenja svoje vesti zavoljo te hudobije, in ni ga najdel kraja, kjer bi mogel mirno svojo glavo počiti.

P O T O P.

Od 3308 do 2907 leta.

ed sinovi, ki jih je Adam po Abel-novi smerti dobil, je bil eden, ki se je *Set* klical; ta se je posebno v tem od družih ločil, da je zvesto Bogu služil, to je, da je s posebno pobožnostjo Boga častil in mu daroval. Njegov rod ga je posnemal, in je Adamovo in Abel-novo bogoslužnost zvesto ohranil: *Enoh*, *Setove* rodovine, je še več šeg in obredov vpeljal, s katerimi je Stvarniku svojo ljubezen, spoštovanje in hvaležnost skazoval.

Kain, dasiravno prenesrečen, je vendar tudi otroke imel, ali njegovi otroci so bili hudobni, kakor njih oče. Spomin na Boga se je med njimi popolnoma zgubil, in oni so celo jenjali Bogu tisto čast skazovati, ktero so Bogu

dolžni vsi ljudje, Bogu, ki jih je zato na ta svet postavil, da ga spoznajo in ga ljubijo.

Adam je umerl devetsto in trideset let star, nič več in nič manj, ljubi moji! in že se mi zdi, da vam lahko berem v očeh začudenje čez to, kar vam pravim od tako dolzega življenja. Ali Bog je hotel, da so prvi ljudje tako dolgo živeli, zato da je njih dolgo življenje pripomoglo sinovom, ložej vsaki čas v spominu obderžati vse to, kar se je od začetka sveta do njih dobe zgodilo. *Očake* (patriarhe) imenujemo tiste nekdanje očete ali starašine družin, kateri so radi svojim sinom in vnukom pripovedovali, kar so oni sami vidili ali slišali v svoji mladosti. Na tako vižo se je vedno ohranilo med ljudmi spoznanje pravega Boga, ktere-ga spoznanja niso ljudje nikoli popolnoma zgubili, kakor boste zamogli povzeti iz tega, kar vam hočem še povedati.

Dokler so še živeli prvi očaki, je Setov zarod ostal vedno bogaboječ in kreposten; ali ko so tisti častitlivi starčeki pomerli, se je z njimi tudi pozguboval spomin tega, kar je bil Adam svojim sinom pravil. Setov rod je posnemal zdaj Kainove sinove, in v kratkem je postal tako hudoben, da se je komej več na svetu enega človeka dobilo, ki je Boga ljubil in dobro delal.

Noe, ki je bil Setovega rodu, in deseti

očak od Adama, je bil sam še mož pravičen in dober med vsemi, ki so takrat na svetu živeli: zato je Bog tudi njemu razodel, da je sklenil, z vesoljnim potopom ves človeški rod pokončati. Pri tej priložnosti mu tudi zapove, da naj si napravi kakor eno hišo iz lesá, veliko zadosti, da bi v nji cela njegova družina prostor imela, kakor tudi veliko število vsakoverstnih žival, in pa potrebni živež za eno celo leto. Noe je veroval božjim besedam, in se je koj dela lotil, ki mu ga je Bog ukazal; ali dasiravno je marljivo delal, je vender celih sto in dvajset let svojo *barko* napravljal, zakaj tako pravimo tisti silno veliki leséni hiši, ki jo je Noe po božjem povelju zidal. Bog je hotel, da je moral Noe tako dolgo delati, preden je svojo barko si napravil, zato da so med tem ljudje čas imeli se spokoriti, in ga prositi odpuščanja svojih hudobij, zakaj večna dobrota je vselej pripravljena odpustiti tistim, ki svoje storjene grehe resnično obžalujejo.

Toda zastonj je Noe ljudi svaril in opominjal, ter jim pravil od nesreče, ki jih je čakala. Oni so se njegovim besedam li posmehovali; in namest, da bi si bili prizadevali Božjo pravico potolažiti, in se poboljšati, so od dne do dne še vedno hudobniši živeli.

Kadar je tadaj potopu odmenjen čas nastopil, gre Noe v barko s svojo ženo, s tremi

sini, ki so se *Sem*, *Kam* in *Jafet* klicali, s ženami njihovimi, in od vsakoverstnih žival je sabo vzel po en par, kakor mu je bil Bog ukazal. Na to, ko je bila barka dobro zaperta, je Bog poslal skoz celih štirideset dni strašen dež, morje in vse reke na svetu so čez svoje brege stopile, tako da so bili v kratkem času v vodi utopljeni vsi ljudje in vse živali; zakaj vode so vedno rasle, celo zemljo pokrile, in visoko stale čez naj viši gore. Sama Noetova barka je verh vod plavala med tem, ko je vse drugo v vodi poginilo, in tako je bil Noe s celo svojo družino rešen. Glejte! to je spomina vredna prigodba, ktere spomin se je od veka do veka ohranil med ljudmi, in ki se vesoljni *potop* pravi: od te prigodbe boste pogostoma brali tudi v drugih bolj učenih buk- vah, kakor so te. —

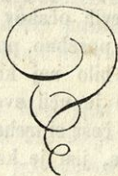
Zemlja je bila popolnoma z vodami pokr- ita sto in petdeset dni, to je celih pet mes- cov; ali zdaj pošlje Bog en veter; ko je ta veter pihati začel, so se začele tudi vode zni- ževati, in sedem mescov po začetku potopa je barka obstala verh gore, kteri *Ararat* pravimo; in ki je izmed naj viših aziatskih gor. Pa ven- der so mogli še nekteri meseci preteči, preden se je Noe podstopil izpustiti iz barke enega krogarja, ki se pa ni več nazaj v barko vernil. Sedem dni poznejši spusti očak enega goloba;

ali ta je kmalo se nazaj k barki vernul, zato ker ni še dobil toliko suhega sveta, da bi se bil mogel kje počiti. Za malo dni potem je ravno ta golob izpuščen iz barke se vernul z oljkino vejco v kljunu. Iz tega znamnja je Noe spoznal, da voda ne pokriva več cele zemlje. Zdaj torej očaj iz barke stopi s svojo celo družino, in spusti tudi vse živali, ki jih je toliko časa v barki zaperte imel.

Pervo Noetovo djanje po tem, ko je iz barke stopil, je bilo to, da je en altar iz zemlje postavil, na katerem je Bogu daritev prinesel, in mu tako skazal svojo hvaležnost, da ga je potopa rešil. Bogu je ta daritev dopadla, in mu je tadaj v njegovo vpokojenje takole govoril: " Jaz v prihodnje ne bom nikoli več s
» potopom ljudi pokončal, kakor sim zdaj storil;
» zato postavim na nebo mavrico, da se na
» oblakih prikaže, in to v vedno znamnje te
» zaveze, ki jo s tabo sklenem. „

Ta mavrica, otroci! ktero je Bog postavil za znamnje in poročstvo svoje zaveze z ljudmi, je tista mavrica ali vedrenica, ki jo na nebu vidimo, kadar po dežju solnčni žarki skozi oblake silijo, da do nas pridejo. Kadar enmalo bolj odrasete, in se tudi še kej več naučite, boste lahko zapopadli, kako postanejo tiste razne barve, ki jo tako prijazno storé; in ko boste v mavrici eno naj lepših naravnih prikazen ob-

čudovali, se boste spominjali na Noetove zgodbe,
na ostro pravico božjo proti hudobnim, in na
neskončno njegovo dobroto proti tistim, kateri
radi spolnujejo njegove zapovedi.

OBLJUDENJE SVETA.

Od 2907 do 2868 leta.

oe je tiste vednosti zdaj spet v
djanje vpeljal, ki so bile od
pervih očakov znajdene, in se
je posebno poljodelstva lotil, ki
je bilo naj koristniši od vsih.
On je učil svoje sine, kako in
iz česa si treba napravljati obla-
čila, jim je kazal, kako je treba
si prebivališča napraviti; ja, on je bil, pravijo,
pervi, ki je iz grozdja vino začel delati. Ker
pa si ni nikoli kar mislil, da bi mošt utegnul
tako silno moč imeti, boste slišali zdaj, kaj se
mu je prigodilo zavoľjo tega, da je odveč
rad to pijačo zavžil, ktere ni bil vajen.

Nekega dne, ko je enmalo preveč vina
pil, čuti na enkrat, da mu je glava težka, dozde-
valo se mu je, da se mu tudi noge majejo,
kakor da bi se zemlja pod njim gibala. Noe,

ki ni vedil, od kod to pride, se komej in komej v svojo bajto spravi, kjer ga popade neogibljivo spanje, kakor ga pijanost po navadi uzrokuje, zato se je bil precej na tla vlegel. Noe se je bil namreč nevedoma opijanil. Njegovi trije sinovi, Sem, Kam, in Jafet so vse to vidili, kar se je njih očetu pripetilo, niso pa tudi oni vedili, od kod da to pride; ali Kam ni mogel svojega smeha vderžati, kar je pa slabo storil, zakaj tako se je pregrešil zoper spoštovanje, ki ga je sin svemu očetu skazati dolžan. Sem in Jafet sta se tu vse drugači obnašala; ona nista nobenega v očakovi šotor noter pustila, zato da bi ga nobeden v tem spanju ne vidil, kterege ni mogel premagati.

Kadar se je Noe spet zbudil, se je le malo spomnil tega, kar se je bilo z njim zgodilo; in ko se je popolnoma spet zbrihtal, in je zvedil za Kamovo zaderžanje, se je silno razžalostil, in mu je prerokval: da bo vès njegov rod hudoben, kakor so bili hudobni ljudje pred potopom, in da zavoljo tega bodo njegovi mlajši enkrat sužni hlapcov njegovih bratov.

Kmalo po ti prigodbi je Noe umerl; dosegel je pa Noe veči starost, kakor nekdam Adam, zakaj imel je, ko je umerl, devetsto in petdeset let; in njegovi sinovi so ga obžalo-

vaje pokopali, kakor je dolžnost dobrih otrok. Ti trije možje, Noetovi sinovi, so imeli mnogoštevilne *rodovine*, to je veliko število sinov, vnukov, in pravnukov, in so vkupej prebivali v lepi Aziatski deželi, ki se je klicala *Mesopotamia*, to je, medvodje, ali dežela med vodami; vsi so en sam jezik govorili, in vsakteri njih je bil gospodar in kralj cele svoje družine. Kadar so se bili pa tako pomnožili, da v deželi, kjer so prebivali, jim ni bilo več ostati, ker jih dežela ni mogla rediti, so sklenili saksebi iti, da bi v drugih deželah prebivali, kjer so vedili, da ni prebivavcov. Preden so se pa ločili, so hotli stolp ali turn sozidati visok do neba, s tem namenom, da bi tako svoje ime na veke proslavili, to je, da bi vsi, ki bi ta turn vidili, se spomnili, da je to delo spominik Noetovih sinov. Ali Bogu ni dopadlo to delo, zato ker so se ga bili iz same prevzetnosti lotili, in jim torej ni pripustil, da bi ga bili do konca dognali.

Ljudje so vender to silno delo bili že začeli, in so hotli turn do oblakov visok napraviti; sozidali so ga bili tudi že prav visoko, dasiravno so bili še deleč od neba, kar mi lahko verjamete, pa glej! na enkrat zamerka-jo, da ne govorijo več vsi enega jezika, in da se med sabo ne razumijo: če je eden hotel imeti opeko (zakaj ta slaviti turn se je iz opek

zidal), mu je en drugi, ki ga ni razumel, prinesel lesa ali vode. Kakor če bi vi, otroci! na enkrat pozabili slovensko govoriti, kar znaste, in bi začeli govoriti eden po latinsko, drugi po greško, ta po nemško, uni po špansko, spet drugi po angleško: to bi bila ena kolobocija, da bi eden družega ne zastopil. Kaj ni res? Morali bi po sili saksebi iti, ker bi se ne mogli zastopiti.

In ravno to se je bilo zgodilo Noetovim naslednikom, potem ko so že nekaj tisti turn sozidali, ki ni imel nikoli dozidan biti, in ki se mu *babelonski turn* pravi, in mesto *Babel* ali *Babilon*, to je zmedenje, zmešnjava. Zakaj ravno na tem mestu, pa veliko poznej po tej prigradbi, ki sim jo vam zdaj povedal, je en Kamov vnuk, *Nemrod* po imenu, mesto zidati pričel, in ga *Babilon* imenval; to je imenitno mesto, od kterega vam bom še veliko reči povedal v tej knjigi, in pa tudi v drugih. Potem so se Noetovi sinovi saksebi razšli, in kakor se jim je poljubilo, se po tistih visokih gorah potikali, ki Azio delé, kakor se boste iz *geografije* ali zemljopisa učili. Jafetov rod, ki se je ločil od drugih po beli barvi in po svojih lepih obrazih, se je potegnul proti *zapadu*, ali v dežele tistega kraja zemlje, kjer solnce zvečer zahaja; in ker leži Europa ravno na tej strani za tiste, ki pridejo iz Mesopotamie, je verjetno, da so vse ljudstva v tem delu sveta Jafetovega rodu.

Semovi sini so se od družih ločili po svoji rumeni ali zelenkasti barvi, in so ostali v Mesopotamii in v bližnjih deželah. Iz tega rodu je prišlo hebrejsko ljudstvo, od kterega vam bom kmalo več reči povedal. Iz tega rodu so prišle tudi skorej vse aziatske ljudstva, ki so ravno tisto barvo ohranile, ktera jih od drugih loči.

Kamovi sini pa, ktere je bil Noe, njih oče preklel, so se razšli po Afriki in po tistih deželah Azie, ki so blizo Afrike; iz tega rodu so prišli *Egipčani*, *Kanaanejci*, in še nekatere druge ljudstva, kterih imena boste dobili v zgodbah, ki vam jih bom zdolej pripovedval.

Ker je tadaj zidanje Babilonskega turna uzrokovala zmedenje jezikov, je potem takem dalo ljudem priložnost, se po celi zemlji razširiti, in iz tega so prišli toliko različni jeziki, kakor jih zdaj na svetu najdemo, in ki jih razne ljudstva govore.

ABRAMOV POKLIC.

Od 2868 do 2267 leta.

otem ko so se bili ljudje po svetu razšli, kakor sim vam zdaj pravil, so vednosti, ktere so očaki iznajdli za perve svoje potrebe, močno napredovale: iztrebile so se semtertje nezmerne hoste, ki so zemljo pokrivalo, in v nekterih krajih so začeli mesta zidati, kar se do tistikrat še nikoli vidilo ni. Kmaló se je iztuhtalo, čimú da so železo in drugi metali, ki jih zemlja v sebi krije, in kako z njimi ravnati; sukno so pripravljali iz ovčje vovne, in platno iz lina in konoplja, ki na polju rase. V tistih pervih časih je bilo vse debelo in slabo narejeno, toda počasi so se ljudje zmiram bolj izučili in omikali. Vender pa, kakor si lahko mislite, je moralo več sto let preteči, dokler so mogli vse te

lepe reči napraviti, ktere so zdaj vsakdanje in vsem znane. Ob ravno tem času so rodovi že zelo pomnoženi se narasli v velike ljudstva, in zedinjenje tistih, ki en jezik govorijo, in ki so v ravno tisti deželi, se kliče *narod*.

Ali med tem, ko so ljudje vsak dan kaj novega iznašli, kako namreč bolj ugodno živeti, in kako si pripraviti reči koristne za ugodniši življenje, so pozabivali to, kar je potrebniji ko terdna hiša ali priležno oblačilo, čem reči, spoznanje Boga, kateri je bil Noeta potopa rešil, in njegovi družini tolikaj n dobrot skazal.

Spomin prigodb, ki so jih prvi očaki svojim sinovom pripovedvali, se je per njih tako izgubil, da so začeli ko Boga častiti vse, karkoli so vidili, to je, da so žertve darovali in čast, ki gre samemu Bogu, solncu, luni, in kakšin krat še clo samim živalim dajali.

Semov rod, to je prebivavci enega dela Azie, je dalej kakor drugi Noetovi sinovi obdržal in ohranil spomin na Stvarnika in vero Adamovo; ker so pa s hudobnimi pomešani živeli, so začeli tudi oni jih posnemati. Zatorej je Bog sklenil, si napraviti eno ljudstvo zato da bi na tako vižo svoje prave častivce ločil od družih ljudi, ki jih je pustil v njih hudobnosti.

Merkaite si tukej, vas prosim, otroci

preljubeznivi! da je takrat Gospod si izbral eno ljudstvo, pri katerem je hotel ohraniti slavo in čast svojega imena, in spomin svojih dobrot, tako, kakor so ga bili očaki svojim sinom sporočili. Ako to merkate, boste zanaprej ložej zapopadli, kako je bilo na svetu toliko družih narodov, katerim je bilo neznano še clo imé stvarnika, ali kateri so popolnoma nanj pozabili, kakor boste slišali v drugih zgodovinah, ki jih boste brali. V tistem času je živel v mestu *Ur* na *Kaldejskem*, deželi blizo kraja ležeči, kjer so Noetovi sinovi pred svojim ločenjem zidali babilonski turn, en bogaboječ človek, ki se je klical *Abram*. On je bil iz *Semovega* rodu, in je ohranil spoznanje in ljubezen do Boga v sredi ljudstva, ki ni družega molilo kot solnce in zvezde. Zakaj vi morate vediti, da so bili *Kaldejci* naj prvi med vsemi, ki so na tek nebeških zvezd gledali, čeznj premišlevali in tako dali prvo podstavo mnogocenjeni vednosti, ki se je pozneje imenovala *Astronomia*, zvezdoslovstvo ali zvezdoznanstvo.

Abram je bil tisti mož, kterega je Bog izbral biti oče njegovega ljudstva. On mu tadaj zapové, da naj zapusti deželo, v kateri je dozdaj živel, mu je obljubil, da bo iz njegovega rodu tako neštevilno ljudstvo naraslo, kakor so neštevilne zvezde, ktere na nebu svetijo, in mu je napovedal, da jim bo v posestvo iz-

ročil *Kanaansko* deželo, ki leži med Mesopotamio in med morjem, in ki se je tako klicala, zato ker je nekdanj v nji živel Kanaan s svojo družino. Zadnjič mu je obljubil, da se bo iz njegovega rodu tisti rodil, kateri bo izbrisal vse grehe tega svetá, kakor je bil že rekel Adamu in Evi, kadar je kači napovedal, da ji bo žena glavo sterla.

Abram je slušal in vbogal Božji glas, in se je na pot podal s *Saro* svojo ženo, z Lotom, sinom svojega brata, s svojimi hlapci in s svojimi čedami, to je z velikim številom ovac, koz in velbljudov ali kamelov. Zakaj to je bilo, otroci moji! bogatstvo tistih časov, ne pa, kakor dan današni, kjer se tisti bogat imenuje, kateri ima lepe hiše, polja, drago pohištvo, ter veliko zlata in srebra. Abram ni imel hiše: on je stanoval pod šotorom, kritim z kožami žival ali z debelim platnom, in tak šotor se lahko prenaša iz enega kraja na drugi. Ni mu bilo pohištva treba, zakaj z njim bi bil li težej popotval. Njemu so bile same pašnje mar, potrebne njegovim čedam: denar je bil v tistih časih celo nepotreben, zato ker niso čutili nikdar potrebe, si kej vkupiti.

Merčajte si dobro, ljubi moji otroci! da čas, kadar je Bog temu očaku ukazal se podati iz Kaldejske dežele v *Kanaansko*, se imenuje Abramov, ali Abrahamov ³⁾ poklic; in v

prihodnje boste vidili, da je ta prigodek prav imenitna doba v zgodovini božjega ljudstva.

Med tem je Abram s svojo družino prišel v deželo, ktera se jim je zdela bolj rodovitna od vsih, skoz katere so hodili, zakaj tu zagledajo pred sabo gore z velikimi pašniki, pod njimi pa nezmerne planjave, ktere je silna reka namakala. Tada j ostanejo v senci prestarega hrastovja, da bi čede se odpočile. V tem samotnem kraju, kjer namreč ni bilo prebivavcov, je hotel Bog spet se Abram u razodeti, da bi mu svoje obljube ponovil, ter mu povedal, da ta lepa dežela, v kteri je zdaj, je Kanaan ska dežela, ktero je on njegovim naslednikom objubil.

Abram, poln hvaležnosti do Boga, daritev prinese Bogu na ravno tistem mestu, kjer je zaslišal njegov glas; sklenul je tudi, poterpežljivo počakati, da bi se božje obljube spolnile, ker je dobro vedil, da Bog nikoli tistih ne zapusti, ki vanj zaupajo; in ondi je svoj šotor postavil pervikrat po tem, ko je iz Kaldejskega prišel.

Več let je tada j Abram živel v tej deželi s svojo ženo Saro in z Lotom, kteri je tudi že bil oče velike družine; pa hud prepir vstane med Lotovimi hlapci in med Abramovi, ki so dozda j vkupej na ravno tistih pašnikih čede varovali. Zato reče Abram Lotu: "Zato da ne

„ bo nikdar več tak prepir med najinimi hlapci,
„ je holji, da se ločiva, da bodo tvoje in moje
„ čede tudi ločene, in se drugod pasle. Iz-
„ beri si tadaj ti deželo, kjer hočeš prebi-
„ vati in jaz bom tam, kjer nočeš ti stano-
„ vati. „

Lot bi bil moral reči Abramam, kateri ga je vedno imel kot svojega lastnega sina: „Stric! „ jaz nočem od vas proč, rekel pa bom hlap- „ com, in jih pokaral, da se ne bodo z vaši- „ mi več prepirali. „ — Ali namesti tako go- voriti z dobrim starčekom, ki mu je bil kakor oče, je nehvaležnež si tisto deželo zbral, ki se mu je naj boljši zdela, in je šel prebivat v bližnjo okolico, ki se ji je *Pentapolis* reklo, kar pomeni deželo peterih mest, zakaj v resnici je bilo tam petero mest, med katerimi naj ime- nitniši *Sodoma* in *Gomora*. V Sodomi je od zdaj Lot imel svoje stanovanje.

Ali morate vediti, da prebivavci *Penta- polja*, kjer so gospodavali Kanaanejci, so bili tako hudobni, da je Bog sklenil, njih mesto s žveplom in ognjem sožgati in v enem migleju ves tisti hudobni kraj končati. Ker pa božja pravica vselej razloček dela med nedolžnimi in med krivičnimi, sta dva angela iz nebes poslana v podobi popotnikov prišla v Sodomo, stopila v Lotovo hišo, ga spominjala, da mora podvizati iz mesta vun s svojo družino, ako

želi ohraniti svoje življenje, in sta mu posebno priporočila, da naj se nikar nazaj ne ozre, akoravno bi za sabo velik ropot slišal.

Lot je storil precej, kar sta mu popotnika nasvetvala, dasiravno si še mislil ni, da bi utegnula biti poslana od Boga; se dene torej vun iti s svojo ženo in dvema hčerama, nesé v naročju in na ramah, kar so imeli naj dražjega. In že so bili precej daleč iz Sodome, ko so na enkrat za sabo zaslišali strašen ropot, kakor da bi bilo več strel na en mah na tisto mesto priletelo. Lot, ki je dobro pomnil, kar sta mu popotnika svetvala, se je skerbno varoval, da ni nazaj pogledal; ali njegova žena, ki je bila grozno radovedna, se je ozerla, je bila pa za to svojo nepokoršino kej strašno kaznjena; zakaj obernila se je, viditi, kaj je tako zaropotalo, vidila je Sodomo vso v ognju, pa tudi ona je bila v tistem hipu v solnat steber spremenjena. Lot, dasiravno silno žalosten te nesreče, jo maha naprej, pride do strica, ga prosi da naj mu dovoli pri njem ostati, in zdaj se ni nikdar več od njega ločil. Od tega časa, ljubi moji! je namest bogate dežele, kjer je popred stalo pet mest, veliko jezero, ki se po navadi kliče *mertvo morje*, zavoljo tihote in negiblivosti njegove vode. Njegovi bregovi, polni tanjkega in pepelnatega peska, kjer se ne vidi družega, kot malokje kako revno in

skorej posušeno rastlino, imajo skorej povsod eno lego soli in smole, kar rastlinam ne da rasti. Tudi voda mertvega morja, ki se tudi *asfaltiško* imenuje, je grenka in neprijetna: v nji ne živé kot prav malo medlih in slabih rib; in popotniki, ki li poredkoma te žalostne in pustotne kraje obiščejo, najdejo še zdaj tukej neizbrislive znamenja božje pravice.

in
ni
na
po
vi
ha

ji
bl
ys

HAGAR IN IZMAEL.

Od 2267 do 2241 leta.

daj vam povem, ljubi moji otroci! da v tistih časih, od katerih govorimo, je bilo vsakemu možu pripuščeno več žen imeti. Tadaž Sara ni bila edina Abrahamova žena; Abraham si je bil za ženo vzel tudi egipčanko, ki se je *Hagar* klicala, in ta je imela sina, kteremu so *Izmael* rekli. Sara pak ni imela nikoli otrok, in zato je bila kej žalostna, zakaj ona je za terdno mislila, da bo po sinu te egipčanke enkrat tisti mnogoštevilni rod se narasel, ki ga je Bog bil Abrahamu obljubil.

Nekega dne sedi ta sveti mož pred svojim šotorom, in zagleda, da se trije popotniki bližajo, ki so se mu trudni zdeli, in bili so vsi oprrašeni. V tistih časih v Kanaanski deželi

ni bilo, kakor se zdaj skorej v vsih obljudenih dezelah najde, prenočišč, kjer bi popotniki odpočivali, čez noč ostajali, in potrebnega si živeža poskerbeti mogli: bila je pa navada, da je vsak v svoj šotor ali v svojo hišo rad sprejel tujca, ki je k njemu prišel, in mu jesti dal in piti. To se je klicalo *gostoljuben* biti; in ni ga bilo tako hudobnega moža, ki bi se branil pod svojo streho vzeti popotnika, kateri ga je za to prosil.

Abraham je vselej pri vsaki priložnosti tujce rad sprejel v svojem šotoru, in je torej tudi zdej se tem trem popotnikom precej naproti podal, jim rekel, da naj k njemu pridejo in enkrat z njim zajmejo: in popotniki so to ponudbo radi in s hvaležnostjo slišali. Očak gre na to k Sari, ji reče, da naj speče pod pepelom pogačo; potem gre sam k čedi, izbere naj debelše tele, ga ukaže zaklati in za kosilo pripraviti. Med tem so njegovi hlapci pod bližnjim drevjem pripravno mizo skerbno napravili, kjer je bila hladna senca, zakaj vroč dan je bil.

Ali vediti morate, otroci! da ti možje, na videz popotniki, ki od deleč pridejo, niso bili nič drugzega, kakor angeli od Boga k Abrahamu poslani, mu oznanit, da bo v kratkem enega sina dobil. Sara, ki je med tem, ko je kruh pekla, slišala, kaj tujci govoré, in ji kar

na misel ni prišlo, da bi tujci utegnili angeli biti, se je temu posmehovala, zakaj ona je imela že devetdeset let, in žene stare po navadi ne dobivajo več otrok: Angeli pak so ji ostro in resno djali: " Sara, zakaj se posme-
„ huješ temu, kar mi pravimo? Ali ne veš, kali,
„ da je Bogu mogoče storiti vse, kar le hoče?
„ in ali ni on gospodar, ki ti zamore dati sina,
„ kadar se njemu ljubi? „

Sara se prestraši, ko take besede sliši, in spozna per ti priči, da ni prav storila, ker ni božji obljudi verjela. Tada se je pa hotla izgovarjati, in je tako še bolj se pregrešila, ker je, namest se krivo spoznati, začela lagati, in pravila: da ona se ni smejala. Toda angeli so ji djali, da ona ne govori resnice, in na to so odšli.

Nekaj mescov po tej prigodbi se je obljudba teh tujcov spolnila, in Abraham je sina dobil, ki mu je *Izak* rekel, to je, otrok smeha in veselja.

Lahko si sami mislite, otroci! kako srečna je bila zdaj Sara, da je vender na zadnje mati postala: toda ta radost je ni storila krotkejše, temuč jo je še bolj na Izmaela razkačila, ker je bil starši Izakov brat; zato si je tolikajn prizadevala z besedo in s pretenjem, da je Abraham sklenul, dasiravno ne rad, egipčanko z njenim sinom vred iz svoje družine odločiti.

Pa ni treba misliti, ljubi moji otroci! da je bil Abraham tako terdoserčin, da je ubogo ženo od sebe meni nič tebi nič odpodil; zakaj Bog sam mu je tudi to ukazal, ker mu je rekel, da Izakov rod bo tako silno se narasel, kakor mu je bil on že druge krate obljudval.

Prihodni dan ob zori očak vstane, zbudi Hagaro in nje sina, ji poda nekaj živeža in eno posodo z vodo, ter ji reče, se iz njegovega šotora odpraviti, in se na svoj dom vrniti. Hagar je obstala nēma ko kamen od žalosti pri tem nepričakanem povelju, ker si nikoli kej takega ni pričakovala od Abrahama; vender si ni upala biti njemu nepokorna; tadaj odide s solznimi očmi, deržaje za roko Izmaelka svojega, ki se je tudi jokal, ker je vidil mater žalostno.

Da bi Hagar na svoj dom prišla, je morala iti skozi nezmerne pesknate planjave, kjer se ne najde ne senčatega drevja, ne bistrih vodic za odžejanje. Tem planjavam, kjer je vedno strašna vročina, pravimo *puščave*, to je, kraji, kjer ljudje ne prebivajo.

Žalostna Hagar je tadaj zdaj hodila s svojim sinom po suhi vroči puščavi tako dolgo, da ni bilo več živeža v torbici, ne vode v posodi, ki jo je bila sabo vzela; zakaj dasiravno ni bila ona dosti užila zavoljo serčne žalosti, je vender kmalo njima obojega primanjvalo;

in Izmaelek, ktereга je mati počasi naprej prenašala, ki je pa tudi sama pri vsaki stopnji bolj trudna, kmalo vpešala, pade na tla od truda in žeje, brez da bi bila ona v stanu mu kej pomagati. Ko torej Hagar to vidi, že za gotovo misli, da Izmael zdaj dušo pusti: ona se v tem obupu od njega loči in joka, verže se še ona na tla in žalostno zavpije " Naka! „ ne bom gledala sinka umirati! „

Bog pak je vslišal jok žalostne matere; zakaj poglej! na božje povelje se ji angel oglasi, in reče: " Hagar! kaj delaš na pesku? Ne boj „ se nič; Bog je Izmaelov jok vslišal, on ne „ bo zdaj umerl; timveč, on mora postati gla- „ va mnogoštevilnega ljudstva, on bo divji in „ grozoviten mož, ki bo svoje šotore postav- „ ljal svojim bratom nasproti. „ Je hotel s tem reči, da bo Izmael sovražnik drugih Abraha- movih sinov, ki so bili njemu predpostavljeni.

Hagar oživi pri teh besedah, se vzdigne, gre nazaj k svojemu sinu, in zagleda ondi blizo izvirk prav dobre vode, ktereга ona poprej od prevelike žalosti še vidila ni: tukej napolni spet svojo prazno posodo, ki jo je bila v obupu od sebe vergla, z vodo, da otroku piti, in ga s tem spet poživi, da tudi on vstane zdrav in krepak.

Jaz mislim, da sami zastopite, otroci moji! da Izmael, ki je že skorej umiral, z enim po-

žirkom vode ni bil tako pokrepčan, temuč da je Bog, ki mu je to nepričakano pomoč poslal, mu tudi vpešane moči toliko povernul, da je zamogel naprej popotvati.

Izmael, ktereга je tako smerti rešila božja previdnost, je kmalo porasel, bil je mladenič úren in dober lokostrelic, zakaj lók je bilo orožje nekđaj močno in sploh v navadi. Ko je zadosti že odrasel, se je oženil, in si je ženo iz domovine svoje matere vzel, in je potem živel v puščavi *Faran*, ki se je pozneje *petrejska Arabia* klicala, in ondi je postal on oče in glavar divjega in bojnoželjenega ljudstva, od ktereга boste v drugih zgodovinah veliko slišali, in ki se *Izmaelci* ali *Izmaeliti* kličejo, beseda, ki pomeni ljudi Izmaelovega rodu.

ABRAHAMOVA DARITEV.

Od 2241 do 2191 leta.

brahim je mirno vžival srečo, ki mu jo je Bog dal, kar zasliši glas Božji, ki je hotel njegovo pokoršino skušati, kateri mu veli, verh neke bližnje gore se podati, in svojega sina Izaka mu darovati.

Povedal sim vam že, ljubi moji! da v prvih časih sveta daritev ni bila nič družega, kot samo podarenje kake reči Bogu z nekimi obredi storjeno. Potem pa je prišlo v navado, da se je klalo živali, ktere so se zastran tega *klavne živali* imenovale, na oltarju, ki je bil po navadi iz kamnja; kadar je bila taka žival, ktero se je hotlo darovati, že zaklana, so jo djali na derva verh oltarja, derva so zažgali, in tako se je sožgala tudi cela zaklana žival; in sploh se je verjelo, da je taka daritev Bogu dopadliva.

Na tako vižo so ljudje takrat Boga častili; in kadar je Bog ukazal Abrahamu, da naj mu v dar prinese svojega sina Izaka, je bila ta naj težji reč, ki jo je mogel od njega terjati, zakaj nič ni očetu dražjega na svetu kot življenje sina. Kak drugi bi bil utegnul tukej reči: „Ako sina umorim, kako se bo spolnila „ Božja obljuba meni storjena, da bom jaz oče „ velikega ljudstva, in da ravno ta moj sin „ bo tak rod za sabo zapustil? „

Toda Abraham je dobro vedil, da Bogu ni nobena reč nemogoča, in da ni treba se še le spremišljevati, preden se stori, kar on ukaže; zakaj Bog vé dosti bolj kot mi, kaj je nam potrebno.

Dasiravno je tadaj Abraham silno žalost v sercu čutil zavoljo tega božjega ukaza, je vendar z Izakom se na pot koj podal in vse sabo nesel, kar je bilo k daritvi treba. „Pa, oče! „ mu pravi Izak gredé počasi v reber gore s svojim starim očetom, „jaz vidim nož, s kterim se bo žival zaklala, vidim derva in oginj, „ da se bo žival sožgala, ali ne vidim živali, „ ki se ima zaklati! — Bog bo nama klavno „ žival dal „ odgovori Abraham s prisiljeno ravnodušnostjo, in solza mu iz oces pade.

Ko pa prideta verh gore, kjer se je imela zgoditi daritev, reče Abraham Izaku: „Ljubi „ sin! tebe samega moram Bogu v dar pri-

„ nesti; Bog si je tebe v žertvo izbral, in
„ ako hoče on tebi življenje vzeti, ne dvomi,
„ da ti bo on že drugači obilno povernil. „

Tadaj mu Izak milo odgovori: “ Bog mi
„ je življenje dal: on mi ga tudi lahko vza-
„ me, kadar je njegova sveta volja. „ On se da
na to mirno na germado postaviti, kjer ga
je ubogi oče s tresejočimi rokami svezal, da
bi ga žertvoval. Ko pa že roko z nožem v-
zdigne, da bi ga zaklal, zavpije angel iz nebes
od Boga poslan: “ Abraham! ne umôri sina!
„ Bog te je le hotel skušati; njemu kej do-
„ pade tvoja pokoršina! „

Ko je sveti očak ta glas slišal, se vé
da z veseljem, je hitro poln radosti Izaka od-
vezal, ga na svoje persi pritiskal, in se od
veselja zjokal. Med tem zagledata prav blizo
ondi ovna, ki se je bil z rogmi v germovju
zaplél: da bi se tadaj Bogu zahvalila za to
dobroto, vzameta tega ovna, in ga v daritev
zakoleta na ravno tistem oltarju, ki ga je bil
Abraham za Izaka napravil. Potem se vrneta
očak in njegov sin k svojemu šotoru polna
radosti in veselja, in nikoli nista bolj terdno
verovala kot zdaj, da se bodo božje obljube
popolnoma spolnile.

Med tem je Izak že dosegel starost od
štírdeset let, in torej Abraham, ki je bil že
silno star, je mislil mu eno ženo dati; pa on

mu ni hotel neveste izbrati iz Kanaanskih deklin, kjer je on prebival, zakaj skorej vsi rodovi tiste dežele so častili in molili *malike*, to je lažnjive bogove, ki so jih častili pod raznimi podobami, ki so bile iz lesa ali iz kakkega metala narejene. Abraham pokliče tadaj pred se svojega hlapca naj staršega in naj pametnišega, ki se je *Eliezer* klical, in mu pravi: "Pojdi v mojem imenu v Mesopotamio, „ v mesto Haran, kjer stanuje moj brat *Nahor*, „ in izberi v tisti deželi eno ženo mojemu „ sinu Izaku. Pojdi le in Bog te sprejmi! „

Tadaj se *Eliezer* na pot odpravi, vzame sabo več hlapcov in velbljudov ali kamelov, (zakaj na dolgem popotvanju so nekđaj v tistih deželah po navadi take živali sabo jemali), in ko pride blizo mesta, kjer je *Nahor* stanoval, odmoli na tihoma tole molitvico: "Moj Bog! „ stori, te prosim, da bo moja pot srečen „ izid imela, in blagoslovi (žegnaj) *Abrahama* „ mojega gospodarja. Poglej, pri studencu stojim, kamor hodijo dekleta iz *Harana* napajat svoje čede. Daj, te prosim, o Bog! da „ tista, ktera je od tebe *Izaku* za ženo namenjena, vljudno meni piti poda, in da napoji tudi moje velbljude. „

Komej je *Eliezer* odmolil, kar pridejo nekatere dekleta k studencu po vodo; med njimi je bila ena, ki je vse druge v lepoti

obraza in života prekosila. Ko se ji Eliezer približa, in jo poprosi, da naj mu da piti, mu ona prav uljudno svoj škač poda, in kadar se je napil, mu reče postrežljivo: „Zdaj bom še „ vode zajela, da bodo tudi vaši velbljudi pili.“ Ko Eliezer te besede sliši, že za gotovo verje, da je Bog njegovo molitev vslišal; odpre tadaj svoj kernir, vzame vun zlate napestnice in zlate uháne, in jo prosi, da naj jih ona vzame zato, ker ga je tako rada postregla. Na to jo poprašá, kako se ona kliče, in iz katere hiše da je: „Jaz se kličem *Rebeka*, odgovori dekle, „ in moj ded je *Nahor*, brat Abrahama, ki „ je šel od tod v Kanaansko deželo prebivat.“ Tako je bila torej Rebeka bratána Izakova, in je imela biti v kratkem njegova žena.

Laban, Rebekin brat, ko je od nje vse zvedil, kar se je bilo pri studencu pripetilo, gre Eliezeru naproti, in ga prosi, da naj pride prenočit v njegovo hišo. Komej pa ta zvesti hlapec v hišo stopi, že celi družini praviti začne, zakaj da je prišel; jim pravi, kako je Bog Abrahama oblagodaril in njegovega sina, in prosi na zadnje v njegovem imenu, da naj Rebeko dajo Izaku za ženo.

Rebekini starši so bili s to ponudbo prav zadovoljni, in malo dni potem se ona poda z Eliezerom na pot proti Kanaanski deželi, pusti pa svoji hiši en del tistih daril, ktere je

bil Eliezer za njo sabo prinesel. Tako je prišla Rebeka srečno k Izaku, kateri jo je s privoljenjem svojega očeta za ženo vzel, in potem prav srečno z njo živel.

Premislite dobro, ljubi moji otroci! to zgodbo, in vidili boste, kako skerbno Bog za tiste skerbi, kateri nanj upajo, in ga vselej na pomoč kličejo. Ali se ne zdi, da je on sam Eliezera vodil na celem potu, zato da se je vse srečno izšlo? Zato pa dajmo tudi mi vselej Boga prositi za vse, kar nam je treba, in verujmo, da nam bo dal, kar prosimo, ako je li v resnici nam koristno.

IZAKOVA SINA.

Od 2191 do 2097 leta.

vajset let sta Izak in Rebeka že v zakonu živela, ko sta dobila dva otroka, *Ezava* in *Jakoba*. V tem času je umerl očak Abraham blizo sto in osemdeset let star; res je bila to lepa starost, in v naših časih že dolgo se ne vé za človeka, da bi tako silno starost dosegel; pa vender lahko merkate, da so nekdam Adam, Noe in drugi še veliko večí starost dosegli.

Ko je Abraham umerl, je zapustil svoje šotore, svoje hlapce, svoje velbljude in vse svoje velike čede svojemu sinu Izaku za *dedšino*; Izak je bil tadaj sam gospodar celega blaga. Ker pa vi težko še zapopadete, kaj je dedšina (erbšina), vam hočem to enmalo razjasniti.

Kadar kdo umerje, ljubi moji! tistikrat mu ni treba nič več od vsega tega, kar je na tem svetu imel. Njegovi sinovi, če jih ima, ali pa njegovi bližnji sorodniki (žlahta), si tadaj razdelé med sabo to, kar je on v lasti imel, dokler je živel: in vse te reči vkupej se kličejo dedšina.

Postave deželske po navadi odmerijo način, po katerem se mora to delénje zgoditi; te postave pa niso povsod in v vsih časih enake; v tistih časih, ko je Abraham živel, postavim, je pervorojeni med brati, to je tisti, ki je prvi na svet prišel, vselej imel dva dela cele dedšine. On je bil glavar, gospodar svojih bratov: on jim je bil namest očeta v hiši, in je dobival poseben blagoslov (žegen) kateri ga je za celo življenje srečnega delal. Te pravice so se klicale vkupej z eno besedo pravica pervenstva ali pervorojstva, in to pravico je Ezau imel, zakaj on je bil prvi sin, Jakob pa drugi.

Tadaj nekéga dne pride Ezav od lova, zakaj Ezav je bil hud lovec, in je bil tako lačen in truden, da je svojega brata milo prosil, naj mu da lečo, ki jo je bil sebi za kosilo pripravil. "Ljubi moj brat!" — reče Jakobu kar je mogel vljudno, zakaj Ezav je bil scer nepriljuden in sirov, — "ali bi ti ne hotel meni dati tisto lečo, da vtolažim hudo

„ lakoto, ki jo čutim. „ — “ Sim jo za se
„ djal kuhat, odgovori zviti Jakob: ali vender
„ ker te rad imam, ti jo rad dam, če mi tudi
„ ti kej storiš, to je da odstopiš meni pravico
„ pervenstva, da bom zanaprej jaz namest
„ tebe spoznan za prvorojenega. „

Ezav, nespametin, privoli zavoljo lakote
v to zamembo in Jakob mu da svojo lečo.

Kakor se pa vselej tistim godi, kateri za
kratko veselje prave koristi zapravljajo, se je
godilo tudi Ezavu, ljubi otroci! Kmalo potem,
ko je bil svoje pervenstvo prodal, mu je bilo
žal, da je to storil, in da je po tem takem
tudi očetov blagoslov (žegen) zgubil, kterega
je zdaj dobil Jakob, brat njegov. Vname se
mu tudi v sercu gerda nevošljivost proti bratu,
in tadaj sklene se nad njim maševati. Ne mi-
slite, otroci! da je mislil Ezau, kakor nekdej
Kain, svojega brata ubiti, tega ne! ali vder-
žati vender se ni mogel, da mu je vse mo-
goče hudo želel. Ko je pa Rebeka, njuna mati,
za vse to zvedila, reče na skrivnem Jakobu:
“ Sin moj! Ezau, tvoj starši brat, je hudo je-
„ zen na te; ne bi hotla, da bi on tebi kedaj
„ kej žalega storil. Pojdi torej v Mezopotamio
„ k tvojemu ujcu Labanu, dokler se poleže
„ bratova jeza. „ Jakob vboga mater, in se
na pot poda, potem ko ga je Izak, ki je med
tem bil oslepel, vnovič blagoslovil, in mu pri-

poročil, da naj si ne vzame nobenkrat žene iz Kanaanejskih deklet, zakaj prebivavci tiste dežele, kakor sim vam že povedal, so bili popolnoma na Boga in njegove dobrote pozabili.

Ko je Jakob že nekaj dni na poti, in urno naprej hodi, ker je hotel v kratkem času v Mesopotamio, pride en večer do mesta, kteremu se je *Betel* reklo, pa se čuti na enkrat tako trudnega, da ni skorej stopnje več naprej storiti mogel; on si torej velik kamen pod glavo vzame, se vleže in terdno zaspi.

Pa v spanji ima sanje, ki so se mu čudne zdele, in gotovo tudi vam bi se zdele čudne: on vidi namreč dolgo gred (lojtra), ki je na zemlji stala in se nebes dotikala; po gredi vidi veliko angelov gori in doli hitro hoditi in ob enem sliši tudi močan glas, da ga je nehotama groza obšla.

„ Jaz sim Večni Bog, mu pravi ta glas,
„ Bog Abrahama in tvojega očeta Izaka: jaz
„ bom dal tebi in tvojemu rodu zemljo, na
„ kateri zdaj spiš: jaz te bom obvarval povsod,
„ kamor prideš, in jaz te bom tudi nazaj pripeljal v to deželo, zakaj jaz ti bom vedno
„ na strani. „

Pri teh besedah se Jakob koj prebudi, in ker ni dvomil, da mu je te sanje sam Bog poslal, (kar ga je navdajalo s strahom in s hvaležnostjo), vlije enmalo olja v posvečenje

na kamen, na katerem je spal, in se dene dalej popotvati; obljubi pa Bogu, da, kadar bo zdrav in srečno v to deželo nazaj prišel, hoče Bogu na tem mestu hišo postaviti, v kateri bi se Njegovo (božje) ime vedno častilo.

Naš mladi popotnik je prišel po tem do mesta Haran, kjer je Laban stanoval, kakor že veste, in zagleda pred sabo tisti studenec, pri katerem je nekdanj Eliezer s svojimi velbljudi počival, in od kterega je ta dobri hlapec večkrat Jakobu pripovedoval, dokler je bil še otrok. Zagleda pri njem tudi nekaj pastirjev, ki so s svojimi čedami čakali, da bi se odmaknil kamen, ki je rupo zakrival, zakaj dokler niso bile vse čede vkupej, se kamen po navadi ni odvalil. Jakob se jim torej približa, in jih praša, ali poznajo Labana, Nahorjevega sina, in Rebekega brata. „Dobro ga poznamo, mu pa „stirji odgovorijo, njemu se dobro godi; „glejte! njegova hči *Rahel* pride ravno zdaj „proti nam s svojo čedo. „In zares, pri teh besedah se je Rahel bližala studencu z očetovimi ovcami, zakaj ona sama je pasla malo čedo, ki jo je bil nje oče Laban nji izročil.

Kadar jo je vidil Jakob, je mislil, da je njegova dolžnost, velik kamen od rupe odvaliti, da bi bil Raheli vstregel, zato da bi poprej vode zajela svoji čedi: med tem pa ji pravi, da je on sin Rebeke, Labanove sestre, in da

sta si tadaj v rodu. Rahel ga prijazno sprejme, in on gre ž njo v hišo njenega očeta; stari Laban je njegovega prihoda kej vesel, in se ga ne more nagledati, tako je rad vidil sina svoje sestre Rebeke. Ker pa Laban ni hotel, da bi bil Jakob brez dela v hiši, kjer so vsi imeli dosti opraviti od jutra do večera, se pogodil z njim, da naj mu služi štirinajst let; in potem ko vidi, da je Jakob dober delavec in pameten mladenič, mu da v zakon svoje dve hčeri, Lio in Rahelo; zakaj v tistih časih je en mož lahko imel več žen, kakor ste že vidili pri Abrahamu.

Kadar je stekel čas njegove službe, je želel na svoj dom se vrniti, da bi spet vidil svoje starše in svojega brata Ezava, ker si je mislil, da brat ne bode zdaj več nanj jezen: Laban pa ga je, bi rekel, prisilil, še pri njem ostati, in mu je obljubil, da mu bo dal za plačilo velik del svojih čed. Tako ostane Jakob v Mesopotamii še družih šest let; ko pa teh šest let preteče, zapusti tisto deželo, kjer je celih dvajset let in čez, prebival, in se poda na pot proti Kanaani, s svojimi ženami, otroci, hlapci in čedami.

Tadaj, ko je imel ravno v deželo stopiti, kjer je Izak prebival, izvé Jakob, da se vzdiguje Ezav njemu na proti s trumo oboroženih ljudi, in to ga je enmalo prestrašilo. Zastran

tega sklene ravno tam počakati, kjer je bil, in počivati s svojo družino; tode tisto noč se mu spet čudno sanja, 4) skorej kakor pred več kot 20 letmi blizo v teh krajih; zdelo se mu je namreč, da se z angelom silno bori; ker pa ga angel premagati ni mogel, in ne na tla vreči, mu je te spomina vredne besede govoril: " Od sada naprej se ne boš več klical Jakob, ampak *Izrael*, kar pomeni, močan " proti Gospodu. " Pri teh besedah angel zgine.

Ko se očak Jakob ob zori prebudi, in na sanje misli, se mu koj tudi nepokojna misel obudi, da se mu brat bliža, kar ga je enmalo s strahom navdajalo; in kmalo po tem zagleda res Ezava, ki je pa željno k njemu pristopil, in si ga serčno na svoje persi pritiskal; objemala sta se zdaj serčno ko brata, ki se nista že zdavno vidila, pozabila sta na stare prepire in svaje, in sta potem vedno v lepem miru živela.

JOŽEF IN NJEGOVI BRATJE.

Od 2097 do 2076 leta.

akob je bil zdaj že več let, otroci moji! v Kanaanski deželi, kjer je sadaj s svojo družino prebival, kar mu umerje Izak ravno tako star, kakor je bil njegov oče Abraham, po tem ko je blagoslovil ves svoj rod, ki je že veliko duš štel; zakaj brez Ezavovih sinov in vnukov je obstala sama Jakobova družina iz dvanajsterih sinov, kateri so bili vsi pastirji, kakor njih oče. Med tem ko so drugi narodi si zidali velike mesta, in postavljali mogočne kraljestva, kakor boste še iz teh pripoved vidili, je hotel Bog, da se Abrahamov rod ohrani pri svojih priprostih šegah in navadah. Šega pomeni, ljubi moji! kadar od ljudstev govorimo, navade in običaje, in viže življenja vsakemu narodu lastne, in v knjigah, ki jih

boste kedaj prebirali, boste tudi brali, da navade take niso pri vsih ljudstvih enake, in da so se večkrat tudi pri ravno tistem ljudstvu s časom premenjale.

Dasiravno pa je bil Abrahamov rod že tako številen na Kanaanskem, vender niso bile še popolnoma dopolnjene obljube, ki jih je Bog temu očaku storil, da bodo namreč njegovi mlajši celo deželo posedli. Izakova sina sta res s svojimi družinami dober del dežele že v lasti imela; toda druge ljudstva, zarod Kamov, so veči del zemlje posedvali; in kadar se reče, da ima kdo deželo v lasti, da je gospodar dežele, poméni to, da jo on sam posede, in je ne deli z drugimi, temuč jo svojevoljno sam vlada po svojih postavah in navadah. Tako je pa bilo, ljubi moji! zato, ker ni še čas nastopil, v katerem je hotel Bog svoje obljube popolnoma izpolniti.

Zdaj pa morate tudi vediti, kako so se klicali Jakobovi sinovi, ki jih je od svojih žen imel; zakaj ti dvanajsteri so dali potem ime dvanajsterim rodovom, to je, velikim družinam, iz katerih je Božje ljudstvo obstalo. Ruben je bil pervorojen med svojimi brati, in za njim so sledili po starosti: Simeon, Levi, Juda, Dan, Neftali, Gad, Aser, Isahar, Zabulon, otroci Lie; in potlej Jožef, Rahelin sin, in Benjamin, njegov brat, čigar ime pomeni, *sin* ⁵⁾ bolečine,

zakaj pri njegovem porodu je mati Rahel u-
merla. Mora se pa reči, da sta bila ta dva
zadnja med vsemi brati naj ljubeznivši in naj
draži mladenča. Zastran tega so drugi bratje
kakšnin krat jima bili nevošlivi, da ji je oče
Jakob veliko rajši imel, ko njih.

Nekega dne, ko so Liini sinovi svoje čede
deleč na pašo odgnali, deleč od očetove hiše,
in oče ni vedil, kako se jim godi, ker že več dni ni
nič od njih slišal (zakaj v tistih krajih ostajajo pa-
stirji s čedami več mescov v letu noč in dan
pod milem nebom), pošlje Jožefka, da naj gre
pogledat brate, kako se jim kej godi. Ali, ko
so hudobni bratje Jožefa že od deleč vidili,
da urno proti njim koraka, ker je hotel hitro
k njim priti, je Simeon, naj bolj sirov in naj
bolj nevošliv izmed vsih bratov, jim svetval, da
naj Jožefa ubijejo, in potem očetu sporočé,
da ga je divja zver stergala, kar bi se ne
bilo zdelo toljkajin neverjetno; ali Ruben se
zgrozi nad tem svetom, in dasiravno sí ni upal,
bratom se suprotiviti, je vendar jih saj pre-
govoril, da so privolili ga v staro rupo vreči,
ki je bila ondi zraven.

V krajih, kjer po leti solnčni žar posuši
potoke in reke dober del leta (kar se pogo-
stoma na Kanaanskem prigodi), je šterna ali
rupa, otroci! bi djal kakor ena klet globoko
skopana, zato da se v nji zbira in hrani de-

ževna voda, ki jo imajo za pijačo potrebno ljudem in živalim; in ker je ravno ta krat bila ta rupa, od ktere je Ruben govoril, popolnoma suha in prazna, in je vselej boljši, da mislimo od družih rajši dobro, kakor slabo, je gotovo ta mladenič, manj hudoben kot njegovi bratje, li to mislil, ko je svetval, Jožefa v rupo vreči, da ga bo po noči spet vun izvlekel, in ga zdravega in živega očetu nazaj poslal. Njegov svet je koj vsem dopadel; in ko je Jožef, ki ni nič hudega si mislil, nevošlivcom se približal, ga zgrabijo, mu slečejo oblačilo, ki ga je na sebi imel, in ga veržejo v rupo brez da bi jih bila zamogla omečiti njegova nedolžnost, ali njegove mile prošnje, ali njegove britke solze. In zares, ne vém, kaj bi se bilo nesrečnemu mladenču zgodilo v tej globoki ječi, kjer bi bil kmalo poginil lakote in obupa, ako bi po sreči ondi memo ne bili prišli nekteri Izmaelitski tergovci, kateri so v Egipt nesli kadila in biserov.

Egipt, od kterega vam bom druge krate še več reči pripovedal, je dežela, ktero od Kanaana ločijo nezmerne pesknate puščave, od kterih sim vam govoril v pripovedi od Hagare. Juda pa je svojim bratom to misel obudil, da naj se Jožef tergovcom proda, ki ga bodo sabo v tisto daljno deželo peljali; zakaj oni so dobro vedili, da nesrečni mladenič ne bo mogel

od ondod nikoli več nazaj domu priti. Potegnejo ga tadaj iz rupe, in ga prodajo za dvajset srebernikov tistim tergovcom, kateri ga privežejo na enega velbljuda, ter precej naprej gredo.

Jaz vidim, ljubi moji otroci! da se čudite čez to, da so tisti tergovci Jožefa od bratov kupili, kakor se dan današni vkupujejo konji in druge živali; toda vediti morate, da taka kupčija z ljudmi je bila nekđaj zlo v navadi, in je tudi potem še dolgo časa v navadi bila. Tisti nesrečni človek, ki je bil na tako vižo prodan, se je klical *suženj*; in kdor ga je kupil, je zamogel z njim čisto vse storiti, kar koli se mu je ljubilo. Stan hlapcov in služabnikov, ki jih dan današni vidite po hišah v mestu in na deželi, vam enokoliko pokaže, kaj je nekđaj bil en suženj; samo morate pomniti, da služabnik v naših časih se sam rad služiti poda, in se s svojim gospodarjem pogodi, kako in v čim mu bo pokoren, in ga bo služil, in da zamore popustiti svojega gospodarja, kadar hoče; ali suženj pri starih narodih je bil vlast gospodarja, in gospodar je imel pravico, po svoji volji z njegovo osebo ravnati, in še clo pravico čez njegovo življenje ali smert, tako da mu ni smel zastran tega nobeden nič reči. Zato se je sužnost, to je, nesrečni stan sužnjih, vselej imela za naj nesrečniši stan;

in vidili boste iz več zgodeb, da so celi narodi rajši smert si izvolili kot sužnost.

Med tem so Jožefovi bratje enega kozliča zaklali, s to kervjo njegovo suknjo poskropili, in jo tako Jakoba poslali in mu sporočili, da je kaka divja zver njegovega preljubega sina raztergala. Dobri oče, ki si ni mogel misliti, da so njegovi sinovi tako hudobno ravnali, se je silno zjokal, ko je zagledal okervavljeno suknjo Jožefovo, in veliko let je prešlo, preden se je mogel potolažiti zavoljo dozdetne smerti svojega ljubega sina; ker je pa Jožefa tako zgubil, je zdaj tolikaj bolj ljubil Benjamina, edinega Rahelinega sina, ki ga je še imel za tolažbo svoje starosti.

Med tem so tuji tergovci, ki so bili Jožefa kupili, v Egipt prišli po svojih barantijah in so Jožefa kot sužnjega prodali bogatemu Egipčanu, ki se je *Putifar* klical. Jožef je svojemu gospodarju zvesto služil, in si ga tako prikupil, da ga je gospodar postavil čez vse druge sužnje; zakaj bogati in premožni Egipčani so imeli po navadi veliko število sužnjih, kakor tudi med nami vidite, da imajo nekteri bogatini po več hlapcov in dekel.

Po nesreči pa je Putifarjeva hudobna žena hotla Jožefa pregovoriti, da naj ji pomaga gospodarja ogoljfat. ⁶⁾ Ali krepostni mladenič ni hotel njenih besed poslušati. Ta hudobna

žena tadaj, ker se je bala, da bi je Jožef pri gospodu ne zatožil, ga začne tako sovražiti, da se je podstopila njega zatožiti tiste krivice, ktera njemu nikoli še na misel prišla ni. Putifar se tadaj raztogoti, ker je res menil, da mu je Jožef za vse prejete dobrote tako nehvaležen bil, in ga ukaže pri ti priči v ječo pahniti, kjer je imel tako dolgo ostati, dokler bi zadostil za krivico, ktere je bil zatožen. Tode to, kar se je zdelo Jožefov pogin, je bilo le začetik njegove sreče in njegovega povikšanja; in Bog, čigar misli in sklepi so nedosegljivi, je pripustil, da je Jakobov sin tako zlo ponižan bil, kot žertva hudobnega obrekvanja, zato da se je potem tolikaj bolj očitno pokazalo, kako nedolžen je Jožef bil, in kako Bog nedolžne varje in brani.

Ravno ta krat sta bila v ječi, kjer je bil Jožef zapert, tudi dva *Faraonova* služabnika (Farao je bilo ime, ki se je v tistih časih kraljem egiptovskim dajalo), kralj ji je namreč v ječo vergel, ker sta se mu nekej pregrešila. Eden tih dveh je bil *točaj*, to je tisti, ki je kralju vino natakal, in mu ga podajal; drugi pa je bil kraljev *pék*, ki je kralju kruh pekel. Primerilo se je, da sta obadva eno noč čudne sanje imela; drugo jutro sta precej Jožefu svoje sanje natanjko povedala, zakaj neka skrivna moč ju je, da sama nista vedila zakaj, k temu naganjala.

“ Sanjalo se mi je, pravi točaj, da sim
” grozdje z roko mastil v kupo, in da je kralj
” ta mošt prav rad pil. — To pomeni, odgo-
” vori Jožef, da ti bo Farao prizanesel, in te
” nazaj v svojo službo vzel. Kadar boš spet
” v kraljevi službi, spomni se, te prosim, da
” sim ti jaz to veselo novico oznanil, in prosi
” kralja, da naj me iz ječe potegne, zakaj jaz
” sim nedolžen. — Jaz pa, reče na to pek
” Jakobovemu sinu, sim tele sanje imel: zdelo
” se mi je, da nesem tri jerbasa na glavi
” polne kruha, in da so tiči iz pod neba mi
” kruh iz jerbasa jedli. Te sanje pomenijo,
” mu Jožef žalostno odgovori, da boš čez
” tri dni obešen, in da bodo tiči iz pod neba
” tvoje meso jedli. „ Taka se je v tistih časih
več krat godila nesrečnim, ktere se je umorilo,
zakaj njih trupl se po navadi ni pokopavalo.

Bog, ki je za svojega zvestega Jožefa
skerbel, je pripustil, ljubi moji otroci! da se
je vse na tanjko tako zgodilo, kakor je bil
prerokoval. Na tretji dan po tem je bil pek
obešen, točaj pa je bil nazaj v kraljevo službo
vzet, in kralj ga je spet rad imel. Pa kakor
se po navadi zgodi pri ljudeh, katerim se dobro
godi, je tudi točaj kmalo pozabil na to, kar
je bil Jožefu obljubil. Jožef je torej dve celi
leti v ječi ostal, brez da bi bil imel kako pri-
ložnost, svojo nedolžnost skazati.

Nekaj časa potem se je ravno primerilo, otroci moji! da je tudi sam Faraó *Tutmosi*, ki je ta krat v Egiptu gospodoval, imel čudne sanje, ki so ga zlo skerbéle, posebno ker ni bilo nobenega med vsemi učenimi možmi celega kraljestva, (Egipt pa je imel veliko število učenih ljudi), kateri bi mu bil zamogel te sanje lepo raztolmačiti. Torej je bil kralj več tednov ⁷⁾ tako zamišljen zavoljo teh sanj, da jih je vsem pravil, kateri so mu blizo prišli, nadjaje se, da bo vender enkrat morde enega najdel, da mu jih razloži in pové, kaj pomenijo, in da bo enkrat konc njegovega nepokoja.

Eno jutro, ko je kralj bil bolj zamišljen ko po navadi, in je torej tudi spet skerbno vsem svoje sanje pravil, zakaj na te sanje je vedno mislil, vzame besedo njegov točaj, ko mu je piti podajal, in začne praviti od ubogega Jožefa, čigar zvedenost v razlaganju sanj je on sam že skusil; pové kralju, da ko je bil on v ječi, je neki tuj suženj sanje razložil njemu, in pa peku, ki je bil pred dvema letama obešen.

Faraó se čudi ad besedami svojega služabnika, ukaže pri ti priči, si Jožefa pred se pripeljati; in kadar Jožef prednj stopi, mu kralj svoje sanje takole pové, ter mu veli, da naj mu razloži, kaj pomenijo:

“ Meni se je sanjalo, pravi kralj, da sim
” bil na lepem travniku; ondi se pase sedem
” debelih in tako lepih krav, da jih je bilo
” veselje gledati; pa glej! kmalo se jim pri-
” bliža drugih sedem medlih in suhih krav,
” da je bilo strah, in te suhe krave so po-
” žerle unih sedem debelih. ”

“ Gospod, odgovori Jožef pohlevno, ako
” vam jaz te sanje razložim, nikar nemislite,
” da storim to iz moje lastne modrosti, te-
” muč verjamite, da mi to zvedenost daja Bog
” Abrahamov. Sedmero debelih krav, ki so
” bile pohrustane od ravno toliko medlih in
” suhih, pomeni: da bo celih sedem let v
” Egiptu rodovitnih; po teh pa pride družih
” sedem let nerodovitnih, tako da bo v va-
” šem kraljestvu velika lakota. Prav bo torej,
” če se v teh sedmerih letih obilnosti žito na
” kupe spravlja, zato da v slabih letih vaši
” podložni lakote ne poginejo. ”

Farao se je močno čudil, tako govorjenje
slišati iz ust sužnjega. “ Ker si tadaj ti, pravi
” kralj Jožefu, tako izveden in previden,
” dam tebi oblast, žito spravljati, kakor se ti
” bolj prav zdi, da bodo moji podložni ob-
” varvani ob času tolike lakote. Odsih dob
” boš ti z mano delil kraljevsko mogočnost,
” in Egipčani imajo tebe vbogati, kakor mene
” samega. ” Pri teh besedah si sname zlati

perstan iz svojega persta, znamenje kraljevske časti, ga natakne Jožefu na perst, in ukaže, da naj se ga v tančico obleče, zato da zamorejo vsi viditi moža, ki je imel biti rešitelj Egipta.

Od te dobe, otroci moji! Jožef od svojega kralja tako silno povišan, ni na nič drugega mislil, kakor na to, da bi s svojo zvestostjo vrednega se pokazal tolike časti. On da napraviti velike žitnice, in jih napolnuje s žitom, kar ga je li mogel vkup spraviti v vsih pokrajnah Egipta, ki je izmed naj rodovitniših dežel svetá. Nobeden ni vedil, ne zapopadil, zakaj Jožef toliko žita spravlja; toda kmalo so zvedili, zakaj se je to godilo, kadar je preteklo sedem let obilnosti, in so nastopile po njegovem prerokovanju leta nerodovitne, to je sedem družih let, ko semlja ni več rodila. Takrat je Jožef začel prodajati žito premožnim, ubožčikom pa ga je zastonj deliti ukazal, ker je imel silno veliko žita spravljenega v Faraonovih žitnicah; tako tadaj, dasiravno je huda lakota velik del sveta terla, je v Egiptu bilo vendar vedno vsega obilno, zavoljo modrosti Jakobovega sina.

Preljubeznivi moji otroci! kaj se vam zdi, ali ni ta zgodba, ki sim jo vam tukej povedal, silno lepa in prijetna? Ali ne vidite, kako je Bog Jožefa skušal, preden ga je na tako

visoko stopnjo povišal? Bratje njegovi so ga za sužnjega prodali, Putifarjeva žena ga je gerdo obrekvala, pahnjen je bil kot hudodelnik v ječo; ali božja previdnost ni pripustila, da bi ga bile tolike nesreče potlačile, temuč je njegovo nedolžnost tolikajbn bolj očitno skazala; in ob enem je Bog nadalaj tako izpolnoval obljube, ki jih je bil Abrahamu storil, zakaj ravno Jožefa se je Bog poslužil, da je Jakobovo družino iz nizkosti povzdignil in jo mogočno pred narodi očitno pokazal.

JAKOB V EGIPTU.

Od 2076 do 2003 leta.

ed tem je nadloga, katero je Jo-
žefova previdnost od Egipta od-
vernila, vse dežele hudo tlačila,
ktere so bile na juterni strani
Egipta, in tudi Kanaanski deželi
ni prizanesla. Ko torej Jakob vidi,
da nima več s čim živeti, pokliče
k sebi vse svoje sine, in jim
reče: " Jaz sim zvedil, da se v Egiptu žito
" prodaja. Treba je, da greste v to deželo, in
" da nam ondi žita nakupite, zato da bomo
" mogli preživiti sami sebe, in pa naše žene,
" otroke in družine, dokler nam bo spet zem-
" lja, ki jo obdelujemo, dovolj rodila. Ben-
" jamina pa, vašega brata, ne pustim z vami
" iti, on je premlad še, in ne more prena-
" šati težav tako dolge poti; on bo ostal med

„ tem pri meni doma, zakaj bojim se, da bi
„ se mu na poti kej ne prigodilo. „ Ko te
besede sivček izreče, ga solze posilijo, za-
kaj še ni mogel pozabiti ubogega Jožefa,
kterega je mertvega mislil, in zato, ker se je
bal, da bi se njegovemu ljubemu Benjaminu
kej enakega ne pripetilo. —

Jakobovi sinovi se podajo tadaj na pot,
pokorni svojemu očetu; ko v Egipt pridejo,
in slišijo, da se žito ne proda nobenemu, ako
nima privoljenja od podkralja, kteremu je Fa-
rao to opravilo izročil: se podajo k Jožefu, in
ga prosijo, da naj jim pripusti, da bodo to-
liko žita nakupili, kar jim ga je treba, dasi-
ravno so tuji ljudje. Lahko si mislite, ljubi
moji otroci! da jih je Jožef precej spoznal, ko
so prednj prišli: skorej bi bil enega za dru-
gim objel, in jim zagotavljal, da jim vse od-
pusti, kar so hotli oni enkrat njemu hudega
storiti, zakaj časti, ktere mu je Farao skazo-
val, niso njegovega serca nič prestvarile ali
pokvarile; malo je majnkalo, da ni njegovo
silno omečeno serce skrivnosti odkrilo, ktero
je on še enmalo hotel sam za sé obderžati. ⁸⁾
Jožef tadaj se še možko premaga, jih nagovori,
in praša, od kod da pridejo: “ Iz Kanaan-
„ skega pridemo, kjer naš oče Jakob prebivajo,
„ in so že silno stari. Bilo nas je dvanajst
„ bratov: naj mlajši je ostal pri očetu, da

„ staremu očetu veselje in krajčas dela; e-
„ den pa je pred več leti umerl. „

„ Vi mi ne govorite resnice; odgovori
„ Jožef ostro, in meni se prav močno zdi, da
„ ste ogleduhi, poslani od Faraonovih sovraž-
„ nikov, pozvedit, kaj se v njegovem kra-
„ ljestvu godi. „

Ko deseteri Jakobovi sini to besede sli-
šijo, se grozno prestrašijo, in se zaprisegvajo
Jožefu, da niso v Egipt iz nobenega drugega
namena prišli, kakor da bi si žita nakupili. Pa
on je hotel izvediti, ali so še drugo hudobijo
storili, in tudi njegovega brata Benjamina umo-
rili; zato jim napové, da ne bo verjel njih
besedam, dokler mu ne pripeljejo še mlaj-
šega brata Benjamina, kterege so, kakor pravijo,
pri očetu pustili, da bi ga v starosti tolažil:
in da bo eden izmed njih v ječi zapert ob-
deržan, dokler oni nazaj ne pridejo.

Ta nepričakana ostrost je Jožefove brate
popolnoma prestrašila. Začnejo si med sabo
praviti: „ Gotovo je, da nas Bog zdaj kaznuje
„ (štrafuje) zovoljo tega, kar smo našemu
„ bratu Jožefu enkrat storili; on nas je tis-
„ tikrat s solzami prosil, da naj se ga usmi-
„ limo, mi pa ga nismo hotli poslušati: da!
„ zaslužili smo si, da nas Bog zdaj po pra-
„ vici tepe. „

„ Ali vam nisim takrat pravil, brati mo-

„ ji! pristavi Ruben, da ni treba se tako pre-
„ grešiti nad bratom, ker homo zastran tega
„ gotovo kazneni? Pa, kaj je pomagalo? vi me
„ niste hotli poslušati, in glejte, zdaj nas Bog
„ tepe. „ Tako so oni med sabo pol na glas
govorili, ker so menili, da jih nobeden ne ra-
zumi, zakaj vse te reči so v svojem domačem
jeziku govorili. Jožef pa, ki ni bil pozabil
svojega materinskega (domačega) jezika, je vse
na tajnko razumel, kar so med sabo se po-
govarjali; tadaj obstane pri svoji izrečeni be-
sedi, jim veli pri ti priči proč iti, in obderži
za svojega jetnika Simeona; zakaj Simeon je
bil tisti, ki je nekđaj bratom svetval, da naj
Jožefa umorijo, kakor sim vam povedal. Je pa
ob enem Jožef tudi zapovedal svojim služab-
nikom, da naj tem tujcom žaklje z naj boljšim
žitom napolnijo, in v vsak žakelj še zraven
tega denejo denar, ki so ga sabo za žito pri-
nesli, in pa nekaj živeža za po poti. Deveteri
Jakobovi sinovi so tadaj nazaj domu k očetu
prišli, in mu vse povedali, kar se jim je bilo
prigodilo. “ Tisti mož, ki zapoveduje v Egiptu,
„ pravijo, je rekel, da smo hudobneži: ni nam
„ verjel, ko smo pravili, da imamo še enega
„ brata, ki je pri vas doma ostal, in nam je
„ ukazal, da imamo Benjamina sabo pripeljati;
„ če ne, bo Simeon jetnik ostal, in nam ne bo
„ več pripuščeno žita kupovati v tisti deželi. ”

“ O joj meni! zavpije Jakob, ko to go-
” vorjenje sliši: Jožef je mertev, Simeon je
” v ječi, in zdaj mi hočete še Benjamina
” vzeti? Moj ljubi sinek ne pojde z vami,
” ne! zakaj jaz čutim, da bi moral precej u-
” mreti, ako bi se mu kakšina nesreča prigo-
” dila v daljni deželi, kamor ga hočete spra-
” viti. ”

Med tem pa lakota na Kanaanskem od dne
do dne zmiram hujši postaja, in živež, ktere-
ga so bili Jakobovi sinovi sabo prinésli, je bil že
skorej ves povžit; stari Jakob se je tadaj pri-
siljenega vidil, prisiljenega od potrebe, svoji
družini živeža pripraviti, da bi ne poginila, da
je na zadnje Benjamina z brati v Egipt pustil,
ali Juda mu je moral poprej obljubiti, da bo
on zanj skerbel, kakor za se.

“ Če vam ga ne pripeljem nazaj, je re-
” kel Juda očetu, ne prizanesite mi tega greha
” nikoli. — Pojte torej, jim reče Jakob, ko
” se od njega poslovijo; jaz pa bom vsega-
” mogočnega Boga prosil, da naj vam tistega
” mogočnega gospoda v Egiptu nakloni, za to
” da bo z vami Simeona nazaj pustil, in mi na-
” zaj poslal Benjamina, ktere- ga vam izročim. ”

Jakobovi sinovi so pri svojem prihodu v
Egipt bili od Jožefa prav milostivo sprejeti;
Jožef spusti precej tudi Simeona iz ječe, kjer
je vedno bil, od kar so njegovi bratje iz Egipta

odšli, in zraven tega zapové še svojemu *hišniku* (to je, prvemu med služabniki), da naj tujce v palačo (poslopje) pelje, kjer jih je hotel pri svoji lastni mizi pogostiti. "Ali so še
" živi vaš oče, jim reče prijazno pri kosilu,
" ki ga jim je dal, tisti dobri sivček, od kterega
" ste mi zadnič pravili? " —

In ko je zagledal Benjamina, kerí je bil, kakor on sam, Rahelin sin, se je od radosti in veselja zjokal, se je pa od njih v drugo stanico potegnil, da bi skrival svoje solze, ker ni hotel se na ta način njim razodeti. Drugi dan po tem ukaže Jožef svojemu hišniku, da naj napolni žaklje teh tujcov s žitom in v vsak žakelj nazaj dene dnar, ki so ga bili sabo prinesli, kakor prvi krat; ker je pa hotel še enkrat svoje brate skušati, je ukazal, da naj na skrivnem v Benjaminov žakelj dene zlato *kupo*, iz ktere je on, Jožef, pri mizi po navadi pil; *kupa* zlata pa je steklo ali glaž, iz kterega se je pri Egipčanih pilo.

Jakobovi sinovi se zdaj veseli na pot proti domu podajo, in so že nekaj poti storili, ko jih dojde Jožefov hišnik, kterega je Jožef za njimi poslal; in ta jezno za njimi vpije: "Mož
" gospodar vas je tako dobro sprejel; vas je
" pri svoji mizi pogostil, kakor da bi bili njegoví
" prijatli: vi pa, v zahvalo, ste mu ukradli
" njegovo zlato kupo, ki bo gotovo skrita v

„ enem ali drugem žaklju, ki jih sabo ima-
te. „

„ To ni nikdar mogoče, mu vsi z enim
glasom odgovorijo, da bi kateri izmed nas
tako hudoben biti mogel; če se kupa pri
enem izmed nas najde, hočemo biti vsi suž-
nji vašega gospodarja. „ Pri teh besedah de-
nejo hitro žaklje na tla, in jih odvežejo
vpričo hišnika. Ali zavzeli so se, in hudo
prestrašili, ko se je najdla kupa v Benjamino-
vem žaklju! Treba je bilo nazaj k Jožefu iti.
Jožef se je delal, da je hudo razjezen, in jim
ostro reče: „ Ni prav, in po pravici, da ne-
dolžni terpé zavoljo enega krivičnega: vi
pojte le nazaj k vašemu očetu, tat pa bo
pri meni ostal moj suženj. „

Tadaj se vzdigne Juda, in začne krepko
govoriti, in prositi: „ Gospod! mu reče, in se
njegovih kolen oklene; naš oče niso hotli
Benamina z nami pustiti, dokler jim nisim
jaz sveto obljubil, da jim ga hočem nazaj pri-
peljati, naj se že zgodi, kar hoče: ako bodo
oni zdaj vidili, da mi nazaj domu pridemo
brez njih ljubljnika, bodo gotovo od žalosti
umerli: dajte tadaj, vas prosim, da smé z
mojimi brati domu se vrniti, in dovolite meni,
da bom jaz namest njega vaš suženj tukej
ostal. „ Zdaj je bil Jožef omečen do solz,
in se ni mogel več zderžati; vsem okolistoječim

veli vun iti, svoje brate pa okoli sebe zbere, in jim reče: " Jaz sim Jožef, vaš brat, kterega
» ste vi Izmaelitskim tergovcom prodali: oni
» so me bili pripeljali tu sem v Egipt; Farao
» pa me je do te visoke stopnje, k tej oblasti
» povzdignul. »

Ko bratje, svoje krivice svesti, te besede iz Jožefovih ust slišijo, se zavzamejo in ostermijo; tadaj popadajo prednj na kolena, in se mu jih oklenejo. Jožef pa jih milostivo vstati
» veli, in jim govori na dalej: " Ne bojte se
» nič, jaz vam iz serca odpustim vse hudo,
» ki ste mi hotli storiti: Bog je pripustil, da
» se je vse to zgodilo, zato da vas zamorem
» ravno jaz smerti in pogina rešiti. Urno vernite se v Kanaansko deželo, in povejte našemu očetu vse, da se bodo tudi oni razveselili; potem pa pridite vsi skupaj sem v Egipt, da boste z mano stanovali, kjer se vam ne bo več bati pomanjkanja. »

Med tem je bil zvedil tudi Farao, kar se je bilo godilo med Jožefom in njegovimi brati, in se je čudil nad vsem, kar je slišal; on je ukazal, da se ima dati Jožefovim bratom vozov in potrebne vprežne živine, zato da bi svojega že starega očeta, svoje žene, otroke in vse pôsle sabo v Egipt preseliti zamogli.

Otroci! ali se vam ne zdi, da je bil Jožef silno dober? in da je moralo biti njegovim

bratom grozno žal, da so nekdam tako hudobno ravnali z bratom, kateri jim je zdaj tolikajen dober bil? Res, da so bili oni rešeni velikega strahu, kadar jim je Jožef blagodušno odpustil; pa gotovo je tudi, ljubi moji! da pri tej priložnosti naj bolj vesel je bil Jožef sam, zakaj njemu ni njegova vest nič hudega očitala, in zraven tega si je bil svest, da je dobro za hudo povernul. —

Jakobovi sinovi so srečno domu k očetu prišli: ni mogoče popisati veselja tega dobrega starega moža, kadar je slišal, da njegov preljubi Jožef, kterega je že tako dolgo kot mertvega obžaloval, še zdrav živi, in da je v veliki časti. Od zavzetja in radosti je spervič stermel. Ko se je pa od sterčenja enmalo zbrihtal, zavpije: „Nič več si ne želim; v Egipt „pojdem, še bom vidil ljubega sina Jožefa, „potlej pa rad umerjem. „

In v resnici, nekaj dni potem se dene popotvati stari Jakob s svojimi sinovi, ženami, otroci in s posli, kateri so čede gonili, in vse, kar so imeli, so naložili na vozove, ki jim jih je bil Farao poslal. Kadar sliši Jožef, da se že mestu bližajo, kjer je on stanoval, se vzdigne očetu naproti, in ko ga od deleč zagleda, pohiti ga objét. Dolgo sta se tako objemala, brez da bi bila mogla od prevelikega veselja in hlipanja kaj spregovoriti. „Oj Jožef!

„ spreljubi moj sin! zavpije na zadnje očak,
„ zdaj zamorem veselo umreti, ker mi je Bog
„ to milost skazal, da te zamorem z mojimi
„ rokami še objemati. „ — Jožef je na to
peljal svojega očeta tudi k Faraonu. Faraon je
bil vesel, viditi tako častilivega starčeka, in
je ukazal, da naj se da v stanovanje njemu in
njegovim sinom lep del Egiptovske dežele, ki
se je klical Gěsen, deželo, ki je imela naj bolj-
ši pašnike za njih čede.

Jožef se je bil oženil v Egiptu, in je
imel dva sina, ki sta se klicala *Efraim* in *Ma-
nase*. Jakob, ki je bil že silno star, zakaj imel
je že sto in sedem in štirideset let, je čutil
smert blizo, in zato je hotel svoj blagoslov
dati tudi sinoma svojega ljubega Jožefa, kakor
da bi bila njegova lastna. Reče jima tadaj k
postelji bližej stopiti, jima svoje roke na glavo
položi, in pravi: “ Bog, kteremu sim zvesto
„ služil cel čas življenja, in kateri me je var-
„ val in branil, kakor nekdej moje dede A-
„ brahama, in Izaka, blagoslóvi ta dva otro-
„ ka; ona naj se prištejeta mojim otrokom,
„ zato da postaneta glavarja rodov, kakor
„ moji lastni sinovi, in naj dobita svoj delež
„ na Kanaanskem, ktero deželo je Bog oblju-
„ bil njihovim mlajšim, iz katerih bo obsta-
„ lo ljudstvo božje. „ Ta Jakobov blagoslov
je silno imeniten, ljubi moji! in prav bo, če ga ne

pozabite, zakaj kmalo boste vidili, da sta poslala Efraim in Manase očeta mnogoštevilnih družin, iz katerih sta bila dva imenitna rodá izvoljenega ljudstva.

Jakob je potem mirno umerl, obdan od vsih svojih sinov, vnukov in prevnukov, in Jožef je truplo svojega očeta na Kanaansko prenesel, in ga tam v pokopališču Abrahamovem pokopal, kakor je Jakob pred svojo smertjo želel. Potem, ko je to dolžnost izpolnil, je še dolgo let živel, in je cel čas svojega življenja modro in dobrodeljno Egipt vladal. Kadar se mu je bila smertna ura približala, je svojim bratom in vnukom v misel vzel, da bodo oni, kakor je Bog obljubil, enkrat vun šli iz Egipta; in zato jim je priporočil, da naj takrat tudi njegovo truplo sabo vun nesejo in pokopljejo v deželi, kjer so prebivali njih prededi Abraham, Izak in Jakob.

V pripovedi, ki ste jo od mene zdaj slišali, ljubi moji! ste gotóvo zamerkali, da se je Jožefu cel dolgi čas njegovega življenja zdaj dobro zdaj slabo godilo, zdaj je bil vesel, zdaj žalosten. Toda reči vam moram, da večí del se vsakemu človeku tako na tem svetu godi, in v vsih pripovedih, ki vam jih bom še pravil, boste vidili, da ni bilo nikoli nobenega, kateri bi bil vedno srečen, in brez vsih nadlog; zakaj Bog pripusti, da se človeku kadaj

slabo godi, zato da se skuša njegova poterpež-
livost. Samo ena reč je v tem, ktera je naši
volji dana, in ta je, da se varjemo hudobno
živeti, zato da si s tem ne zaslužimo božje
šibe in nadlog, ki jih on nam pošilja, in pa
da na tajnko izpolnujemo svoje dožnosti, vsak
po svojem stanu in mogočosti, zato da bomo
vredni dobrot, kterih nam dajati ne nehá. Vaše
dolžnosti, ljubi moji otroci! so, da se daste
radi podučiti, da se radi in z veseljem učite,
da ste pokorni starišem in učiteljem, kteri so
dolžni, vam li lepe izgledе dajati in vas le-
po učiti.

MOJZES IZ VODE POTEGNJEN.

Od 1725 do 1645 leta.

o Jožefovi smerti so *Izraelci* ali *Hebrejci*, (tako so se klicali Jakobovi nasledniki) se zelo pomnožili, in se narasli v veliko ljudstvo: dasiravno pa so živeli sred malikovavskega naroda, to je, sred ljudi, kateri so malike molili, vendar niso nikoli posnemali navad Egiptčanov, ne njih prazne vere, temuč so vedno Abrahamovega Boga častili, kakor so jih bili naučili njih očetje.

Tisti čas, ljubi moji otroci! je bil že mertev Farao *Tutmosi*, Jožefov dobrotnik, in v Egiptu je prevzeten in grozoviten kralj vladal, ki se mu je *Amenofi* pravilo. Ta kralj je zaničeval Hebrejce, ki so prebivali v sredi med Egiptčani, pa niso lažnjivih bogov častili, ka-

tere so častili Egipčani; in ker je menil, da so Hebrejci njemu nevarni, jih je obsodil k naj težavnišim delom; Hebrejce je porabil v sozidanje neizmernih poslopij, kjer je marsikteri teh revežev svojo smert našel. Ker pa vender pri teh delih ni toliko Hebrejcov poginvalo, kakor si je želel ta grozovitnež, je ukazal, da se imajo vsi hebrejski otroci možkega spola v veliko reko tiste dežele pometati, ki se *Nil* pravi: in ta ukaz se je z vso ostrostjo izpolnival.

Primerilo se je, da je neka žena iz Levijevega rodu dobila enega sinka, ki je bil tako silno lep, da ni mogla nikakor ga od sebe dati; skrivala ga je pred Faraonovimi vojaki cele tri mesce; čez tri mesce pa, ker je spoznala in vidila, da ga ne more več skrivati, si umisli narediti iz bičja lahak košek, ktereга tako napravi, da ni mogla voda skozi, temuč da bi nad vodo plaval, in v ta košek položi otroka; tako postavi to cajno ali košek na kraj reke, in ukaže svoji starejši hčeri, ki se je klicala *Maria*, da naj ondi blizo čaka, zato da bo vidila, kaj se bo njenemu bratecu godilo.

Ta košek je verh vode plaval kot majhen čolnič, ali v kratkem bi se bil ali v vodi potopil, ali pa bi ga bila voda sabo naprej odnesla, ako bi ne bil Bog pripustil, da je Fa-

raonova hči ravno tistikrat k reki prišla se kopat; ta zagleda košek verh vode plavati, rada bi bila vedila, kaj da je v njem, in torej ukaže, da naj se ji košek prinese. Košek se odpre, in poglej! kako se začudi, ko zagleda noter silno lepega fanteka, ki je jokal; in ona se ga usmili.

Miloserčna kneginja reče zdaj svojim služabnicam: „Gotovo je to otrok kake uboge „Hebrejke: ali jaz ga hočem smerti rešiti; precej „naj se sem pokliče ena dojnica, da ji otroka izročim. „Maria, njegova sestra, sliši te besede, in teče hitro po svojo mater, ktera se ponudi, da hoče otroka dojeti, pa ni povedala, da je ona njegova mati: Faraonova hči ji ga tadaj izroči, in ji obljubi tudi veliko plačilo, zato da bi prav zanj skerbela. Ni treba da vam rečem, kako veselje je uboga mati občutila, ko je spet svojega otroka v svojem naročju imela, kterega je mislila že zgubljenega; otroku pa se je *Mojzes* reklo, zakaj tako ga je klicala Faraonova hči, kar se pravi *iz vode potegnjen*.

Ko Mojzesu ni bilo več dojnice treba, ga je kraljeva hči kot svojega sina k sebi vzela, in ga dala v Faraonovem poslopju odgojiti. Tako je ta Izraelec že v svoji mladosti se učil vednost in umetnost Egipčanov; zakaj njih duhovniki so branili silno veliko skrivnih vednost,

ki niso bile znane ljudstvu, in tudi jih niso tujcom razodevali; zato je božja previdnost hotla, da se je vsega potrebnega učil na Faraoovem dvoru Mojzes, kateri je imel potlej Izraelce rešiti njegovega trinoštva.

Dokler je bil Mojzes mlad, ni vedil, da je sin ene žene tega preganjanega naroda; ali ko je bil štirideset let star, je bil že zvedil, se ne ve, kako, za svoj rod, in tadaj ni mogel več brez žalosti in nejevolje gledati, kako se ubogi Hebrejci hudobno tlačijo in preganjajo. — Enkrat zagleda, da en Egipčan neusmileno ravno z enim Hebrejcom; Mojzes ne more svoje jeze premagati, zažene se na tistega neusmilenca, in ga pri tej priči ubije: ali ker se je zdaj bal, da bi ne bil zavoľjo tega umora hudo kaznen, zapusti tisti hip kraljev dvor in gre k svojim bratom Izraelcom; ker je hotel rajši z njimi nadloge deliti, kakor še zanaprej pri tistem živeti, kateri jih je tlačil in preganjal. Farao razkačen ukaže Mojzesa poiskati, da bi se ga ubilo; in Mojzes bi ne bil ušel tej kazni, ako bi Bog, kateri ga je izvolil, da bi Hebrejsko ljudstvo iz sužnosti rešil, ga ne bil potegnil iz vsih nevarnost, ki so mu pretile, in mu ne bil vdihnil misli, iz dežele iti na en skorej popolnoma zapuščen kraj, kjer se je oženil s hčerjo nekega Izraelca ⁹⁾ kteremu je bilo *Jetro* ime, in je njegove čede mu pasel; zakaj

Jakobovi nasledniki niso popolnoma opustili pastirskega življenja svojih prededov, zato so se tudi še zmirom pastirji klicali.

Nekega dne tadaj, ko je Mojzes svojo čedo pasel na *Horebu*, gori tiste dežele, zagleda na enkrat pred sabo en germ, da gori, pa ne zgori. To se mu čudno zdi; pristopi bližej, da bi to čudo bolj na tajno ogledoval, kar zasliši nebeški glas, ki mu pravi: "Ne hodi bližej, „zakaj kraj ta je posvečen.„ Mojzes pade precej pri teh besedah na svoj obraz v znamenje spoštovanja in časti, in sliši na dalej tele besede: "Jaz sim Bog Abrahamov, Izakov in Jakobov. Ukažem ti, iti k Izraelcom in jim „povedati v mojem imenu, da jih mislim zdaj „peljati vun iz Egipta, kjer preganjanje terpe „in oni zastran tega zdihujejo. Tebe sim izvolil, da jih vun popelješ in pripelješ v „Kanaansko deželo, ktero sim obljubil Abrahamu. — Gospod! odgovori na to Mojzes, „kako jim bom mogel povedati tvoje ime, „ki mi je neznano? Ali glas mu odverne: „Jaz sim, ki sim.„ S temi besedami je, ljubi moji! hotel reči, da je On vselej bil, je in bo.

Bog na to zapové Mojzesu, da naj gre z Izraelskimi starašini k Faraonu, in da naj ga prosi za pripuščenje, da bi smel sabo peljati Izraelsko ljudstvo do gore *Horeb*, zato da bodo ondi Bogu darovali. — "Gospod! odgovori

„ Mojzes, oni mi ne bodo verjeli, da si me ti
„ poslal, in Farao me bo ukazal umoriti. „—
“ Jaz bom s tabo, mu glas odverne, in glej!
„ dam ti oblast čudeže delati. „ Tukaj me bo
morda kateri iz med vas, ljubi moji otroci! hotel
vprašati, kaj da je čudež? zato vam moram v
kratkem povedati, kaj se čudež pravi. Čudež
je to, kar se ne zgodi po navadnih natornih
postavah, in se še clo nasprotno zdi redu, kte-
rega je Bog na svetu vstanovil. Nikoli ni mo-
gel noben človek sam iz sebe čudežev delati,
in če je Bog takrat hotel Mojzesu to oblast
dati, se je to zgodilo zavaljo Egipčanov, da bi
s takimi nenavadnimi znamenji božje vsegamo-
gočnosti jih prisilil, Hebrejsko ljudstvo iz terde
sužnosti spustiti.

Dasiravno je Mojzes dobro spoznal, da je
to, kar je slišal, zares božji glas, vender se mu
je terdo zdelo k Faraonu iti, zato reče: “Go-
„ spod! ti veš, da težko govorim, in zdaj go-
„ vorim še težej, potem ko si mi ti govóril.
„ — Ali nisim jaz, kali, zadosti mogočen, te
„ učiti in te vižati? mu odgovori božji glas:
„ jaz ti bom vselej pravil, kaj ti je storiti, in
„ ti pošljem tudi naproti tvojega brata *Arona*,
„ ki gladko govori, on bo tvoj govornik. „

Zdaj tadaj gre Mojzes koj iz gore, vzame
slovo od Jetrona svojega tasta, popusti pri-
jem svojo ženo in otroke, in se poda proti

Egiptu: na pol poti sreča svojega brata Arona, kateri mu je na proti šel, kakor mu je Bog poprej povedal, in iz tega je Mojzes prav za gotovo spoznal, da je zdaj tisti čas napočil, da se bodo obljube božje Abrahamu storjeno izpolnile.

Zdaj sta oba brata starašine Izraelskega ljudstva zbrala, jim razodela, kar jima je Bog ukazal, in se z njimi vred podasta v kraljevo poslopje, pred Faraona; ondi začne Mojzes govoriti, rekoč: "Jaz pridem v imenu vsegamo-
„ gočnega, večnega Boga, kateri ti po meni
„ zapové, pripustiti Izraelcom, da smejo iti iz
„ Egipta tri dni hodá daleč v puščavo, zato
„ da tam Bogu darujejo." Kralj je bil hudo razkačen, ko ga je slišal tako naravnost govoriti; zakaj on je bil vaje viditi Egipčane pred se padati, to je, se mu do tal s čelom priklan-
jati, kadar so kej z njim govorili: tadaj odgovori: "Jaz ne poznam tega večnega Boga,
„ od ktereга mi ti govoriš, in tudi ne privolim,
„ da bi Izraelci šli van iz mojega kraljestva."
Zdaj reče tudi k sebi poklicati vse tiste, ki so bili čez trudapolne dela postavljeni, ktere so morali opravljati Hebrejci; tim ukaže, da ne smejo dovoliti Hebrejcom nobenega počitka.
"Zato, ker nimajo dovolj dela, pravi, mislijo
„ v puščavo iti; zatorej vam rečem: enega
„ samega trenutka jim počitka ne dovolite."

Zdaj so nesrečni Hebrejci obloženi bili z delom čez svoje moči, in če ga niso ob odmenjenem času storili, so bili tepêni.

Bog pa se je usmilil tega preganjanega ljudstva, in zapové Mojzesu, da naj gre vdru-gič pred Faraona in mu napové, da ako noče božjega ljudstva izpustiti iz svojega kraljestva, bo on precej pred njim čudeže delal, da ga bo strah in groza: in ko mu je Mojzes to na-povedal, mu je hotel tudi pokazati, da ima oblast čudeže delati, zakaj ondi pred kraljem je svojo palico v kačo spremenil. Tudi vi, otroci moji! kaj ne? boste mislili, kakor jaz, da bi ta ču-dež bil lahko oči odperl Faraonu, in mu spo-znati dal, da mora imeti Mojzes od Boga čez-natorno moč in oblast, ker je na ta način nekej storil, kar preseže vse človeške moči. Ali kralj se je še tolikajna bolj nad Izraelci stogotil, in ni hotel prav nič vediti od dovoljenja, za ktero ga je Mojzes prosil.

Tadaj Mojzes na božje povelje v enem hipu vso vodo v Nilu v kri spremeni; z eno samo besedo stori, da se prikaže grozno veli-ko število žab, ki so se na enkrat po celem Egiptu razšle, in po vseh hišah, še clo po kra-ljevi mizi se jih je vidilo skakati, in po njegovi postelji; potlej se prikaže v Egiptu neizmeren broj kobilic, ktere so v hipu vso zelenjavo v Egiptu snéle. Mojzes stori tudi po tem, da je

vsa živina Egipčanom pocepala, in da je strašna toča padala. Na zadnje je na njegovo besedo cele tri dni po celem kraljestvu taka grozna tema bila, da se tudi opoldne nič ni vidilo, in nobeden ni mogel nikamor iti, ne se kam obrniti.

Ti grozni čudeži, ki se imenujejo Egipčanske stiske, so se godili na samo besedo Mojzesovo, zakaj Bog mu je bil dal to oblast. Farao pa se ni dal omečiti; in čeravno ga je kakšen krat strah in trepet prisilil, da je obljubil, Izraelce spustiti, kadar je pa jenjala stiska, ni hotel nič več vediti od storjene obljube, ker je menil, da se mu tadaj ni ničesar več bati.

Potrebno je bilo torej, da je še ena velika nesreča zadela njega samega in celo njegovo kraljestvo, zato da je jenjal se vstavljati izhodu Izraelcov iz dežele. Eno samo noč pomerjejo na neznani boleznih v enem trenutku vsi pervorojeni po celem Egiptu, od naj starejšega Faraonovega sina, do naj nižjega hlapca; kralj ves prestrašen in v silno žalost vtopljen zdaj pohlevno Mojzesa prosi, da naj pri ti priči ljudstvo sabo le deleč vun iz Egipta pelje, da bi on s svojimi Egipčani ne moral zavoljo njih poginiti. Hebrejci so zdaj iz Egipta šli, in mislite si, kako so se bili pomnožili Jakobovi sinovi tisti čas, ko so v Egiptu bili, ko vam povém, da je bilo samih mož, korenjakov, šest sto tavežent, brez žen in otrok.

Prejden pa se je Mojzes z ljudstvom na pot podal, kakor jim je bil ukazal Bog, jim je zapovedal, *Paško* ali *velikonoč* spraznovati; to je, v vsaki družini so morali napraviti večerjo iz enega pečenega jagneta, opresnega kruha in grenke salate; zapovedal jim je tudi, da morajo to večerjo vžiti stojé, v hitrici, v popotni obleki; zakaj beseda *paška* pomeni *memohod*, to je, memohod ljudstva Izraelskega po in iz Egipta. In Bog je Mojzesu zapovedal: " V pri-
" hodnje bodo Izraelci vsako leto na ta dan
" praznik imeli v spomin svojega odrešenja
" iz sužnosti. Ta jim bo naj večí praznik. Ce-
" lih sedem dni ga bodo obhajali, vsi ti dnevi
" bodo dnevi počitka, in kadar jih bodo pra-
" šali njih otroci, kaj vse te šege pomenijo,
" bodo odgovarjali: Bog sam nam jih je za-
" povedal, zato da se od roda do roda ohrani
" spomin dobrot, ktere nam je skazal, ko nas
" je peljal iz Egipta. "

Praznik *paška*, ali po slovensko *velikanoč*, je, ljubi moj! še dan današnji tudi pri kristjanih naj večí praznik med letom, zato ki nas spomni na dan rešenja, na dan namreč, ko je Jezus Kristus iz groba zmagovavno vstal, potem ko je na križu umerl, da je človeški rod od vsih pregreh odrešil.

IZRAELCI V PUŠČAVI.

Od 1645 do 1605 leta.

ato da so iz Egipta priti mogli v deželo Kanaan, ktero so Izraelci imenovali *obljubljeno deželo*; zakaj Bog je, kakor že veste, res bil obljubil Abrahamu in Jakobu, da bodo njih nasledniki enkrat to deželo posedili; so morali skozi puščavo Faran, v kateri je, kakor sim vam nezdavno pravil, Bog Izmaela in njegovo mater smerti rešil.

Ali oni niso vsred tistih neizmernih pesknatih planjav od hude vročine tolikajm imeli prestat, kakor drugi popotniki, zakaj iz posebne milosti božje je precej od prvega dneva njih popotvanja velik oblak stal nad celim stanom in jih tako presilne vročine varoval: razun tega je še po noči svetel oblak, ognjenemu

stebro enak, pred njimi hodil, in jim kazal pot, kjer jim je bilo hoditi: zakaj v teh puščavah ni bilo cest, kakor se jih zdaj skorej po celem svetu najde.

Pa Faraó Amenofi se je kmalo premislil, in žal mu je bilo, da je Izraelcom dovolil, vun iti iz kraljestva; zakaj zdaj ni dobil več delavcov, in nobeden se ni hotel lotiti težavnega dela, h kateremu je bilo obsojeno to ljudstvo. On zbere tadaj velik broj vojakov, pešcov in kojnikov, in zraven tega še veliko vozov, ki so bili s kosami našpikani, kakoršni so se tistihdob v vojskah rabili, in tako začne z vojsko iti za Izraelci, s tem namenom, da bi jih prisilil se nazaj v Egipt verniti, preden še v puščavo stopijo, od ktere jih je že en sam majhen del morja ločil, ktero morje se kliče *rudeče morje*. Toda božja previdnost, ki je za to ljudstvo posebno skerb imela, ga je tudi zdaj z enim čudežem iz preteče nevarnosti rešila; zakaj ko so Izraelci v naj veči stiski bili, ker so za sabo imeli Egipčane, pred sabo pa morje, se jim na enkrat valovi morja na Mojzesovo besedo vmaknejo, voda se vzdigne in vstavi od obeh strani, kot zid, tako da je na sredi suha pot bila, in da se je šlo lahko skoz morje po suhem. Izraelci gredo precej noter, in grejo skoz morje po noči; drugo jutro so Egipčani jo za njimi vdarili, ker so menili, da bodo mogli

ravno tako čez morje, kakor Izraelci, pa Mojzes je na božje povelje spet svojo roko nad morje vzdignul, in voda se je spet na svoje navadno mesto vernila; Farao pa in vsi njegovi vojaki, ki se z njim bili, so se v morju vtopili, tako da od cele neštevilne Faraonove vojske se ni bil ne en sam rešil, da bi drugim Egipčanom to strašno novico prinesel.

Med tem so Izraelci se naprej podali zmiraj dalej od rudečega morja, pa niso družega pred sabo vidili, kakor sterme pečine, ter suhe in pesknate gore, po katerih so z velikim trudom se popenjali; vender pa naj bolj jih je mučila (martrala) huda žeja, ktere si niso mogli vtolažiti, zakaj voda v teh krajih je bila tako zoperna, da je ni mogel nobeden piti. Zatorej je Mojzes s svojo palico na eno skalo vdaril, in pri tej priči začne bistra in prav dobra voda teči iz dvanajst izvirkov, da se je zamoglo celo ljudstvo odžejati. Še dan današnji kažejo v tisti deželi neke studence, ki daje veliko vode, in katerim pravijo *Mojzesovi studenci*; toda jaz vam, ljubi otroci! ne morem za gotovo reči, ali so ti studenci v resnici tisti, ktere je bil Mojzes s tem čudežem odperl.

Kolikor so bolj v puščavo prišli Izraelci, toliko veči trude in težave so prestati imeli; in kadar so bili že med goro *Horeb*, od ktere

sim vam že pravil, in med goro *Sinai*, ki je en drugi verh tistih hribov, niso imeli že več kej jesti, zakaj snedeno je bilo že vse, kar so bili sabo vzeli iz Egipta.

Tadaj so oni začeli biti krivični proti Mojzesu in Aronu; kar se pač rado tistim zgodi, kateri so v stiskah. Pravili so, da sta Mojzes in Aron vzrok vsih teh težav, vse te nadloge, rekoč: "V Egiptu nam saj ni manjkalo ži-
„ veža! Zakaj sta nas v to puščavo peljala,
„ kjer bomo morali lakote umreti, mi in naši
„ otroci?" — Tako hudo so godernjali, da so začeli že njima žugati. Toda Bog ni svojega ljudstva zapustil. Mojzes namreč se dene moliti, in glej! na večer prileti veliko prepellic, ktere so se dale prav lahko vloviti, zakaj močan veter jih je gnal in trudne so bile; zdaj torej se je ljudstvo lahko nasitilo mesa teh tičev.

In pri tej prigodbi, ljubi moji otroci! vam moram reči, da se ni tolikaj čuditi nad tem, da so v puščavo prepelice priletele, in živež dale Izraelskemu ljudstvo, in scer v tolikem številu: zakaj vi morate vediti, da je v Afriki vse pólno prepelic, in kadar piha veter od Afrikanskih bregov, se vidi nad bližnjimi deželami po cele oblake takih tičev, ki nizko leté, vsi trudni tudi na tla popadajo, da se jih prav lahko polovi.

Naj bo pa to, kakor si hoče, to je gotovo, da so Izraelci prepelice kmalo snedli, in da so začeli vnovič mermrati; ali drugo jutro, ko zora napoči, pade iz neba rosa, in pokrije vso zemljo z belimi zernici, slani enakimi, ki so pa bile tudi prav dobrega ukusa, kakor da bi bila moka z medom pomešana. Tej jedi se je reklo *mana*, in padala jim je od zdaj vsak dan zjutrej cel čas, ki so bili v puščavi, to je celih štirideset let, kakor vam bom zdaj kmali povedal. — Hebrejci so že tri mesce na poti bili po puščavah, in zdaj, ko so prišli do gore Sinai, Bog Mojzesu ukaže, da naj on sam grè na tisto goro, ljudstvu pa je prepovedal za njim iti: ko je pa ta sveti mož iz oči svojih bratov zginil, začne gora se vsa tresti, gosta in črna megla jo obda, bliskanje se vidi na vsih stranéh; in ko se vse to godi, in se silno gromenje sliši, ki se je močno odmevalo, se da vsemu ljudstvu slišati strašan glas, tako da je prestrašeno ljudstvo z obrazom na tla popadalo; glas pak je tako govoril:

“ Jaz sim Gospod, vaš Bog, ki sim vas
” iz Egipta peljal; jaz sim Bog, ki štrafuje in
” povračuje po pravici. Vi ne sméste zraven
” mene imeti družega boga, tudi ne malikov
” si napraviti, ali podob, da bi jih častili. Ne pri-
” segujte po nemarnem pri Gospodovem imenu;
” počivajte sedmi dan vsakega tedna. Vbogajte

„ očeta in mater, da boste dolgo živeli v de-
„ želi, katero sim vam obljubil. Ne ubijajte; ne
„ kradite; ne lagajte svojemu bližnjemu; in
„ ne poželite po krivičnem ne njegove žene,
„ ne drugih njegovih reči. „

Ko je ljudstvo, še zmirom z obrazom na tleh, te besede slišalo, je bilo silno prestrašeno, zakaj vsi so terdno verjeli, da je bil ta glas, glas *tistega*, kateri je Gospodar čez življenje in smert; tudi niso bili rešeni tega strahu, dokler ni Mojzes, ki se je bil k njim vernul, jim povedal, da je Bog njemu zapovedal, besede, ktere so oni ravno kar slišali, na dve široki kamnati tabli spisati ¹⁰⁾, ktere so *table postave* imenovali, ali table deset zapoved, ktere zapovedi so ravno tiste, ki jih še mi imamo.

Ko je potem Mojzes po Božjem povelju spet šel na goro, kjer je štirideset dni v molitvah prebil, so Izraelci, dasiravno zdaj le prestrašeni od besed, ki so jih slišali, vender kmalo pozabili, kar jim je Mojzes priporočil, tako da je veliko njih šlo k Aronu, in vanj sililo, da bi jim napravil malike, kakor so jih v Egiptu vidili, zakaj oni niso hotli na dalej častiti Boga, ktereга ne vidijo. Oni so zaničevali Mojzesa, so pravili, da jih je zdaj popustil; in Aron se je vstrašil njih besed in njih pretenja, bal se je, da bi ga ne umorili, ako bi jim on tega ne storil, kar prosijo, in zatorej jim dovoli,

da so vkup nanесли uhane in zapestnike svojih žen, in da se je iz njih zlilo zlato tēle: to tēle so ti nesprenišljenci zdaj tako častili, kakor so v Egiptu delati vidili. Bili so clo med njimi, ki so na glas vpili: " Glejte, ta je Bog, „ ki nas je iz Egipta peljal, tega moramo častiti. „

Oni so delali, ljubi moji otroci! ravno tako neumno, kakor bi bilo od nas neumno, ako bi šli, in molili tiste kamnate podobe, ki se jih kakšin krat po gospojskih vertih vidi, in ako bi mislili, da nam morejo ti kamni kej dobrega, ali pa kej slabega storiti. Toda Izraelci so pri tem Egiptčane posnemali in druge ljudstva na svetu, od katerih vam bom še drugo pot v teh, in v drugih bukvah govoril; zakaj po razidu Noetovih sinov se je, kakor veste, po Božjem pripuščenju zgodilo, da, ko so vse ljudstva pravo vero zgubile, se je ona ohranila samo v rodu Abrahama in Jakoba.

Med tem je Mojzes iz gore prišel, in ko je vidil, kako nespametno moli in časti ljudstvo zlato tele, ni mogel svojega serda vderžati; on verže torej kamnate table na tla, da se razbijejo, ker si je, in po pravici, mislil, da tako ljudstvo ni vredno prejeti božjih postav, katero Boga tako razžali, da raji malika moli kot nje-ga. Veliko število ljudstva je za kazen te nepopokoršine proti Bogu strašan konec vzelo, in

še clo vsi bi bili pogubljeni, ako bi ne bil Mojzes, kteremu so se usmilili, zanje Boga prosil; na njegovo prošnjo pa je Bog zdaj ljudstvu prizanesel.

Kmalo po tem, ko je Mojzes vidil, da so Izraelci zares poboljšani, in pripravljeni v bogati Boga in se njegovim ukazom podvreči, napravi nove table postav, in jih dene v skrinjo narjeno iz dragega lesa, vso s zlatom pokrito. Ta skrinja se kliče sveta *skrinja Gospodova* ali skrinja zaveze, in postavil jo je z drugimi rečmi, ki so bile potrebne za božjo službo, pod en šotor, ki je bil iz drage robe napravljen. Ta šotor so povsod postavljali, kjer koli so na svojem popotvanju kej časa postali.

Varstvo tega šotora, ki se je *sveti šotor* ali *snidnica* klical, je bilo izročeno rodú Levi; rod Levi pa je bil eden tistih rodov, iz kterih je bilo sestavljeno celo ljudstvo Izraelsko, zakaj vi se še lahko spomnite, da se je eden Jožefovih bratov tako klical. Nekaj duhovnikov, kteri so morali skrbeti za sveto skrinjo, je bilo izbranih izmed Levitov, to je izmed udov tega rodú; in prvi med njimi je bil Aron, kteri se je zdaj klical vikši ali velki duhoven.

Vse to, kar sim vam do zdaj od Hebrejcov pravil, in kar se jim je skozi več let godilo, ko so še v puščavi bili, je Mojzes sam popisal, zato da bi med ljudmi se ohranil spomin

njih težav, ki so jih imeli prenašati, in njih zmot, v ktere so večkrat padli, in pa spomin božjih dobrot, ktere je Bog skazoval svojemu izvoljenemu ljudstvu, v dosego svojih večnih namenov.

da
si
m
g
nj
lj
lz
d

PREHOD ČEZ JORDAN.

Leta 1605.

malo po prejeti novi postavi na gori Sinai je Mojzes, ker so prišli že blizo Kanaanske dežele, po božjem povelju izvolil dvanajst mož iz dvanajst Izraelskih rodov, in jih je poslal pregledat deželo, zato namreč, da bi oni sami popred tisto deželo vidili, ktere niso poznali, dasiravno so nekdam njih očetje, to je Jakobovi sinovi, v nji prebivali. Priporočil je tudi tem možem, da naj pozvejo, ali so močne in mogočne ljudstva, ki v deželi prebivajo, ali so njih mesta obzidane in vterjene, in ali je zemlja dovolj rodovitna, zato da bi mnogoštevilno Izraelsko ljudstvo v nji živeti moglo.

Dvanajsteri poslanci se tadaj na pot podajo, in čez štirideset dni se vernejo, prinesejo pa

sabo več dobrega in lepega sadja, in še posebej en tako velik grozd, da sta ga morala dva moža na palici nesti: pripovedavali pa so tudi zraven tega, da ljudstva, ki v obljubljeni deželi prebivajo, imajo mesta z visokim zidovjem in močnimi stolpi (turni); da imajo veliko dobro oboroženih vojakov in tudi mnogo vojskih vozov.

Kadar so Izraelci te reči slišali, so se prestrašili, ker so si mislili, da jim bo treba se vojskovati, zato da si obljubljeni deželo prisvojijo; zato začnejo nergati, hujši kot prvi krat, proti Mojzesu in Aronu, in vsi h krati glas zaženejo: "Zakaj nas nista raji v Egiptu
„ pustila, kakor da sta nas pripeljala v to
„ puščavo, kjer težavno živimo; in zdaj nas
„ hočeta še proti ljudstvu peljati, katerih ne
„ moremo premagati, da bodo nas vse po-
„ morili? „

Med dvanajsterimi poslanci, ki so bili na Kanaanskem, da so deželo pregledali, sta bila tudi *Jozue* in *Kaleb*; ta dva sta si prizadevala, ljudstvu serce dajati, in sta jim govorila, da je Bog zadosti mogočen jim pomagati, in da je on svojemu ljudstvu še vselej pomagal.

In, ljubi moji! Boga nič bolj ne razžali, kakor če človek na njegovo milost zadosti ne zaupa; zato je Bog Mojzesu napovedal, da v kazen te nehvaležnosti ne bo nobeden iz

ljudstva, ki je imel več kot dvajset let, ko so šli iz Egipta, v obljubljeno deželo prišel, temuč da bodo cel čas svojega življenja v puščavi ostali; in da bodo Izraelci še le čez štirideset let Kanaansko deželo posedli. Samo Jozue in Kaleb, ki se v tem nista pregrešila, sta bila iz tega števila izjeta, in za nju ni veljala ta obsodba, ostra, ali pravična, in ki se ni dala preklicati.

Lahko sami zastopite, otroci moji! da ni treba toliko let hoditi, zato da kdo iz Egipta na Kanaansko pride, zakaj nekaj so Jakobovi sinovi samo nekež malo mescov na potu bili, da so iz tiste dežele v Egipt in pa nazaj domu prišli; ali Bog je hotel Izraelce tako dolgo v puščavi deržati, zato da jih je v poterpežlivosti vadal, in jim zraven tega čas in priložnost dal se spokoriti zavoljo greha, ki so ga storili, ker so tolikokrat pozabili obljube, ki jih je on Abrahamu storil.

Vender pa je ta ostra kazen li malo koristila, zakaj Hebrejci so bili tudi potlej tako terdovratni, kakor poprej. Tih štirideset let, ki so oni po puščavi se potikali, so oni pogosto ma še čez Mojzesa tožili. Zdaj niso imeli vode, zdaj jim ni dopadla več mana, ker niso imeli družih jedil, kakor to. In vsaki krat so pravili, kako jim je žal, da so šli iz Egipta, in so si nazaj tje želeli. Večkrat so začeli spet

malike moliti, in so zoper božjo previdnost grešili, ki jih je iz sužnosti rešila, v katero jih je bil Faraó spravil. Večni Bog pa, vedno poterpežliv, je bil vselej milostiv nespametnemu ljudstvu, in ni hotel odstopiti od obljub, katere je bil njih očetom storil.

Na zadnje je po tolikih revah in težavah konec štiridesetih od Mojzesa napovedanih let, Izraelsko ljudstvo prišlo do Kanaanske dežele, ktero so imeli v kratkem posesti, in vsi so bili veseli slišati, da jih od te dežele ne loči nič družega, kakor velika reka, ki se *Jordan* kliče. Ta reka, ki to deželo moči, se na zadnje zgubi v mertvem morju, kakor lahko vidite na kakem zemljevidu svete dežele.

Tadaj Mojzes Izraelce okoli sebe zbere, in jim v dolgem govoru v spomin nazaj pokliče vse to, kar se je bilo z njihovimi očeti, in z njimi samimi prigodilo, od kar so iz Egipta šli, do te dobe; jim razlaga velike dobrote božje, ki so jih ta čas prejeli, posebno pa, da je Bog izmed vsih narodov samo njih izvolil, da bi bili njegovo izvoljeno ljudstvo; opominjal jih je, da naj li nikdar ne pozabijo zapoved, ki so jih od Boga na gori Sinai prejeli; na zadnje jim še oznani, da si je Bog sam Jozueta iz Efraimovega rodu izbral, da jih bo v obljubljeni deželo peljal in jim jo v posest dal.

Na to poda Levitom bukve, v ktere je bil zapisal vse, kar se je v puščavi zgodilo, in zapové, da naj denejo te bukve v snidnico zraven skrinje zaveze; blagoslovi še vsih dvanajst Izraelskih rodov, in se poda na verh visoke gore, kateri se je *Nebo* reklo, od kodar je zamogel viditi vso obljubljeno deželo; in ondi umerje mirno, v veliko žalost celega ljudstva, ki ga je v resnici obžalovalo in po njem jokalo; zakaj za Bogom je bil Mojzes ljudstvu naj veči dobrotnik, ker jih je iz sužnosti Egipčevske rešil.

Zdaj po njegovi smerti so imeli v obljubljeni deželi stopiti, ljudstva, ki so v nji bile, prepoditi, in si jo osvojiti; ali naj pred jim je bilo potrebno iti čez reko Jordan, (zakaj obljubljena dežela je, bi rekel, z vodami vsa obkrožena, na zapadu ima sredozemsko morje, na izhodu pa reko Jordan); pa Hebrejci niso imeli ne mosta, ne čolna, da bi čez vodo mogli. Jozue pa je li na Boga zaupal, torej zapové ljudstvu, da naj si potrebnega živeža za tri dni pripravijo; gre z njimi do Jordanskih bregov, in prosi Boga, da naj on tudi v tem početju svojemu ljudstvu pomaga, kakor je do zdaj še vselej v vsih nevarnostih mu pomagal. Tadaž ukaže Levitom, ki so sveto skrinjo na svojih ramah nosili, da naj stopijo v reko, in poglej čudo! voda se je pri tej priči razdelila, kakor

nekdaj v rudečem morju; in celo ljudstvo je zdaj lahko s suhimi nogami za duhovniki šlo čez Jordan. Vode se niso spet vogle in vnovič sklenile, dokler niso vsi Izraelci do enega na un kraj reke prišli, na kraj, ki se je klical *Galgala*. Jozue ukaže iz Jordana vzeti kamne, in en altar ondi narediti, kjer so Leviti sveto skrinjo doli djali, kadar so iz Jordana stopili. „Kadar bodo vaši vnuki, pravi on, vas „prašali, čemu je ta spominek? odgovorite: „Tu na tem mestu je Izraelsko ljudstvo čez „Jordan šlo, brez da bi si bili nog omočili, „in ta altar je postavljen, zato da se bodo „naši vnuki spominjali božje vsegamogočnosti, „in njegove neskončne dobrote proti svojemu ljudstvu. „

Nekej dni po tem prečudnem prehodu čez Jordan so Izraelci *velikonoč* pervikrat v obljubljeni deželi obhajali, in od te dobe jim ni več mana padala, ker so začeli se živiti od živalskega mesa, in od zemeljskih pridelkov, ki so jih obilno na Kanaanskem dobili.

PAD MESTA JERIHO.

Od 1605 do 1580 leta.

rejden vam povem, ljubi moji! kar se je Izraelcom zdaj prigodilo na Kanaanskem, vam moram našteti imenitniši ljudstva, ki so takrat na Kanaanskem živele. Še se morda spomnite, da so Kamovi sinovi prišli v to deželo prebivat, potem ko so se ljudje iz Babilonskega razšli. Bog pa je pripustil, da so, v kazen nespodobnega obnašanja tega Noetovega sina proti svojemu očetu, njegovi vnuki zgubili spomin na Boga in na njegovo sveto ime, in da so hudi malikvavci postali. Glejte, otroci moji! zato so bili vsi narodi, od katerih vam bom zdaj govoril, malikvavci, in Izraelcom je bilo zapovedano jih ali vničiti, ali pa si jih podjarmiti ¹¹).

Pervi narod, ktereга so Izraelci srečali prejden so na Kanaansko prišli, so bili Amalekiti, ki so bili, kakor se méni, iz rodu Amaleka, enega Ezavovih vnukov. Kralj tega naroda se je hotel Izraelcom vstaviti, da bi ne mogli naprej iti, in zato jim je šel naproti z veliko vojsko, in z vojsknimi vozmí; bitva je bila vroča, in Izraelci bi bili takrat morda premagani, in more biti tudi do zadnjega moža pobiti, ako bi ne bil Mojzes, ki je takrat še živel, svojih rok proti nebesom povzdignul, in Boga prosil, da naj svojega ljudstva ne zapusti, in da naj sovražnike pobije; in ker je zapazil, da, kadar je on svoje trudne roke doli spustil, so Izraelski vojaki pehali in begali, Amalekiti pa premagovali; si je dal svoje roke kviško povzdignjene od Levitov deržati, ki so bili pri njem, tako dolgo, da so bili sovražniki premagani, in se v beg spustili, in tako so Izraelci veliko število Amalekitov pobili.

Po tem, ko so narodi, ne deleč od Jordana stanujoči, posebno pa *Madianiti*, *Moabiti*, *Amoniti*, in več drugih, zvedili čudež, ki se je zgodil, ko so Izraelci šli čez Jordan; so silne vojske nabirali, in sklenili to ljudstvo končati, ktero je, kakor se jim je dozdevalo, hotlo zdaj se njih dežel polastiti, njih pa od ondod pregnati. Ti malikvavci niso vedili, da ta od njih zaničevan narod ima za vodja tis-

tega, ki daje zmage; ali kmalo so tudi to zvedili.

Med prvimi mesti, ki so jih Izraelci na poti po Kanaanski deželi dobili, je bilo mesto *Jeriho*, in *Amoniti* so v njem bili gospodarji; zdelo se je, da se ga bodo Izraelci težko porlastili, zakaj obdano je bilo okoli in okoli z visokim zidovjem, in močno je bilo vterjeno; ali Jozue ukaže po božjem povelju duhovnim, da naj vzamejo sveto skrinjo, in na tihem šest dni za poredoma okoli mestnih zidov nosijo: " Sedmi dan pa, pristavi Jozue, boste sedem-
" krat mesto obhodili; potem boste zatrobentali, in celo Izraelsko ljudstvo naj takrat
" veselo zavpije. "

Akoravno ni nobeden vedil, zakaj Jozue vse te reči ukazuje, so vendar na tanjko vse storili, kar jim je bilo zapovedano; in kadar so poslednji dan duhovniki zatrobentali, in je celo ljudstvo še zraven tega močno zavpilo, omahnejo na enkrat vsi zidovi, ki so mesto obdajali, in se zrušijo, tako da je vsak Izraelic na tistem mestu, kjer je ravno bil, lahko v Jeriho planil. Vsi mestnjani, ki so bili sila hudobni, so bili zdaj pomorjeni, razun družine ene žene, ki se je *Rahab* klicala, ker je bila sama ona v celem mestu, da je še Boga spoznala: in Bog je mesto Jeriho z Hebrejskim orožjem razrušil in pokončal, kakor je bil nek-

daj Sodomo z ognjem iz nebes pogubil, zavoljo hudobnosti prebivavcov tistega mesta. —

Vse zlato, srebro in medenino, kar se je v Jerihi dobilo, so spravili za snidnico: ves drugi *plen*, to je, vse druge reči, ki so jih Izraelci dobili v mestu, so na Jozuetovo povelje sožgali, in on je bil ostro prepovedal, da si nima nobeden ničesar od teh reči prihraniti. To prepoved je ljudstvo na tanjko držalo, in med vsemi ni bil kot en sam človek, *Ahan* po imenu, kateri se je podstopil nekeje malega od plena si obdržati; ko pa Jozue to njegovo nepokoršino zve, ga je ukazal *kamnjati*, to je, ukazal je, da je vsak Hebrejic en kamen nanj vergel, dokler je pod kamni zasut dušo pustil.

Bog pa ni samo pri razrušenji mesta Jeriho očitno skazal, da on svojemu ljudstvu pomaga in ga varje, temuč v vsih drugih vojskah, ktere je imel še z drugimi Kanaan-skimi narodi; tako je Jozue neki dan se hudo vojskoval z Kanaanejci, in zamerkal, da je solnce že blizo zahoda, in da se že noč bliža; poprosi tadaj Boga, da bi se solnce sej toliko vstavilo, da bi zamogel on sovražnika popolnoma premagati, in poglej! solnce obstane nepremakljivo na nebu, dokler je Jozue sovražnike popolnoma pobil.

Kaj mislite zdaj, otroci moji! kaj so si

neki mislili Kanaanejci od tega neznanega ljudstva, ki je s suhimi nogami šlo čez reko, ki je s samim trobentanjem storilo, da je mestno zidovje popadalo, ki je solncu clo velilo, da se je vstavilo, dokler so svoje sovražnike pobili? Vse te čudne reči so storile, da so bili vsi grozno prestrašeni, in tako se je prigodilo, da je Jozue v kratkem se polastil skorej vsih kraljestev, ki so bile v tej deželi, in potem je deželo dvanajsterim Izraelskim rodovom razdelil, kakor vam bom zdajci povedal.

Celo deželo Madianitov, Moabitov in Amomitov ¹²⁾, ki je na izhodnem bregu reke Jordan, noter do podnožja visoke gore, ki se *Libanon* pravi, so dobili rodovi Ruben, Gad in polovica Manasetovega rodu: druga polovica tega rodu je dobila svoj sedež unkraj Jordana, na Kanaanskem, kjer so si Ašer, Neftali, Zabulon, Isahar, Efraim, Benjamin, Simeon, Dan in Juda spartili deželo in mesta. Rod Levi pa ni dobil v tem delanju svojega deleža zemlje, zakaj ena Mojzesova postava je zapovedala, da naj bodo Leviti raztrošeni med vse druge rodove, zato da bi Izraelce učili in jim razlagali božjo postavo: dane so jim pa bile v vsakem rodu nekatere mesta za prebivališče, ktere so se potem *Levitiške mesta* imenovale: zraven tega so dobili nekejši pašnikov za svoje čede, in pa vsi Izraelci iz vseh

rodov so bili dolžni jim odrajtovati desetino od vsega, kar so v svojih zemljah pridelavali. Na ta način, ljubi moji otroci! se je spolnilo, kar je bil Bog obljubil Abrahamu in Jakobu, da bo njih zarod posedel Kanaansko deželo; vediti pa je treba, da se je tej zemlji dalo ime *Sveta dežela*, kakor se še dan današnji kliče, zato ker je Bog v nji tolikajm čudežev svoje neskončne dobrote *svojemu ljudstvu storil*.

las
zas
žel
do

sto
z
pre
več

S O D N I K I.

Od 1580 do 1356 leta.

asiravno je Jozue že Kanaansko deželo dvanajsterim Izraelskim rodovom razdelil, vendar ni treba misliti, da so bili takrat že vsi Kanaanejci od Izraelcov podjarmljeni. Zakaj ta veliki vojvoda je njim razdelil tudi tisto deželo, katero so imeli enkrat še si prilaistiti, kakor jim je bil Bog obljubil, in to zastran tega, da bi potlej pri drugi delitvi dežele ne vstal kak prepir med Izraelskimi rodovi.

Po Jozuetovi smerti, kateri je starost od sto in deset let dosegel, so se Izraelci ženili z Kanaanejci, dasiravno je nekdanj Izak to bil prepovedal svojemu sinu Jakobu; tadaj so tudi večkrat na Boga pozabili, kateri jih je iz Egipta

rešil, in so se malikvanju vdajali. Tada je Bog v njih pokorenje pripuščal, da so večkrat bili od bližnjih narodov stiskani, in da so jim bili podložni, to je, Moabitom, Madianitom, in *Filistejcom*, kateri so bili naj strašnejši sovražniki Izraelcov med vsemi ljudstvi.

Res, da so spoznavali, ko so se v velikih stiskah vidili, da so si jih sami zaslužili s svojimi grehi in s svojo nehvaležnostjo proti Bogu; tada je pa tudi Bog se vselej njih usmilil, in jim kakega serčnega in bogaboječega moža poslal, da jih je iz sužnosti rešil in jih v božjem imenu vladal. Ti izvoljeni možje so se klicali *Sodniki*, zakaj oni so sodili Izraelsko ljudstvu po postavah, ktere so bile od Mojzesa dane in od Jozueta. Po navadi pa so nehvaležni Izraelci po smerti teh pravičnih sodnikov spet v prejšne grehe padli, in si tako nove zlege nakopavali. Od tega vam hočem zdaj eno prigodbo povedati, pa merkajte jo dobro!

Večkrat so bili Izraelci že spet padli v malikvanje, in zato jih je Bog v štrafingo celih dvajset let Madianitom podvergel; ko je pa njih spokornost in njih terpljenje njegovo pravico omečila, je on si izvolil enega moža iz Manasetovega rodu, moža priprostega in pogumnega, kteremu je bilo ime *Gedeon*.

En angel se prikaže Gedeonu, ravno ko

je on svoje žito na skrivnem mlatil iz strahu pred Madianiti, kateri so tistikrat ropali po deželi. “ Gospod je s tabo, junak vsih junakov! „ mu reče angel, pozdravši ga. „ Če je Gospod z nami, odverne Gedeon, zakaj pa nas tarejo tolike nesreče? Bog, ki je iz Egipta peljal naše očete, nas je zapustil, in zato nas zdaj naši sovražniki stiskajo. — Zaupaj, mu reče na to angel, in ga prijazno pogleda, zakaj ti boš Izraelce rešil sovražnikov; zakaj védi, da ti jaz v božjem imenu govorim. „

Gedeon se je vstrašil, ko je to govorjenje slišal; in ker je bil pohleven in bogaboječ, popraša ponižno angela: “ Kako je mogoče, da jaz rešim Izraelsko ljudstvo, ker je moja družina poslednja Manasetovega rodu, in jaz sim poslednji v hiši? — Pojdi, mu spet angel resno reče, Bog bo s tabo: Madianite boš premagal, kot enega samega moža. „

Zdaj Gedeon ni več dvomil (cviblal) da ga je Bog res izvolil v odrešenje Izraelcov; torej vzame precej še tisto noč sabo deset serčnih možakov, katerim je svoj poklic razodel, razruši altar, ki je bil *Baalu* postavljen, to je, enemu maliku, ki so ga Madianiti častili, in jim je tako pokazal, da imajo še sovražnike sred sebe.

Med tem so Madianiti zvedili, da si za-

čenja Gedeon vojake nabirati, zato da bi se njim uperl; zatega voljo postavijo tudi oni veliko vojsko na noge njemu nasproti. Gedeon tadaj precej zatrobenta, in zbere okoli sebe blizo dva in trideset taužent Izraelcov, da bi z njimi vred na sovražnika vdaril; prejden pa, ko so se prikazali sovražniki, je Gedeon, ki je bolj na Boga zaupal, kakor na veliko število vojakov, zbranim Izraelcom napovedal, da zamorejo lahko nazaj domu iti vsi tisti, katerim se ne ljubi nad sovražnika iti, in se z njim biti. Na te besede je veči del Izraelcov Gedeona zapustil in nazaj domu šel, tako da jih ni ostalo z Gedeonom več kot deset taužent mož, kateri so se zdeli pripravljene, se s sovražnikom bojevati do smerti.

Ali Bog pravi Gedeonu: „Tebi ni treba „toliko vojakov: pojdi k potoku z njimi; tisti, ki bodo z dlanjo vodo zajemali, in tako „se odžejali, naj s tabo gredo; domu pa „pošli vse tiste, ki bodo pokleknuli, da bodo „ložej pili. „Gedeon stori, kakor mu je bilo zapovedano, in ni mu ostalo od vsih, kakor samih tristo mož, ki so z dlanjo vodo zajemaje pili, vse druge je nazaj domu poslal; Gedeonova armada je bila torej silno majhna. Lahko si mislite, ljubi moji! da tristo mož je bilo pač silno malo, in nikakor zadosti, da bi celo veliko armado Madianitov z vsemi vojsk-

nimi vozmi premagali, in jo v beg zapodili; toda Bog je bil svojemu ljudstvu na strani, in vse vojske celega sveta ne premorejo nič proti njegovi volji.

Ko Gedeon zve, da so se Madianiti *vtaborili* ne deleč od kraja, kjer je on bil (to je, da so ondi svoje šotore razpeli, da bi čez noč počivali), sklene nanje po noči planiti, ko bodo spali, in tako njih vojsko pokončati; vender pa je poprej svojim tovaršem rekel se v bližnji goščavi poskriti; on sam pa gre skrivši v sovražnikov stan, da ga ni nobeden vidil ali spoznal, zakaj gosta tema je bila; in ondi sliši, kar sta si dva tuja vojaka v svojem šotoru pravila, prejden sta zaspala.

“ Jaz sim snoči sanjal, tako pripoveduje
„ eden svojemu tovaršu, da se je en hleb
„ pod pepelom spečenega kruha iz gore za-
„ talakal nad naše šotore, in da je celo naše
„ taborišče prekucnul. — To pomeni, odgo-
„ vori uni, da bo Gedeonova armada, od ktere
„ smo pravili, da jo bomo kot en kos kruha
„ pohrustali, namesti tega ona nas pobila in
„ celo armado Madianitov razpodila. ”

Ko Gedeon to govorjenje sliši, Boga zahvali, se verne k svojim tristo junakom, in poda vsakemu eno trobento in en perstén lonec, v katerem je bila goreča bakla skrita. Potem, kadar je bilo že zelo pozno v noč, in se

mu je zdelo, da so sovražniki v terdem spanju, pelje Gedeon tihoma svoje junake do tabora, jim na enkrat zapové, da naj vsi ob enem zatrobentajo, in lonce razbijejo. Na to vižo so zagnali tako strašan hrup, da so vsi Madianiti iz spanja grozno prestrašeni kviško planuli, proti Jordanu pobegnuli, vanj poskakali in veči del njih se v njem potopili.

Izraelci, tako rešeni, Gedeona poprosijo, da bi hotel zdaj on biti njih sodnik, kar jim je tudi dovolil, potem ko je Boga zahvalil za zmago sovražnika, in ljudstvo je zdaj srečno živelo, dokler je ta modri mož jih vižal; zakaj on ni pripustil nobenemu se nazaj k malikvanju verniti.

Ta prigodba nas mora učiti, ljubi moji otroci! da tistemu ni nič nemogoče, kateri za res v Boga terdno zaupa: moč, ki jo je Gedeon skazal pri rešenju Izraelcov, je bila plačilo njegovega udanja v voljo božjo.

JEFTE IN NJEGOVA HČI.

Od 1356 do 1263 leta.

okler je Gedeon živel, kakor sim vam že rekel, ljubi moji! si Izraelci niso upali spet malikov častiti; komej je pa ta mogočni mož umerl, so oni že spet v navadni greh padli, in si s tem zažluzili, da jih je Bog vnovič ravno tako štrafal; pripustil je namreč, da so jih zdaj stiskali Filistejci in pa Amoniti.

Vender pa so bili med Izraelci še nekteri serčni možje, kateri niso hotli malikov moliti, in so se v strahu božjem ohranili: eden teh mož je bil *Jefte*. On se je moral svojim neprijatelom vmakniti, zapustil je svoj rojstni kraj z majhnim številom svojih tovaršev, podal se je v zapuščene divje kraje, in je tam se

živil, kakor pravijo, s tem, kar je mogel Filistejcom ¹³⁾ odvzeti. Nekež Izraelcov gre poiskat Jefteta, kjer je prebival, in ga prosi, da naj bo zdaj on njih sodnik, in da naj jih reši hudobnih sovražnikov. On se da sprostiti, in ker čuti v sebi na enkrat velik nenavaden pogum, ki mu ga je Bog vdahнул, gred nad Amonite, dasiravno ni imel sabo kot prav malo vojakov.

Jefta je bil, kakor Gedeon, poln zaupanja na božjo pomoč; ali ko se pripravlja planiti nad sovražnike, stori Bogu eno nesprenišljeno obljubo, da bo, če mu Bog zmago da, daroval Bogu tistega, kateri mu bo naj pred iz njegove hiše naproti prišel, kadar bo kot zmagavec Amonitov na dom se vračal. Ta obljuba, ki jo je Jefta storil, je bila močno nesprenišljena, ljubi moji! zakaj Bog, zavoljo ktereга je ravno hotel svoje življenje v nevarnost postaviti, ni terjal od njega take daritve; toda Jefta je menil za gotovo, da si s tako obljubo Boga bolj sklonega stori. Kmalo pa boste vidili, kako se je zavoljo tega potlej kesal.

Jefta pobije Amonite, in Izraelci, rešeni njih stiske, so zdaj polni veselja: povsod se prepeva Jeftetova hvala in slava, in kodar hodi, se stekajo žene, stari možje, in otroci, da ib zmagavca vidili, in ga z veselim vriskanjem

pozdravljali, zato ker je Izraelsko ljudstvo rešil. Jefte sam je bil tudi vesel, ko je vidil, da je vse veselo, in morda je bil v sredi tolikega občiga veselja tudi že pozabil na obljubo, katero je bil pred bitvo storil; kar, glej! na vratih tistega mesta, kjer je on stanoval, od groze ostermi, ker zagleda pred vsemi, ki so mu naproti šli, da bi ga z veseljem sprejeli, svojo lastno edino hčer (zakaj Jefte ni imel drugih otrok), ktera je hitela, da bi ona naj prva med vsemi do njega prišla in mu zavoljo zmage čestitala, to je, srečo vošila.

Jefte občuti pri tej priči v svojem sercu neizrečeno žalost; in med tem, ko ga njegova hči, ki ni vedila, zakaj je oča žalosten, s svojimi rokami objema, in se ga serčno raduje, je menil nesrečni oča, da mu mora serce od prevelike otožnosti počti, in debele solse se mu doli po licu vlijejo. Jaz vam za gotovo povém, otroci moji preljubeznivi! da je moral imeti serce bolj terdo kot kamen tisti, ktere-mu se ni smilil nesrečni v žalost vtopljeni oče. On si ni upal svoji hčeri povedati, kakšino nespremišljeno obljubo je Bogu storil; ali, ko je ona za njegovo obljubo zvedila, se mu k nogam verže, ne zato, da bi ga za svoje življenje prosila, temuč da ga je prosila, da naj spolni obljubo, ki jo je Bogu storil. " Oče! mu reče ona, ne obupajte! ali ni mo-

„ je življenje mi od Boga dano, in je torej
„ prav za prav njegovo? Nič mi ni žal, da
„ zdaj umerjem, potem, ki sim vas vidila se
„ nazaj domu verniti kot zmagavca naših so-
„ vražnikov. „

Treba je bilo tadaj, ljubi moji! da je Jefte grozovitno daritev dopernesel, katero je bil Bogu obljubil; ali prejden jo je žertvoval, si je bila ona od njega sprosil, da je dva mesca na bližnjo goro šla, kjer je s svojimi tovaršicami v samoti žalovala; in še dolgo po tej prigodbi je bila navada med Izraelskimi dekleti, da so se enkrat v letu zbrale, Jefte-tovo hčer obžalovat.

Bog, ki je po skušnji Abrahamove pokoršine, ko mu je bil ukazal, da naj mu daruje svojega sina Izaka, mu angela poslal ravno ko je hotel svojega sina mu darovati; ta Bog, pravim, bi ne bil gotovo terjal od Jefte-ta, da naj mu svojo lastno hčer v dar prinese, katero je serčno ljubil; ali ta nespremišljeni oče je bil sam vzrok svoje nesreče, zato ker je z obljubo se zavezal, ktere obljube nasledkov on ni mogel vsih previditi, in katerih izpolnenje je njegove moči presegalo.

RUT IN NOEMI.

Okoli leta 1263.

Med tem, ko je eden teh sodnikov, od katerih vam ravno govorim, Izraelce vladal, se je nekaj prigodilo, kar je tako lepo, da vam moram tudi to povedati. Tisti čas je bila huda lakota, kakor ob času Egiptovskega Jožefa, ki je več let zaporedoma Izraelce terla; ali, ker ni bilo med njimi nobenega tako previdnega moža, kakor je bil nekdanj Jakobov sin, Jožef, je dosti revežev lakote poginulo, in drugi so bili prisiljeni dom zapustiti, da so smerti ušli.

Med temi poslednjimi je bil tudi en Izraeleo iz Judovega rodu, po imenu *Elimeleh*, kateri ni vedil, kako se preživiti, in zatorej je sklenul, za kej časa svoj dom zapustiti; in tako je šel prebivat s svojo ženo, ki se je *Noemi* klicala, v *Moabitsko* deželo, kjer je pa

malo mescov potem umerl. Njegova dva sinova, ki sta bila z njim v to novo deželo prišla, sta se oženila z dvema Moabitskima deklinama, sta pa kmalo na to tudi ona dva umerla; potem takem je nekaj let poslej uboga Noemi ostala vdova, sama iz cele svoje družine v tuji deželi; zato je hotla spet Moabitsko deželo zapustiti in se domu na Judejsko vrniti. To svojo misel razodene tudi svojima dvema nevestama, *Orfi* in *Ruti*.

“ Hčeri moje! njima reče, jaz hočem
” zapustiti vajino deželo, in nazaj v deželo
” se podati, kjer sim bila rojena: tam hočem
” umreti. Jaz vama želim in voščim, da bi se
” vedve vnovič omožile, in dalej časa srečne
” bile s svojimi soprug, kakor ste bile z mo-
” jima sinoma; in jaz prosim Boga, da naj
” vama on obilno poverne vse, kar ste do-
” brega njima in meni storile, dokler smo
” vkupej živeli. Veselelo me bo slišati, da ste
” si dobre sopruge dobile, in nič družega od
” vaji ne prosim, kakor da ne pozabite na me. ”

Ko žalostna Noemi te besede zgovori, ji še objame, da bi se tako od nji poslovila; zakaj ona ji je nalaš za to sabo vun na pot pripeljala, kjer se je v Judeo šlo, da jima je tam tako govorila. Ko Orfa to sliši, jo zapusti otožna; Rut pa je ni hotla nikakor zapustiti, in zastonj si je Noemi prizadevala jo

pregovoriti, da naj doma ostane; Rut je hotla po vsi viži ž njo iti.

„ Ne branite mi, mamika moja! reče ta „ krepostna žena svoji tašči Noemi: ne branite mi, z vami iti; jaz želim zmirom biti pri vas, šla bom z vami kamor koli pojedete, sama smert me bo mogla od vas ločiti: vaše ljudstvo bo moje ljudstvo, in vaš Bog bo moj Bog. „ Ona je hotla s tem reči, da se odpové malikom, zakaj treba je vediti, da je bila Rut, kot Moabitska žena, malikvavka, kakor vsi prebivavci tiste dežele. Noemi ni mogla njenim prošnjam se protiviti, in ji na zadnje pripusti, da jo je na poti spremljala.

Pridete tadaj v Betlehem, majhno mesto Judee, ktero je pa potlej preimenitno postalo, zato ker je bil Jezus Kristus tukej rojen. Stari Noemiini znanci in prijatli so jo precej obiskali, kadar so zvedili, da je spet domu prišla: veliko njih pa je niso več poznali, zakaj nadloge in reva so tudi njeno obličje dosti spremenile. —

Lakote pa zdaj ni bilo več na Izraelskem, ko je Noemi domu prišla s svojo nevesto, in ravno se je žito želó. Tadaj reče dobra Rut svoji tašči Noemi: „ Mamika, kaj ne? jaz pojdem zdaj po sterniščih lavkat, „ morda se naletim na dobre ljudi, ki bodo „ se smilili najine reve, in mi bodo pripustili „ lavkanje na svojem polju. „ *Lavkati* pa,

ljubi moji! se pravi, pobirati žitno klasje, ki na polju ostane, kadar se je snope pobralo.

Rut se torej poda vun na polje in zagleda neke delavce, ki so žito želi in ga vkup spravljali: tisto polje je bilo dobrotlivega bogatina, ki se je Booz klical; ta je bil bližnji sorodnik Elimeleha, Noemiinega moža, že precej star, ali Bog ga je rad imel posebno zavoljo tega, ker ni nikoli ubožčekov terdo imel.

Booz pride v njivo k delavcom, zagleda Ruto, in jo po imenu popraša; kadar izvé vse, kar se ji je bilo prigodilo, in kako ona svojo taščo ljubi, dasiravno ni še vedil, da mu je v rodu, jí reče: " Hči moja! lavkaj le tukej „ brez strahu: jaz sim žnjicom zapovedal, da „ ti nimajo nič žalega storiti. Bog nam da „ bogastvo in imenja zato, da z njimi pomagamo ubogim, ki premoženja nimajo. „

Na to ji še reče, da naj tudi z delavci zajme. " Gospod! mu reče Rut, omečena od „ tolike dobrote njegove, kako sim si jaz zaslužila, da mi toliko dobrega skažete? jaz sim „ uboga tujka, sim iz Moabitskega sem prišla. „ Booz ji odverne: " Jaz vem, kako svojo taščo „ rada imaš, in kako si prizadevaš ji streči. „ Veruj meni, da Bog ne bo pustil brez plačila „ tega dobrega djanja tvojega. „

Ta dobrotlivi mož ukaže na to skrivaj svojim žnjicom, da naj tudi nalašč več klasov

na tla veržejo, kjer Rut lavka; tako je tadaj Rut kmalo dosti žita si nabrala, in ga zvečer domu k Noemi prinese, ter ji vse pové, kar se ji je bilo čez dan prigodilo.

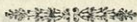
“ Hči moja! ji reče zdaj Noemi, Bog te
„ hoče plačati, da si bila proti meni tako
„ dobra, in za vse, kar si zavoljo mene pre-
„ terpela, ti bo dal dobro povračilo. Glej! Booz
„ je naj bližnji sorodnik mojega rajnkega
„ moža, in po Mojzesovi postavi te mora on
„ k sebi vzeti za ženo. „

In zares, ko Booz zve, da je bila ta mlada žena, katero je na svojem polju vidil, Elimelehova nevesta, jo tudi precej praša, ali bi hotla postati njegova žena; in ker je Rut z veseljem v to ponudbo privolila, je bila kmalo ženitev napravljena, in vsi so bili tega veseli, ter so hvalili Rutino čednost in Boozovo dobrotlivost.

“ Bog ti daj dolgo srečo vživati s to
„ ljubeznivo ženko! so mu vsi vošili; Gospod
„ naj jo blagoslovi, kakor je blagoslovil nek-
„ daj Rahelo in Lio! „ Te vošila ljudstva je Bog tudi vslišal, zakaj Booz je še dolgo z Ruto živel, in je dobil sinka, ki se je *Obed* klical. Ta Obed je bil ded, ali stari oče *Da-vida*, Izraelskega kralja, od kterega vam bom v kratkem kej več vedil povedati. Dobra Noemi je bila sadaj presrečna, in ju ni nikdar več zapustila.

SAMSON IN FILISTEJCI.

Od 1212 do 1152 leta.

ed vsemi sovražniki Izraelskega ljudstva, ljubi moji! so bili najstrašnejši Filistejci, kateri so prebivali med Jordanom in med morjem v tisti deželi, kjer je svoje posestva imel tudi rod Simeonov. Naj imenitniši mesto tega naroda se je klicalo *Gaza*: in Bog, ki je hotel Izraelce kazniti z avoljo njih nagnenja k malikvanju, je pripustil, da so Filistejci vnovič pod svojo oblast Izraelce spravili. Ta krat je bila kazen dolga zato, ker je tudi krivica bila velika: in kadar je Bog vidil, da se poboljšajo in spet spokoré, ni hotel več njih rešitve prepustiti kakemu vojskovodju z veliko armado, ampak enemu samemu možu iz rodu Dan; in kar se je s tem možem godilo, je zares omenjenja vredno.

Njegova mati, ki se je Elima ¹⁴⁾ klicala, dasiravno več let omožena, vendar ni imela nobenega otroka; nji se enkrat en angel prikaže, in ji oznani, da bo v kratkem enega sina dobila. " Ta sin tvoj, pristavi angel, bo Gos-
" podu posvečen že od svojega rojstva; zato
" ne bo on nikoli vina pil, tudi ga nimaš ni-
" koli ostriči; in on bo Izraelce rešil izpod
" oblasti Filistejcov. " Pri teh besedah angel zginе, in kmalo potem je ona zares otroka povila, kateremu je dala ime *Samson*.

Precej že perve dni svojega življenja je Samson pokazal, da ima čudno moč v svojem životu: bil je še v zibeli, in nobeden ni bil v stanu mu vzeti, kar je s svojo ročico deržal. Kadar je pa porasel, se scer v svojem zunajnem ni ločil od navadnih ljudi, ali vsi so nanj gledali zavoljo njegovih dolgih lás, ki so mu po ramah viseli, nobeden pa si ni še mislil, da bo ta mladeneč enkrat strah Filistejcov in podpora Izraelcov.

Čez kej časa se hoče Samson oženiti z eno Filistejko; gre torej iz doma na Filistejsko, obiskat očeta svoje neveste, in sreča na poti mladega leva, ki se nanj zažene, da bi ga rastergal in pohrustal: toda Samson ga s svojimi rokami zgrabi za čelusti, ga zadavi in ga ondi mertvega popusti. On sam se je čudil nad svojo nenavadno močjo, ki jo je pri ti pri-

ložnosti skazal; in ker mu je tudi že njegova mati pravila, da je Bogu posvečen, zato je sada j terdno začel verjeti, da mu je Bog tako moč dal, zato da bi sovražnike pobijal.

Ko pride tadaj k očetu svojega dekleta, mu ta pové, da je prekasno prišel, zakaj on je med tem svojo hčer za ženo dal nekemu Filistejcu, kateri je bil menda premožniši, kot Samson. Samson se vjezi, da mu ni bil mož beseda, in sklene zavoljo tega se nad vsemi Filistejci maševati.

On se verne namreč v Judeo, vjame tristo lesic, jim na repe priveže goreče bakle, in jih tako spusti v Filistejske polja, kjer je ravno lepo žito raslo: tako jim je požgal vse žito, in jim neizrečeno veliko škodo napravil.

Ko Filistejci zvejo, da je Šamson se nazaj domu podal, hočejo eno noč ga spijočega neprevidoma napasti, in zato ker so že vedili, kako je bil z levom storil, se jih tri taužent možakov nabere, z meči in palicami, in vzamejo sabo naj debelši vervi (štrike), kar so jih dobiti mogli. Tri taužent možakov, mi porečete, za enega samega vloviti? Zdi se res, da jih je bilo več, kakor jih je bilo treba: ali kmalo boste vidili, kaj se je zgodilo.

Ker je Samson terdno spal ¹⁵⁾, kadar so Filistejci k njemu pristopili, ni bilo ravno težko ga z vervi povezati, ki so jih sabo imeli: ali

ko so zavoljo tega se že veselili in na glas od veselja zavriskali, se Samson prebudi, stegne roke in nogé, in glej! vervi na njem vse popokajo; on zgrabi zdaj eno oslovsko čeljust, ki jo je ravno ondi na tleh zagledal, in se s tako močjo nad svoje prestrašene sovražnike zažene, da jih s samo to čeljustjo več ko taužent na mestu pobije. Od te dobe so Filistejci imeli tega nenavadno močnega moža za svojega najstrašnejšega sovražnika; in dasi ravno se jim je dozdevalo, da njegova moč ni natorna, ampak od Boga mu dana, vender niso še obupali, da bi ga ne mogli enkrat vjeti, in mu jo tako zasoliti, da bi jim nikoli več škodvati ne mogel.

Ne dolgo potem zve glavar Filistejcov, da je Samson skrivši v njih mesto Gazo prišel, ter si je mislil, da je to naj lepša priložnost, se tega strahovitega sovražnika znebiti.

On tadaj zapové, da se imajo precej mestne vrata zapreti, ki so bile iz silno debelega hrastovega lesa, so imele dobre ključavnice, in so bile še zraven tega z močnimi železnimi pahi prevedene. Toda Samson ko k vratom pride, da bi spet šel vun iz mesta, zapazi, da se ga hoče vjeti: vzdigne tadaj brez vse težave iz svojih tečajev vrata, si jih dene na rame, in jih ne-se tako na verh gore blizo mesta, kjer so jih še le nekaj dni potem Filistejci spet našli. Tako so oni pač spoznali, da ni nikakor mogoče

takega možaka vkrotiti, in zato so iskali, se ga drugači lotiti.

Treba vam je vediti, da je Samson bil res močno pogumen, zatega voljo tudi iz serca Bogu hvaležen, in da je imel tudi še več drugih lepih lastnij, ali on je imel tudi eno veliko napako, to je, on ni mogel sam za se obderžati nobene skrivnosti. Ta napaka, ki se pravi žlabodranje, je, ljubi moji! vselej nevarna, in stori, da se človek večkrat zlo pregreši, in sebi ali drugim škodje. Samsonova prigodba vam bo to pokazala.

Bila je neka ženska, *Dalila* po imenu; Samson je menil, da je ona njegova prijateljica, ali ona je bila žena zvita in hudobna. Filistejci se podajo k tej ženi, in ji obljubijo veliko dnárjev, ako jim zamore odkriti in razodeti, v čim da obstoji Samsonova moč, in kako je mogoče, ga ob to moč pripraviti. Dalilo je ponudba mikala, zato jim obljubi, da bo skušala to skrivnost zvediti in jim jo koj razodeti.

Skrivnost ohraniti, katere nobeden od nas ne želi zvediti, je, ljubi moji otroci! prav lahko, in kdor pri vsem tem ne zna molčati, in svoje skrivnosti, ko ga nobeden ne praša, nespremišleno razodeva, ta je pač neizmerno lahko-mišlen: ali dosti težej je skrivnosti zamolčati, kadar nas kdo nagovarja in v nas sili, da naj

mu jo povémo, in veliko jih je, kateri se v taki priložnosti premagati ne morejo. Ravno to se je primerilo nesrečnemu Samsonu. Hudobna Dalila je vedno vanj silila, da naj ji pové, v čim njegova moč obstoji, in ker je ni mogel drugači potolažiti, ji razodene, da njegova moč obstoji v dolgih laséh, ki mu niso bili nikoli ostriženi. Ko je ta hudobna žena skrivnost zvedila, jo je hitro Filistejcom povedala; in nekega dne, ko je Samson v njeni hiši zaspal, mu ona s škarjami lasé ostriže, in tada j ga Filistejcom izroči: Samson res ni imel več svoje poprejšne čudne moči, da bi se bil iz rok Filistejcov rešil.

Kaj se vam zdi, otroci! ali ni bilo hudobno to Dalilino djanje? Kako pa je moralo še posebno Samsona serce boléti, ko je vidil, da ga je tista sovražnikom izdala, katero je mislil svojo prijateljico! To ga je gotovo bolj bolelo, kakor pa to, kar so Filistejci zdaj z njim počenjali: zakaj oni so mu grozovitno oči izderli, in ga obsodili, da je moral vedno en velik mlinski kamen gnati; zakaj v tistih časih se ni še vedilo za mline, ktere voda goni ali pa veter, kakor se jih dan današnji ima.

Nekaj caša potem so imeli Filistejci velik praznik, in velika množica se jih snide v silno veliko dvorano, kjer so tudi velik obéd bili napravili. Ko so bili gostje že enmalo od

vina ogreti in židane volje, ter se veselili, da so Samsona premagali, si zmislijo, tega nesrečnega slepca pred se poklicati, zato da bi ga vsakter ložej blizo ogledaval; rečejo ga torej sred dvorane pripeljati k velikemu stebru, ki je celo poslopje podslanjal. Ali med tem, ko se ti hudobni ljudje posmehujejo nesrečnemu, in se z njim norčujejo, je Samson, kteremu so lasje spet enmalo že porasli, in ki je s tem tudi spet nekaj svoje poprejšne moči v sebi občutil, naj poprej s svojimi rokami okoli sebe pošlatal, da je vedil, kje je; na to se k Bogu na tihoma v kratki molitvi oberne, zgrabi z vso močjo za steber, pri kterem se znajde, ga strese, in glej čuda! cela tista hiša se nad njegovo glavo zruši in podere, da je pod njenimi razvalinami res on konec vzela, ali z njim tudi vsi Filistejci, kar jih je bilo ondi zbranih, in ki so se z njim norčevali. Na enkrat se ta strašna novica pozvé po celi deželi, in od te dobe, si ne upa noben narod več Izraelcov zatirati.

letu
poc
Moj
pra
me
And
ime
lost

S A M U E L.

Od 1152 do 1080 leta.

tem času, ljubi moji! je bil *Heli* vikši duhoven, kateri je bil pa tudi sodnik Izraelcov, in je stanoval v mestu *Silo* v Efraimovem rodu; zakaj ondi so Izraelci položili snidnico in skrinjo zaveze, potem ko so prišli prebivati v Kanaansko deželo.

Navada je bila, da se je nekatere dni v letu vse ljudstvo shajalo v *Silo*, kjer so Gospodove praznike obhajali, kakor jim je bilo v Mojzesovi postavi zapovedano. Tako je k tem praznikom z drugimi hodil tudi *Elkana*, Efraimec, in je sabo jemal svojo ženo, ki se je *Ana* klicala. Ana je bila silno žalostna, ker ni imela otroka, kar je bilo za Izraelke vselej žalostno.

V svoji žalosti torej Ana enkrat tako k

Bogu moli: " Gospod! ti veš za vse naše misli,
" ti veš tudi za mojo silno žalost. Vsliši me,
" ki te za enega sinka prosim, in jaz ti ob-
" ljubim, da ga hočem tebi posvečiti cel čas
" njegovega življenja. "

Bog vsliši molitev te uboge žene, zato ker je molila z vero, to je s polnim zaupanjem, da Bog zamore nji to prošnjo vslišati, in tako postane ona v kratkem mati enega sinka, kateremu je dala ime *Samuel*, kar poméni: *dan od Boga*.

Precej v prvih dneh svojega življenja je bil Samuelek Gospodu posvečen, kakor je bila njegova mati obljubila, in ko je že tri leta imel, ga je popolnoma izročila skerbí vikšega duhovnika Helita; ta ga je imel pri sebi, da mu je stregel v snidnici, in mu je tako že v naj prvi mladosti v serce vtisnul spoštovanje in ljubezen, ki so jo vsi ljudje Bogu skazati dolžni.

Nekaj časa poslej so si Izraelci z novimi grehi spet zaslužili novih šib, in Bog je pripustil, da so vnovič jim vojsko napovedali Filistejci; Hebrejci se jim v bran postavijo, pa zmagani so v prvi bitvi. Helitova, sina ki sta vodila Izraelsko vojsko, sta zdaj grozno slabo se védla; menila sta, da bi prav bilo, ako bi Gospodovo skrinjo sabo vzela proti sovražnikom; vzameta jo torej sabo, in jo neseta v sred Izraelskega taborišča. Toda Bog je takrat

Izraelce zapustil zavoljo njih nehvaležnosti proti Bogu; Filistejci zmagajo vdrugič: skrinja zaveze pade v oblast sovražnika; oba Helitova sina sta umorjena, ker sta hotla skrinjo zaveze braniti, in njuni oče, Heli, ko zvé te strašne novice, pade vznak iz svojega stola in pri ti priči dušo pusti.

Med tem so se Filistejci polastili svete skrinje, jo sabo domu peljali, in jo djali v tempel lažnivega boga *Dagona*. Dagon pa je imel to podobo, bil je na pol človek in na pol riba. Toda nespremišleni Filistejci so bili grozno kaznjeni zavoljo te nečasti, ki so jo delali Gospodovi skrinji, da so jo k enemu maliku postavili; zakaj sama pričejočnost te svete skrinje je storila, da je Dagonova podoba dvakrat na tla se zavalila, in pri drugem padu se je v tavžent kosov razbila. Tada j so hotli Filistejci skrinjo od ondod vzdignuti in jo drugdê postaviti; pa kamor je prišla, ondi so ljudje kmali silno oboleli, in dosti njih je pomiralo; ko je torej niso mogli več na dalej obderžati, zato ker so zavoljo nje Filistejci bili hudo tepeni, so jo nazaj Izraelcom poslali. Izraelci jo postavijo zdaj v mesto *Gabaa*, kjer jo je Levit *Eleazar* v svoje varstvo vzel.

Ta čas so bili Izraelci si Samuela izvolili za svojega sodnika. Ali on ni hotel te časti prevzeti, dokler mu niso skazali, da jim je res žal, da so Boga s svojim malikvanjem tolikrat

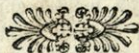
razžalili, in dokler mu niso slovesno obljubili, da nočejo nikoli več v ta greh pasti, kateri je bil vzrok vsih njihovih nesreč. Oni ga ubogajo in cel čas, dokler je bil Samuel njih sodnik, niso več malikov molili; in v kratkem so spoznali, da jim je Bog grehe odpustil, zakaj, ko so Filistejci spet prišli nad nje, je strašna huda ura sovražnike razgnala, tako da je bilo Izraelcom zadosti, za njimi pohiteti, da so jih popolnoma potolkli.

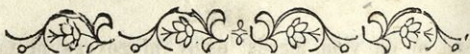
Zato da boste zamogli, otroci moji! dobro zapopasti to, kar vam bom kmalo od Izraelcov začel praviti, morate naj popred vediti, v čim se je pri tem ljudstvu ločil sodnik od kralja. Sodnik je bil naj viši uradnik postavljen za to, da je po pravici sodil, da je naganjal ljudstvo k spolnenju Mojzesovih postav; kralj pak ni samo po teh postavah se deržal, on je tudi oblast imel, dajati nove postave.

Samuel je že dvajset let mirno Izraelce vižal, in je bil že silno star, kar se mu oni svoje želje razodeli, da bi hotli tudi oni imeti kralja in ne več sodnika. Samuel jim ni hotel precej tega dovoliti; ko mu pa Bog sam reče, da naj stori, kar ljudstvo želi, se na zadnje njih prošnjem uda.

Ali zdaj on ni vedil, ktereга bi Izraelcom za kralja postavil; kar, glej! pride mu naproti en mlad mož iz rodu Benjamina, ki ga praša,

ali ni on vidil morda oslov njegovega očeta, ki so se mu zgubili. Ta mladenič se je *Saul* klical. On je bil zali mož, in tako velik, da je za eno glavo višej bil od vsih Izraelcov. Bog tadaj Samuelu razodene, da je on tega mladenča si za Izraelskega kralja zbral. Sveti mož Samuel zatega voljo zlije nad Saulovo glavo eno steklico olja, kar je pomenilo, da ga tako Bogu posvéti, in mu pri tem razodene, da mu Bog izroči kraljevsko čast čez svoje ljudstvo. Tadaj vzame Saul v pričo Izraelcov znamenja svoje nove oblasti, to je, en zlat diadem, kar je bilo nekako vezálo, kakor so ga v tistih časih kralji si na čelo privezavali, in pa drage napestnice tudi iz zlata: kar mu je pa Bog dal, in ki je bilo veliko več vredno, kakor vsi ti kinči, je bila serčnost, modrost, in druge lastnosti, ktere so kralju potrebne, zato da druge ljudi prav viža.

KRALJ SAUL.

Od 1080 do 1040 leta.

Saul ni dolgo miru vžival v svoji novi časti, katero mu je Bog dal; koj drugi mesec po tem, ko je bil za kralja izvoljen, je bil prisilen hudo se bojevati z nekimi bližnjimi ljudstvi. Veliko število Filistejcev napade Hebrejce; ali novi kralj jih s svojo serčnostjo in s pomočjo svojih hrabrih vojakov v beg zapodi, in Bog se je tudi njegove krepke mišice poslužil, da je Amonite in Amalekite zavoljo njih malikovanja kaznil.

Po nesreči se tudi Saulu prigodi, kar se po navadi primeri tistim, katerim gre vse po sreči. Ko je namreč sovražnike svoje zmagal, je pozabil zavoljo tega Bogu dolžno hvalo dati za svoje zmage; mislil je, da je kej več

kakor drugi ljudje, in je tako v velik greh padel, ki se *prevzetnost* kliče. Tada j ga zapusti pa tudi božji duh, to je, zgubil je tisto modrost in previdnost, ktero je Bog popred njemu dodelil, kadar ga je Samuel kralja pomazilil. Še več, od te dobe postane nevljuden in čmerin, pogostoma popolnoma zdivja, in ko bi obnôril, okoli sebe maha, ker meni, da ga veliko sovražnikov obdaja, ki mu hočejo življenje vzeti.

Bog tada j Samuelu napové, da Saulov rod ne bo kraljestva obderžal, in mu zapové iti v Betlehem in se podati v Isajevo hišo, kjer bo prihodnjega kralja Izraelcov našel.

Sveti mož stori, kar mu je Bog zapovedal, gre v Isajevo hišo, in ga prosi, da naj mu pokaže vse svoje sinove, zato da bo izmed njih izvolil tistiga, ki ima biti *Kristus*, to je Maziljenic Gospodov.

Ta Isai, ljubi moji! je bil vnuk dobre Rute, od ktere sim vam ne zdavno pravil. On je imel sedem sinov, vsi so bili lepega obraza in lepe postave; ko pa Samuel vse te mladenče vidi, spozna, da ga ni med njimi tistega, kterega si je Bog zvolil, in popraša zatorej Isaja, ali nima še kterega sina, kterega morda ravno doma ni. "Še enega imam, odgovori "dobri oče, ki mi čede varje; ali on je še "tako majhen, da ga nisim hotel pred te "postaviti. "

Tadaj Samuel reče, da naj se mladeneč pokliče, ki se je *David* klical; in ko ga zagleda, koj spozna, da je Bog tega si zvolil. Posveči ga ondi v pričo bratov, in mu oznani, da bo on enkrat Izraelski kralj. Akoravno pa je bila Davidu obljubljena kraljevska čast, je vender še nazaj šel ovce past; ali od te dobe je bil Božji Duh v njem, to je, on postane moder, previden in serčan, kakor je Saul bil, preden ga je Bog zapustil.

Nekaj časa potem, ker je Saul vsak dan bolj divjal, je njegova družina zamerkala, da kadar godbo (muziko) sliši, se njegova terma poleže, in kakor se je zdelo, tudi noriti prijenja. David je znal brenkati na harpi, ki je bila tistihdob zelo v navadi. Kraljevi služabniki so zvedili to, in ga tadaj prosili, da naj na kraljevi dvor pride, zato da bo godil, kadar bo Saul spet noril. David, ki je bil krotak in boječ, bi bil naj raji doma ostal pri svojem očetu, toda Isai mu ukaže h kralju s svojo harpo iti. David torej gre, in kadar je Saul spet divjal, je David tako lepo in soglasno brenkal, da je Saul precej se boljši počutil.

Med tem je spet vojska se vnela med Izraelci in med Filistejci. Obé armadi ste si že nasproti stale, kar se prikaže na sredi med obema en Filistejic nenavadne velikosti; *Goliat* se je klical, in je Hebrejcom zaničvaje tako

le govoril: " Kaj vam je treba zastonj se bo-
" jevati? Ako je kdo med vami junak, naj
" stopi naprej, in naj se z mano poskusi: če
" bo on mene ubil, bodo Filistejci vam pod-
" ložni, če pa jaz njega umorim, bomo pa
" mi čez vas gospodarili. "

Izraelci so tiho obmolčali od sterčenja
in strahu, ko so slišali tako govorjenje iz ust
tistega velikana, posebno ker je po navadi še
gerdo jih zašpotaval. Nobeden si ni upal mu
naproti stopiti, in se z njim boriti; in dasi-
ravno je kralj Saul veliko denara obljubil in
še svojo prvo hčer za ženo po verhu tiste-
mu, kateri bi hotel s tem napuhnežem se po-
skusiti, vendar se ni hotel nobeden oglasiti;
zakaj nenavadna velikost tega Filistejca, in
njegovo železno orožje, s katerim se je ošabno
sponašal, je tudi naj serčnišim korenjakom
strah delalo: ni ga bilo v celi Izraelski ar-
madi enega samega, kateri bi bil pripravljen,
se za blagor vsih žertvovati.

Ko pa Goliat na ta način Izraelce zani-
čuje, in se jim po pravici špoděla, da so boječi,
pride mladi David zraven, ki je ravno, od o-
četa poslan, nekež živeža svojim bratom pri-
nesel, ker so bili vojaki v Saulovi armadi. Za-
ničvavno govorjenje tega velikana se njemu
kej težko zdi; hitro gre pred kralja, in ga
prosi, mu pripustiti, da se bo on z velikanom

poskusil. " Ti si še premlad, mu odgovori
„ kralj, in prešibak, in ne moreš se boriti s
„ tem strašnim možem, ki te bo na prvi mah
„ ubil. „ Ali David li stanovitno prosi, ter
mu pravi, da je že večkrat z divjimi zverinami
se boril, ko je še čede svojega očeta varo-
val; kralj mu torej na zadnje dovoli, in mu
reče dati en meč, eno sulico in drugo tako
orožje, kakor se ga je v tistih časih imelo.

David poskuša hoditi s tistim težkim o-
rožjem, pa kmalo vidi, da bi težej z njim kej
opravil, kakor brez njega; zatorej ga od sebe
dene, ter vzame samo palico in eno fračo,
kakor je bil druge krate vajen sabo imeti.

Ni treba vam, ljubi moji! razlagati, kaj
je palica; ali frače morda vsi še ne poznate.
Frača ni nič družega, kakor verv (štrik) na
eno posebno vižo napravljena in zavita, s katero
so v tistih časih kamne z veliko večji močjo
lučali, kakor se jih zamore vreči z roko.

Tadaj s tem slabim orožjem gre David
v boj z Goliatom. Goliat se strašno zasmeha
in zahrohota, ko vidi, da mu Izraelci nasproti
postavijo tako slabega vojaka: " Povej mi,
„ mladenič! mu napuhnjeni velikan nasproti
„ zavpije, ti meniš, kaj ne? da sim jaz en
„ pes, ker prideš s palico nad mene! Verni
„ se nazaj, stóri, kar ti pravim, in pojdi past
„ ovce svojiga očeta. „

„ Ti prideš proti meni s sulico in z me-
„ čem, mu pohlevno David odverne, jaz pa
„ pridem v imenu Izraelskega Boga, v čigar
„ roki je osoda bitev: in z njegovo pomočjo
„ bom jaz tebe premagal. „

Ko Goliat te besede sliši, se stogoten nad Davida vzdigne, da bi ga s svojo sulico skozi in skozi prebodel; ali ta hip mu David s fračo en kamen na čelo zakadi, da mertev na tla telébi.

Kadar Filistejci vidijo, da je naj hrabriši korenjak cele njih armade mertev, se podajo v beg; Izraelci se vzdignejo za njimi, in poberejo vse, kar so v njih stanišču dobili; kar se pravi, po vojskni pravica se vèsti. Tako je hotel Bog se poslužiti enega pastirčeka, da je rešil sovražnikov svoje ljudstvo: ali kakor v tej prigodbi, boste vidili tudi še v drugih, ljubi moji! da božja previdnost rada take na videz slabe sredstva vpotrebuje za naj večí reči.

Ta zmaga in to ponižanje Filistejcov je, kakor mi lahko verjete, Izraelce grozno razveselilo: kodar je David zdaj memo šel, je hotlo vse njega viditi, ki je Goliata premagal: Ljudstvo je prepevalo zdaj eno pesem, v kateri se je reklo, da je Saul pobil taužent sovražnikov, David pak deset taužent, kar je pomenilo, da je David s tem, da je velikana umoril, več storil, kakor kralj, ako bi celo sovražno armado pobil.

Prevzetnemu Saulu pa se je prav težko zdelo, da se Davida bolj hvali, ko njega, in dasiravno je moral zdaj Davidu dati veliko obljubljenega dnara, in še svojo hčer *Mihol* za ženo, ki je bila čedna in krepostna kneginja, vender ni mogel brez jeze gledati tega mladenčca, kateri je vender za Bogom bil rešitelj kraljestva, ker je Goliata premagal. In v kratkem je ta Saulova jeza tako huda postala, da kadarkoli je Davida vidil, ga nobeden potolažiti ni mogel; nobeden pa tudi ni še vedil, od kod da to pride.

Nekega dne je David na strune brenkal, da bi Saula razveselil, kar Saul vstane strašno zdivjan, in gre z ostrim orožjem nadnj, da bi ga presunil. David pa pobegne iz te neprevidene nevarnosti in od te dobe je bilo vsem očitno, da je Bog Saula popolnoma zapustil, ker ni mogel več svoje togote krotiti, ne svoje sramotne nevošljivosti zakrivati.

En drugi krat zve kralj, da je David doma pri svoji ženi; precej ukaže oboroženim vojakom, tje iti, ga vjeti in umoriti; ali *Mihol*, ki je svojega moža rada imela, ga je znala rešiti, vun skoz okno ga je spustila, in on je daleč vun pobegnul, kjer ga Saul ni mogel več preganjati.

Vender se ni plegla kraljeva jeza, dasiravno je bil daleč proč David, ktereга je on

sovi
vido
pros
če p
volj
David
in t
breg
šlo
zdaj

nec
vjeli
hodil
meljs
polno
bil o
pride
samo
» ga
» in
» ga
» els
» po
» sve
ostan
bilo,
tovsk

sovražil. *Jonatan*, kraljev sin in prijatelj *Davidov*, je hotel zatorej enkrat svojega očeta prositi, da naj *Davidu* odpusti; ali *Saul* ga neče poslušati, in očitno pové, da ne bo zadovoljen, dokler ne bo *David* mertev. *Jonatan* *Davidu* na skrivnem poroči, kaj da kralj misli, in tadaj se *David* potegne v puščavo *Zif* na bregih *Asfaltiškega jezera*, kamor je z njim šlo štiri sto *Izraelcov*, kateri ga niso hotli tudi zdaj v njegovi nesreči zapustiti.

Tamkej je *David* kot nesrečen pobegnjenec živel, zmirom v strahu, da bi ga kje ne vjeli *Saulovi* vojaki, je iz ene gore na druge hodil, iz ene votline v drugo, to je, iz ene podzemeljske luknje v drugo, zakaj v tistih gorah je vse polno takih večkrat silno prostornih ljukenj. Ko je bil on enkrat s svojimi tovarši v velikem lesju, pride *Jonatan*, njegov prijatelj, ga obiskat v tej samoti, in ga tolažit v teh nezgodah. "V *Bo-*
" ga zaupaj, mu pravi ta dobri mladenič,
" in on te bo rešil, naj moj oče te pre-
" ganja, kolikor hoče. Ti boš za njim *Izra-*
" elski kralj; jaz bom s serčnim veseljem te
" povikšanega vidil, in rad ti prepustim vso
" svojo pravico do kraljevske časti. „Vkupej
ostaneta tako dolgo, kakor jima je mogoče
bilo, in se ne ločita prejden, da sta si bra-
tovsko prijateljstvo obljubila.

Med tem je bil zvedil *Saul*, kod se *Da-*

vid potika, in je torej sklenul ga poiskati; vzame sabo tri taužent mož, da bi ga ložej v svojo oblast dobil, in umoril. In David je bil že od vsih strani zapert, da skorej ni bilo mogoče več, se rešiti; toda Bog, ki je zanj skerbel, ga je tudi iz te nevarnosti rešil. Bog je namreč hotel s takimi kratkimi nezgodami še bolj vkrepiti njegovo čednost, ali ni pripustil, da bi Saul Davida v svojo oblast dobil: pač je hotel, da je Saulovo življenje bilo večkrat v Davidovi oblasti, s čimur je skušal blagodušnost Davidovo, ki je bila v resnici tolika, koliko je bilo njegovo vdanje v voljo božjo, s katerim je vse nesreče serčno prenašal.

Tako se je prigodilo eno noč, ko je Saul mirno spal v sredi svoje vojske, da je David z enim samim tovaršem, kateri se je *Abisai* klical, do njegovega šotora prišel. Ko zagledata ondi Saula v terdem spanju, reče Abisai Davidu: " Poglej, zdaj je življenje tvojega
" sovražnika v tvojih rokah : znêbi se tega človeka, ki te tako hudobno preganja. Bog me vári,
" mu David odverne, da bi jaz sovražnika umoril, ki se ne more braniti, in da bi tega umoril,
" ktereга je Gospod Bog za svojega kralja si pomazilil! Jaz bi ne storil tega, če bi tudi
" moje lastno življenje v nevarnosti bilo. "

Zadosti mu je bilo vzeti kraljevo sulico in njegovo zlato kupo, kar je zraven njegove

postelje našel, zato da je s tem pokazal, kako lahko mu je bilo ga umoriti. Potem gre nekaj korakov od njegovega šotor, zbudi in skliče kraljeve straže, in jih pokara, da so svojega gospodarja slabo varovale. Saul, zburjen od krika, spozna Davidov glas, in se ne mora solz zderžati. " Ti si pravičnisi od mene, " zavpije na glas, da ga je David lahko slišal; zakaj moje življenje je bilo v tvoji roki, " in ti si mi prizanesel; pojdi sem, ostani spet pri meni, in jaz ti ne bom nikoli več nič žalega storil. " Ali David ni dal vere njegovim besedam, in je prav storil, zakaj kralj je bil ob pamet; vernul pa mu je sulico in kupo.

Po tej prigodbi je David še dve celi leti to nevarno življenje imel, zakaj Saul ni prijenjal ga zavidati in preganjati. Ko pa je nesrečni David bil enkrat ravno v eni tistih puščav, v katerih je toliko časa se potikal, zagleda proti sebi priti človeka, bledega obraza, z razterganim oblačilom, vsega opršenega. Ko ta človek Davida zagleda, se verže prednj na svoj obraz, in mu reče: " Jaz pridem iz Izraelskega taborišča; Filistejci so slavno zmagali: veliko število naših vojakov je v bitvi usmertenih; med mertvimi so pa tudi Saul in troje njegovih sinov. Poglejte, tu so kraljevski pórtek in Saulove napestnice, ktere

„ sim jaz sam mu iz čela njegovega in rok
„ njegovih vzal, da jih vam prinesem. — Oj
„ ti nesrečnež! zavpije David, ko to novico
„ sliši, kako si se mogel prederzniti, se tis-
„ tega dotakniti, ktereга je Bog posvétil, da
„ je bil kralj njegovega ljudstva? „ Pri teh
besedah si novi kralj od silne žalosti oblačilo
razpara, in objokuje in obžaluje Saula, še bolj
pa svojega prijatela Jonatana, ki je umerl v
boju zraven svojega očeta: prekel je goro
Gelboe v Manasetovi deželi, kjer je bila ta
nesrečna bitva, to je, on ji je privošil, da
bi postala vedno nerodovitna, in da bi nikoli
nanjo ne padel ne dež ne rosa; potem pa je
še blagodarno povernul prebivavcom mesta *Ja-
bez*, ktero ni bilo daleč od kraja bitve, njih
skerb, da so častno pokopali Saula in njego-
ve sinove.

ele
Dru
Sav
je
Išb
k
kra
mo
in

KRALJ DAVID.

Od 1040 do 1001 leta.

asiravno je bil David od Samuela za kralja posvečen, kakor sim vam pravil, kadar sim vam začel pripovedvati od njega, vendar ga niso spervič, precej po Saulovi smerti, za svojega kralja spoznali vsi Izraelci, ampak samo dva roda, Juda in Benjamin. Drugi deseteri rodovi so bili pokorni enemu Saulovih sinov, kateri se je klical *Išbošet*, ki je bil pa slab in hudoben človek. Ko je pa Išbošet nekej let potem umerl, so vsi rodovi k Davidu pristopili, in tako je David postal kralj celega hebrejskega ljudstva. Sadaj je zamogel tudi premagati vse sovražnike Izraelcov, in jim je več mest vzel, med drugimi tudi

mesto *Jeruzalem*, katero je on izvolil za poglavitno mesto svojega kraljestva.

To mesto je bilo sozidano verli dveh hribov, ki sta si bila blizo eden pri drugem. Na nižjem hribu je bilo mesto *Jeruzalem*: na višjem hribu, kteremu se je *Sion* reklo, je bil vterjen grad, kterega so se polastili Davidovi vojaki, in na tem hribu, ki se je zdaj klical *Davidovo mesto*, je rekel David sozidati sebi stanovališče, kjer je on potem zmirom prebival. Sčasoma se je prizidalo veliko hiš in poslopij v dolini med tema hriboma; in tako sta ta dva hriba kmalo iz dveh eno samo mesto storila, od kterega mesta boste v tej pripovedi, kakor tudi skorej v vsih naslednjih še veliko reči slišali.

Ne vem, ali se še spomnite, da kadar so Filistejci Izraelcom nazaj poslali skrinjo zaveze, ktere pričejočnost je njih deželi tolikajn nesreč donesla, je bil ta dragi zaklad v varstvo izročen levitu Eleazaru v mestu *Gabaa*. Tada j poslušajte: kadar je David *Jeruzalem* izvolil, de bi bilo poglavitno mesto celega njegovega kraljestva, je tudi precej sklenul, v to mesto prenesti to sveto skrinjo, zato da bi bila ondi varno shranjena, kjer bi malikvavci in sovražni narodi ne mogli do nje priti. V ta namen reče napraviti poseben voz, in skrinjo na ta voz postaviti, in tako jo peljati z veliko sloves-

nostjo v Jeruzalem, v sredi duhovnikov in levitov, kateri so v velikem številu za to slovesnost iz vsih rodov se sošli. Povsod, kodar so šli s procesjo, je ljudstvo veselo pélo in od njih radostnega vpitja so se gore odmevale. Od vsih strani se je slišalo trobente, harpe in druge inštrumente, kakor so bili v teh časih v navadi. Še clo kralj David sam je na vso moč plesal in poskakoval pred sv. skrinjo, da je s tem pokazal, kako je vesel, da zamore zdaj na varno mesto spraviti to očitno vidno znamnje zaveze, katero je Bog nekdam storil s svojim ljudstvom v puščavi.

Ali se vam ne zdi, ljubi moji! en malo čudno, da je en kralj plesal tako očitno zunej na cesti, vpričo toliko ljudi? Ali se vam ne zdi, da je bilo to Davidovo veselje zares enmalo nenavadno? Ako je tako, vi mislite, kakor je mislila Davidova žena Mihol, ktera ga je hudo pokarala, da je to storil. Ali kralj ji odgovori: „ Da! plesal sim pred Gospodom, „ ki me je postavil glavarja svojega ljudstva; „ zakaj kdor se poniža pred Bogom, bo po- „ višan; napuhnjenec pa bo ponižan. „ Bog je odobril te Davidove besede, in Mihol je bila kaznjena zato, da je zaničevala svojega moža, zakaj ona ni nikoli otrok imela, dasiravno je zlo želela biti mati.

Sveta skrinja je bila postavljena pod ve-

ličasten šotor, kterega je ukazal David našaš zato postaviti; in ker snidnica je bila predstavljena v mesto *Gabaon*, v deželi Juda, je kralj mislil v Jeruzalemu sozidati en *tempel* (tako so se pri nekajnih ljudstvih cerkve klicale), zato da bi se božja služba z veči slovesnostjo in veličastjo opravljala.

O dobi, od ktere govorimo, ljubi moji otroci! Bog ni več po navadi sam govoril z Izraelskim ljudstvom, kakor nekaj z Abrahamom in z Mojzesom; tudi ni več iz nebes pošiljal angelov, svojo voljo razodet ljudem, kakor je bil poslal Angela k Gedeonu in k Samsonovi materi; temuč on si je zdaj po navadi izvolil kakega pobožnega in bogaboječega moža, da je božjo voljo ljudstvu oznanoval, večkrat tudi, zato da jim je prihodnje reči prerokoval. Takim možem se je pravilo *videci* ali *preroki*, to je, oni so imeli dar preroštva, da so skrite stvari razodevali in prihodnje reči naprej pravili. Pod kraljem Davidom je bil naj imenitniši prerok *Natan*.

Ta Natan torej gre enkrat h kralju, in mu razodene, da ne on, ampak tisti iz njegovih sinov bo čast imel, Bogu tempel sozidati, kateri bo za njim kraljeval; o tej priložnosti mu tudi oznani, da se bo iz njegovega rodu *Mesia* rodil, to je, *tisti, ki je imel biti poslan* po obljubah, ktere je bil Bog storil

Abrahamu, kakor sim vam to v zgodbah tega očaka pravil.

David je bil ves vesel in poln hvaležnosti, ko je to veselo novico slišal, in je pel Bogu zahvalno pesem za vse dobrote, ki mu je skazal. Ali ljubi moji! vi boste zdaj vidili, kako je bil ta sveti mož, dasiravno tako kreposten, vendar podveržen slabostim, in je grešil; kar nam kaže in nas uči, da noben človek ne more biti popolnoma, in da torej moramo čûti, in se varvati, posebno kadar vidimo, katerim slabostim smo bolj podverženi, brez da bi pa zavoljo tega bili preôstri proti drugim.

Nekega dne je David se sprehajal na ravni strehi svojega stanovališča, od kodar je lahko pregledal celo mesto Jeruzalem, in zaglêda v bližnjem vertu lepo gospó; popraša, kdo de je in kako se kliče, in zvé, da se kliče *Betšabea*, da je žena hrabrega oficirja iz njegove armade, ki se *Uria* kliče, in da ta *Uria* je zdaj v vojski proti Amonitom. Precej občûti David v svojem sercu krivično željo, da bi mogel to gospo imeti za svojo ženo. Ali ker je ni mogel za ženo si vzeti, ker je bila že omožena, je pisal *Joabu*, zapovedniku Izraelske vójske, in mu ukazal, da naj stori, da bo *Uria* v naj nevarnišem kraju se vojskovati moral, na videz scer, da bi ga tako počastil, prav za

prav pa zato, da bi ga sovražniki ubili, in da bi potem Betšabea, kot vdova, zamogla vzeti družega moža. Zgodi se vse, kakor je David si želel: Joab je vbogal Davida kralja, in verli *Uria* je bil v bitvi umorjen. Kmalo po tem je kralj njegovo vdovo si za ženo vzela, dasiravno je že drugih žen imel; zakaj to je bilo tistikrat še pripuščeno, in dve leti se je on zdel naj srečnejši od vsih ljudi.

Poglejte, vas prosim, otroci moji! kako dobitiv je bil Bog še z grešnim Davidom; ker ga je pustil na videz v miru uživati sad svojega pregrešnega djanja. Zavoljo tega pa ni treba misliti, da je bila kraljeva vest zares popolnoma mirna, in če ga ni precej Gospod ostro štrafal, je to bilo li zavoljo tega, da mu je čas dal, s serčno pokoro isprati veliko hudobijo, ki jo je dopernesel.

Konec dveh let pride prerok Natan k Davidu, in mu pravi: " Poslušaj, kralj! v nekem mestu sta bila dva človeka: eden je imel veliko volov in krav, in velike čede ovac in ovnov, ki jih je na svojih pašnikih redil. Uni pa je imel eno samo ovco, in še to je komej preživil, zakaj ubožec je bil, in ni imel travnikov. Vender pa se zgodi, da, ko je bogatin imel napraviti kosilo svojemu prijatelju, ki ga je obiskal, reče na skrivnem vzeti ovco svojega soseda, na-

„ mesti da bi bil ukazal svojim hlapcom, da
„ naj iz njegovih čed eno živinče zakolejo. Kaj
„ se ti zdí, kako se mora kazniti ta nena-
„ sitlivi bogatin? „ Kralj nejevoljen zavpije,
da bogatin mora vbogemu sosedu štiri ovce
za eno vkradeno povernuti.

„ Gospod! mu prerok odverne, ti si ta
„ nenasitlivi človek, in sam sebe si obsodil.
„ Bog ti je tolikajm dobrot skazal: on te je
„ rešil iz Saulovih rok: on ti je dal to kral-
„ jevsko poslopje in vse tvoje bogastvo. In
„ vendar vse to ti ni še bilo zadosti. Ti si še
„ *Uriu* ženo odyzel, in njega samega si uka-
„ zal umoriti od sovražnikov; in ti, jeli, ne
„ občutiš nobenega grizenja vesti zavoljo te-
„ ga hudobnega djanja, ki ga ne moreš več
„ popraviti? „

Zdaj David, ves v žalost vtopljen, zapo-
pade svojo neizrečeno veliko pregreho: zjoka
se britko ondi v pričo preroka, in strašno ga
začne vest gristi. Sam Natan je bil omečen, ko
je vidil Davida v tej žalosti, ter mu obljubi,
da lahko zaupa od Boga zadobiti odpuščenje
zavoljo svojega spokornega duha, mu pa zra-
ven tega oznani, da bo moral v prihodnje,
dokler bo živel, prenašati veliko zlegov, in da
bo Betšabejin sin mu umerl.

In zares, malo dni potem oboli nevarno
otrok, kterega je kralj raji imel, kakor vse

druge svoje otroke; in David je že za terdno mislil, da se bo zdaj spolnilo, kar mu je označil prerok. Celih sedem dni, ko je otrok bolan bil, je David v prahu na tleh ležal, in se terdo postil, ter se samo jokal in molil: ko je pa otrok dušo pustil, se je od tal vzdignul, se v sredo svojih dvornikov nazaj podal, ter jim djal:

„Dokler je živel moj sin, sim molil in
„se postil, ker sim še upal, da bom z jokom
„in solzami Gospodovo jezo potolažil, ali sej
„na se obernul; ali zdaj mi ni treba več se
„jokati, ker ga ne morem več k življenju
„obuditi. „

Vsi tisti, ki so slišali kralja tako govoriti, so bili zanj polni spoštovanja in pomilovanja, in so za terdno verovali, da tolika vdanost v modre božje naredbe Bogu gotovo dopade; zakaj ta čednost obstoji posebno v tem, da se človek popolnoma uda v nadloge, ktere se Bogu ljubi nam poslati.

Smert tega otroka, ljubi moji! je bila li začetek nadlog, ktere so prišle nad Davida zovoljo njegovega greha. *Absalom*, eden njegovih sinov, samoglaven in nepokojin mladeneč, se spunta zoper svojega očeta, ga prežene iz Jeruzalema, in hoče namest njega kraljevati. Sveti kralj David je moral zdaj v beg se podati, kakor nekdej, kadar ga je Saul preganjal; vo-

jak
Dav
se
zad
in
vos
Bo
ni
der
zap
beg
beg
me
poc
vej
pa
ve
kra

žal
ver
pot
naš
poš
Nje
ko
izv
da

jaki njegovega puntarskega sina ga sledijo, ali David ni ene besedice čerhnul, ne zavoljo tega se potožil; zakaj on je dobro vedil, da mora zadostiti za veliki greh, kterega je dopernesel, in je zmiram upal, da bo njegova poterpežljivost v nadlogi tisti greh zbrisala, in da mu bo Bog prizanesel. Po sreči pa zmaga Absalomova ni dolgo terpela; ko se ta hudobni sin prederzne, z vojsko napasti svojega očeta, kmalo zapazi, da so njegovi vojaki prestrašeni v beg se podali: on sam je vidil, da mora pobegniti, ako se hoče rešiti; ko pa na svoji mezgi, ktero je jezdaril, memo enega drevesa podirja, se mu njegovi dolgi lasje zapletejo v veje tistega drevesa: mezga zdirja naprej, on pa obvisi ondi; Joab pristopi, ki je bil zapovednik Davidove vojske, in ga s sulico enekrate prebode.

Njegova smert, ktero je David tudi obžaloval, je Izraelskemu kraljestvu spet mir povernila; in tako je ta kralj, ki je s toliko poterpežljivostjo in serčnostjo vse nadloge prenašal, ktere mu je Bog v kazen njegovih grehov pošiljal, zadnje dni svoje starosti mirno živel. Njegov sin *Salomon*, iz Betšabee rojen potem, ko je Bog Davidu greh odpustil, je bil od Boga izvoljen, da bi bil Davidov naslednik, to je, da bi za njim bil Izraelski kralj.

Kralj David je, ljubi moji! zmirom veliko

skerbel, Boga častiti in hvaliti toliko v svojih nadlogah, kolikor v sreči, za vse njegove dobre, in je v ta namen veliko število svetih pesem složil, ktere imenujemo *psalme*; in prav je, da veste, da veči del molitev, ki jih še dan današnji slišite v naših cerkvah, je vzetih iz pesem, ktere je ta sveti kralj svojim duhovnikom in levitom v Jeruzalemu dajal, da so se v tempelnu prepevale; tudi David sam je te pesme prepeval, in si pri petju na strune brenkal.

nu v
pravi
„ da
Boga
trebn
da za
mu t
„ sil
„ re

SALOMON IN NJEGOV TEMPEL.

Od 1001 do 962 leta.

David je imel res več sinov, ki so bili vsi verli in hrabri junaki, ali Bog mu je ukazal, da naj si izmed vsih za svojega naslednika zbere Salomona, naj mlajšega med njimi, zakaj on je imel boljši lastnosti, kot njegovi bratje, posebno pa je kej pravičnost ljubil.

Kmalu po Davidovi smerti, se je Salomonu v spanju zdelo, da sliši strašen glas, ki pravi: "Prosi me, kar hočes, in jaz ti bom dal." Salomon, ki ni dvomil, da je glas od Boga, prosi precej za modrost, ktera je potrebna vsem ljudem, posebno pa kraljem, zato da zamorejo dobro vladati svoje ljudstva. Glas mu tadaj odgovori: "Ker si me modrosti prosil, in ne za zlato, srebro in druge take posvetne reči; zato ti bom dal, ne le samo, da boš naj

„ modrejši, ampak tudi naj bolj učen, naj bo-
„ gatejši, naj mogočnejši in naj srečniši med vsimi
„ Izraelskimi kralji. „ Salomon, ko se zbudi,
se spomni na svoje sanje, gre pri tej priči v
Jeruzalem, in prinese Bogu eno daritev v za-
hvalo.

Sadaj, ljubi moji! si ne moremo več, ka-
kor nekdam Salomon, zbirati med posvetnimi reč-
mi; zamoremo pa ravno tako, kakor on, si
prizadevati, da zadobimo pravo modrost, ktera
nas uči, dobro in na tajno spolnovati vse
naše dolžnosti.

Ne dolgo potem, ko je Salomo imel te
sanje, kar ga je spodbudilo, Bogu en dar za-
hvale prinesiti, se mu je priložnost ponudila, v
kteri je zamogel skazati svojo izvanredno, ne-
navadno modrost, kakor boste iz sledečega
zapopadli.

Enkrat je kralj ravno tožbe ljudstva raz-
sojeval, ko stopite dve ženi pred njegovo sod-
nišče, to je, pred tisti visok oder, kjer je stal,
ko je ljudstvo s svojimi tožbami k njemu hodilo.

„ Gospod! tako ga nagovori z jokom ena
„ teh dveh žen, jaz in tale žena stanujeve vku-
„ pej v eni stanici, in obedve sve imele vsa-
„ ka svojega otroka, in ga dojile. Prigodi se
„ pa, da otrok moje tovaršice po noči umerje;
„ ona se tadaj natihoma vzdigne, dene mert-
„ vega otroka k meni, ko -sim spala, in si vza-

» me mojega, ki je bil čverst in živ. Zjutro
» se zbudim, in glej žalosti! najdem otroka mert-
» vega; ali ko ubozega otroka enmalo bolj
» pogledam, vidim, da otrok ni moj, ampak
» te hudobne žene. »

Una žena pa zaupije: " Vse to ni res, o
» kralj! kar ta žena pravi: ona je svojega
» otroka v postelji zadušila; moj otrok pa je
» živ, ki ga tu vidite. »

En drugi, zunej Salomona, bi ne vedil, kaj
storiti, ni res? zato da bi zvedel, ktera teh
dveh žen ima prav, in čigar da je živi otrok;
ali ta kralj, ki je imel dar modrosti, je bil do-
volj zvéden, tudi tukej resnico spoznati. On si
reče poklicati enega stražarja, mu ukaže veli-
ko sablo iz nožnice potegnuti, ter pravi: "Vzemi
» otroka, in razsekaj ga na dva kosa, pa naj
» si ti dve ženi vzamete vsaka en kos. »

Ko zasliši te besede žena, katera je naj-
perva govorila, ostermi od groze in strahu,
na kolena pade, in zavpije: " Oh, -za božjo
» voljo, Gospod! dajte rajši celega otroka tej
» hudobni ženi, ki ga hoče imeti; rajši bom
» vidila, da ga bo ona imela, kakor pa, da bi ga
» umreti gledala. »

Una žena pa je pravila: " Kar so kralj
» razsodili, je popolnoma po pravici: tako ne
» bove otroka imele ne jaz ne ti. »

In ravno to je dočakoval Salomo, zato

da bi zamogel obsodbo izreči; zakaj on je dobro vedil, da vsaka mati silno ljubi svojega otroka, in da ne more gledati, ga umoriti. „Ni mi drugega treba, reče zdaj kralj; dajte otroka živega ženi, ktera je prva govorila; iz njene velike ljubezni in skerbi za tega otroka spoznam, da je ona njegova prava mati.“ Vsi so se čudili nad modrostjo kralja, ki je tako vedil resnico zvediti, in dobra mati, kateri je on otroka povernul, je šla vesela od njega, in je serčno za njegovo zdravje in srečo prosila.

Po božjem obetanju ni bil nikoli noben Izraelski kralj tako češčen in tako mogočen, kakor Salomon; njegovo kraljestvo je segalo noter doli do bregov rudečega morja, kjer so bili potopljeni nekdanj Farao in njegovi vojaki, kakor sim vam pravil; njegove barke so silno daleč po morju plavale, in so zahajale do bogate Aziatske dežele, ki se je klicala *Ofir*, in so od tam vsako leto donašale neizmerno dosti zlata, demantev in dišav. Nobeden izmed sosednih narodov si ni več upal, z vojsko napasti tolikega kralja; cel čas njegovega kraljevanja je bil vedno mir, in to mu je mogoče storilo, da je lahko Davidov namen v djanju izpeljal, namreč, da je sozidal v Jeruzalemu tempelj, zato da se je z večji slovesnostjo moglo obhajati božjo službo. Dasiravno je imel biti

tem
ga
vilo
letn

še
pop
vav
zida
edin
ven
Pos
pop

zida
redu
so
ukar
in z
kar
je i
treb
s k

zbra
iz d
je h
kako
tako

tempel naj veči in naj krasniši poslopje celega sveta, je Salomon vender vedil toliko število delavcov vkup spraviti, da je v sedmih letih to grozno veliko delo dokončal.

V zgodbah, ktere vam bom, ljubi otroci! še pravil, bom gotovo večkrat priložnost imel popisati kak imeniten tempel, ki so ga malikavske ljudstva svojim lažnjivim bogovom sozidale: toda Salomonov tempel, kateri je bil edini tempel pravega Boga na celi zemlji, je vender vreden, da ga bolj na tanjko poznate. Poslušajte me! jaz vam ga hočem v kratkem popisati.

Zato da bi med potrebnim delom pri sozidanju tega velikega poslopja nič ne motilo redú in pazljivosti mnogoštevilnih delavcov, ki so pri tem kej opraviti imeli, je bil Salomon ukazal, da se ima vse poprej otesati, orezati in zgotoviti, ves les namreč in vse kamnje, kar ga je bilo k temu treba, tako da, ko se je imelo te reči pri zidanju porabiti, ni bilo treba ropota delati, tesati ali tolči s sekiro ali s kladvom.

Naj viši drevesa iz gore Libanon se je zbralo v ta namen, in naj lepši kamni so se iz daljnih krajev vozili v Jeruzalem, kar gotovo je bilo silno težavno. V kratkem času je tadaj, kakor na čudno vižo, to krasno poslopje bilo tako dozidano, da so se mu vsi narodi čudili.

Sozidan je bil ta tempel na način Mojzesove snidnice, toda vsi njegovi deli so bili veliko veči in veličastniši, kakor v snidnici. Novi tempel, v ktereга ni smel se prikazati noben malikovavec, je imel več delov: prvi del se je klical *dvorišče duhovsko*, zakaj ondi so se duhovniki zbirali, in ondi tudi prebivali; drugi del se je klical *Svetišče*, kjer je bil silno velik zlat svečnik drago in lepo izdelan, ena zlata miza, kamor so se devali *darivni hlebi*, ki so se Bogu darovali, in pa en zlat altar, kjer so vedno dišave se sožigale. Ali naj veličastniši del, kamor ni smel nobeden, razun samih *Levitov* ¹⁶⁾, je bilo *Naj svetejši*, kjer se je hranila skrinja zaveze, v kateri ste bile dve kamnati tabli postave. Stene tega svetišča so bile s čistim zlatom zakrite. Kadar je bil tempel sozidan, ga je Salomon z veliko slovesnostjo Bogu posvetil, to je, ga za službo božjo odločil, vanj postavil sveto skrinjo in vse drugo, kar je bilo pri službi božji potrebno.

Ta kralj je na to še sozidal na gori Sion eno krasno poslopje za svoje navadno stanovanjšče, in je en del svojega neizmerneга bogastva porabil v olepšanje Jeruzalemskega mesta, ker je marsikej še družih lepih poslopij nazidal. Veličastvo njegovega dvora, še bolj pa njegova modrost, je njegovo slavo med druge narode raznašala: Kralj iz *Tira*, enega izmed

naj imenitniših mest tistih časov, -od kterega mesta vam bom v drugih bukvah večkrat kej pravil, mu je poslal nekej sužnikov, ki so mu prinesli vsakoverstnih darov; in ena kraljica zamorkinja, ktera je prebivala v Aziatski deželi, ki se ji je reklo kraljestvo *Saba*, ki je bilo silno daleč od Jeruzalema, je prišla k njemu, in se pred njim na tla vergla, kot pred naj modrejšim človekom in naj večim vsih kraljev, zakaj ta kraljica, ki je bila malikvavka, ni vedila, da se ima samo Bogu to čast skazati.

Zdaj pa, otroci! boste kmalo sami vidili, kako nevarno je tudi za naj modrejši ljudje, ako so preveč srečni. Salomo, je res, ni do svoje starosti nikoli svojih dolžnost pozabil, ali pottlej je vender na enkrat hudo se pregrešil, in ni bil dovolj hvaležen Bogu za vse dobrote, s kterimi ga je bila previdnost božja obilno obsula. Oslepljen od bleska, ki ga je obdajal, pozabi na dobrotlivo roko, ktera ga je bila tako bogato obdarvala, zakaj on si vzame več žen iz Egipta in iz družih narodov, kteri niso poznali pravega Boga, in njegova nespamet je bila tolika, da je on sam ukazal nekej malikov postaviti, in da je pripustil, da se je tem malikom kadilo in daritve prinašalo.

Gospod Bog se je zavoljo tega po pravici nad njim razserdil, da je bil tako nehvaležen, in oznanil Salomonu, da v kazen nje-

govih grehov bo Izraelsko kraljestvo po njegovi smerti razdeleno, in da bo veči del kraljestva dobil eden njegovih služabnikov, *Jeroboam* po imenu, kateri je bil serčan in verli korenjak. Vsak drugi, ni res, ljubi moji? bi pri takem opominvanju si po vsi moči prizadel, Boga potolažiti z resnično pokoro, kakor je bil storil nekdanj David; ali kralj Salomon, oslepljen od napuha, ktereга mu je vdihala vedna sreča ktero je vžival cel čas svojega življenja, ni tolikajn na pokoro mislil, kakor na to, kako bi vjel Jeroboama, in ga dal umoriti. Jeroboam je pa zvedil, da ga kralj išče umoriti, zato je pobegnul iz dežele, in šel v Egipt, kjer je poterpežljivo čakal Salomonove smerti, da bi potlej on en del kraljestva dobil.

Morda ste v tej pripovedi zamerkali, ljubi moji otroci! da sim vam večkrat govoril od *božje jeze*. *Božja jeza* je beseda, ktere se poslužimo, zato da ž njo izrazimo ostrost božje pravice, ktero nam Bog občutiti daja, kadar ne spolnemo vsih dolžnost. Kadar rečemo torej *jeza božja*, ne pomeni to, da je Bog, ki je sam naj popolniši bitje, jezi podveržen, Bog vari tega misliti: zakaj jeza pripravi časno ob pamet tiste, kateri so tako nesrečni, da se ji lahko vdajo.

RAZKOLNIŠTVO.

Od 962 do 888 leta.

a beseda *razkolništvo*, po greško *shizma*, ki jo tukej, ljubimoji! vper-
vič slišite, pomeni razklanje, raz-
deljenje, ločenje; in v resnici po
tem, kar je bil Bog Salomonu na-
povedal, so se Izraelski rodovi
kmalo ločili in dva kraljestva na-
redili. Kadar boste vidili v zgo-
dovinskih bukvah, da so mogočni kralji velike
reči napravili, in da so gorostasne spominke
postavili, si lahko skorej vselej za gotovo
mislite, da so oni take slavne dela storili li
s kervavim potom svojih ljudstev. In ravno to
se je bilo zgodilo zadnje leta kralja Salomona,
kteri prevzeten in napuhnjen zavoljo svoje ve-
likosti, ni nič maral za terpljenje Izraelcov in
ni maral tudi, da je njih bogastvo požiral. Do-
kler je on živel, si ni upal nobeden se kej

pritožiti; ali po njegovi smerti je bil *Roboam*, njegov sin in naslednik, v hudi stiski, zakaj od vsih strani so ljudje k njemu vreli, se po-tožit, da so do sadaj pod njegovim očetom bili odveč tlačeni.

Ta *Roboam* je bil terd in nevljuden. Na-mesti tadaj, da bi se bil usmilil svojih ne-srečnih podložnikov, je še tistim, ki so k njemu se pritožit dohajali, odgovarjal: „ Moj oče „ vas je tepel s šibami; jaz pa vas bom te- „ pel z biči, ki bodo s železom obteženi. „ Ta odgovor je *Izraelce* razkačil; spuntajo se; in ker je *Jeroamo* ravno iz *Egipta* nazaj domu prišel, kamor je bil pobegnul, ga deseteri ro-dovi za svojega kralja izvolijo; tadaj nočejo več vbogati tistega neusmiljenega kralja, temuč vstanovijo novo kraljestvo, ki se je klicalo *Izraelsko*, in tega novega kraljestva pogla-vitno mesto je bilo *Samaria*; rodovi *Juda* pa, *Benjamin* in *Levi* so ostali *Roboamu* zvesti, kateri je obderžal poglavitno mesto *Jeruzalem*, in njegovo majhno kraljestvo se je imenovalo *Judovsko*.

Nasledik te prigodbe je bil ta, da so bili zdaj med sabo razdvojeni *Hebrejci* ne sa-mo v deržavnih, ampak tudi v verskih zade-vah. Spoznanje in služba pravega Boga je bila še v *Jeruzalemu*, kjer so *Judje* vedno tudi v prihodnje *Mojzesovo* postavo deržali; ali *Jero-*

boam, ki se je bal, da bi drugi rodovi spet od njega ne odpadli, in Davidovega naslednika spet za kralja svojega ne spoznali, ako bi tudi zdaj še romali v Jeruzalemski tempel, od starih postav vpeljane praznike obhajati; iznajde novo vero, zato da bi to nevarnost odvernul. Ukaže zatorej napraviti zlate teleta, in v častenju teh malikov si je prizadeval posnemati svete obrede, s katerimi se je v Jeruzalemskem tempelnu pravega Boga častilo. Po tem takem je veči del Izraelcov, kateri so bili Jeroboamu podložni, njegov hudobni izgled posnemal, in so tako malikvanja krivi postali. To pozabljenje Boga jih je kmalo pripravilo v velike hudobije, in jim je prineslo velike nesreče. Posebno velika nesreča je bila ta, da sta si vojsko napovedala Izraelski in Judovski kralj; v kervavi bitvi je na obeh straneh grozno veliko število mertvih padlo; to je bila ôstra, pa pravična kazen božja zavoljo razdira in nesloge Hebrejskega ljudstva med sabo.

Vender pa v sredi nadlog, s katerimi je božja pravica Izraelce tepla, je hotel Bog jim svoje preroke pošiljati, da bi jih svarili in naganjali k spolnenju svojih dolžnost, in da bi tadaj tudi konec bilo tolikih nadlog. Toda Izraelski kralji, Jeroboamovi nasledniki, katerim so se preroki zastonj trudili resnico oznano-

vati, niso marali za svarjenje in zato, kar so tisti sveti možje v božjem imenu njim govorili, temuč so še večkrat jih preganjali in clo umorili.

In ker že ravno od prerokov tistega časa govorim, vam moram, otroci ljubeznivi! povedati od *Elia*, skorej naj imenitnišega preroka v Izraelskem kraljestvu, kterega je Bog poslal k *Ahabu*, naj hudobnišemu med vsimi kralji, kateri so za Jeroboamom v Samarii kraljevali, zato da mu je očital njegovo hudobnost in njegovo malikvanje. Ker je pa Ahab zaničeval prerokove besede in opominvanje, in mu na zadnje še clo pretil, da ga bo ukazal umoriti, mu *Elia* reče: " Tada j ti rečem „ tukej vpricho Boga, kateri naju sliši, da ne „ bo več v tvojem kraljestvu ne rose, ne „ dežja, dokler jaz spet ne porečem. „ Ko te besede zgovori, se ta sveti mož odpravi vunkej v puščavo, kakor mu je Bog ukazal, in ondi je čakal, da se je njegovo prerokvanje spolnilo. Spolnilo se pa je njegovo prerokvanje popolnoma, zakaj cele tri leta ni bilo kanca dežja v celem Izraelskem kraljestvu, in zemlja se je bila tako posušila, da ni moglo nič zoriti: tada j je bilo na Izraelskem hudo pomanjkanje in grozna lakot.

Ta nadloga je vender enmalo prestrašila ošabnega Ahaba in *Jezabelo* njegovo ženo,

kte
s s
jala
bi
ne
Sve
bil
gre
zag
mu
„ k
„ s
„ s
„ r
„ k
„ v
„ d
pa
šel
proš
spet
dilo
poka
posl

rala
tenje
nama
storj

ktera je bila iz tuje dežele, in ki ga je bila s svojim slabim izgledom v malikvanje zapeljala; ona dva ukažeta iskati povsod Elia, da bi mu rekla, da naj stori tej nadlogi en konec, kjer je že več ljudi od lakote pomerlo. Sveti mož tadaj zapusti puščavo, kamor se je bil podal, potem ko je s kraljem govoril, in gre sam od sebe nazaj k njemu. Ko ga kralj zagleda, ne more svoje togote vkrotiti; reče mu jezno: "Tadaj ti si tisti, da Izraelsko „kraljestvo vnemiruješ, in mu nadloge in nesreče nakopuješ? — Naka! ne jaz, ampak ti sam si tisti, mu Elia neprestrašeno odverne. Ti in tvoje ljudstvo zapuščate pravega Boga, in častite malike, in vganjate vsakoverstne hudobije; in na to se še čudite, da vam Bog nadloge pošilja! „Ker se je pa vender Eliu usmililo nesrečno ljudstvo, je šel zdaj verh ene gore molit, in na njegovo prošnjo je precej obilen dež padel, ki je zemljo spet omočil in rodovitno storil; to se je zgodilo gotovo li zato, da je Izraelskemu ljudstvu pokazal, da ravno *Tisti*, kateri zamore lakot poslati, zamore tudi spet pomagati.

Pri vsem tem nista Ahab in Jezabela marala ne za Elieve besede, ne za njegovo pretenje, temuč sta zmirom naprej hudobno živela, namesti da bi se bila spokorila in obžalovala storjene grehe. Blizo njenega stanovanja je bil

lep vinograd ubozega Izraelca *Nabota*, kateri ni nič drugega imel, kakor samo ta vinograd. Ahab je pa imel tako željo do tega vinograda, da reče *Nabotu* k sebi priti, in mu ponudi, kar bi koli za vinograd prašal, da naj mu ga proda, ali pa tudi drugo še večji zemljo, ki mu jo je ponujal, namest vinograda prejme, zakaj iz tistega vinograda si je hotel kralj lep vert napraviti. Toda Nabot lepo prosi kralja, da naj mu ne vzame tega edinega posestva, ki ga na svetu ima; kralju se je to, se vé da, težko zdelo, vendar pa ni mislil zavoljo tega kazniti Nabota; ali grozovitna Jezabela, ki je hotla spolniti termo svojega moža, zatoži nedolžnega Nabota pred vsem ljudstvom, da je Boga preklinjal, in da je obrekoval kralja. Nedolžni Izraelec je torej v grozno smert obsojen, zakaj kamnjan je bil (kakor nekdanj Ahan, ki je bil Jozuetu nepokoren); in neusmilena Jezabela, ki je hotla biti priča njegove smerti, je ukazala, da naj psi kri tega nesrečnega lokajo; njegov vinograd pa je bil pollej v vert prestvarjen.

Ali ko sta Ahab in Izabela s tem se pečala, jima Elia na proti pride, in resno pravi: „Zato ker sta nedolžnega Nabota umorila, „da sta njegov vinograd dobila; ker sta njegovo „govo kri dala psom lizati; zato vama Bog, „ki po meni k vama govori, zdaj oznani, da

„ pridejo mnogoverstne nadloge nad vaji-
„ no hišo, in da bo hudobna Jezabela od
„ psov stergana ravno tam, kjer je bil Nabot
„ kamnjan. „ Pri teh besedah zapusti prerok
hudobnega kralja in kraljico, da ju ni nikdar
več vidil; ali ne dolgo po tem se je na tanjko
vse spolnilo, kar jima je prerokoval. Ahab
namreč je napovedal vojsko *Sirjanskemu* kralju,
in je bil v bitvi umorjen; kmalo potem je
prevzetna Jezabela prišla v oblast enega svo-
jih sovražnikov, kateri se je *Jehu* klical, in
kteremu je bil dal Bog Izraelsko kraljestvo;
na njegovo povelje je bila Jezabela iz okna
doli vun veržena, in snedena od psov, ravno
na mestu, kjer je bil poprej Nabot s kamnji
zasut. — Ker vam govorim od prerokvanj, ktere
so se vselej spolnovale, vam moram tudi re-
či, ljubi moji! da je Bog tistim možem skrivne
reči razodeval, tako da so potlej oni zamogli
prihodnje reči oznanovati, zato da bi s tem
hudobne spokorili: dan današni pa že dolgo
sem ni človeka, da bi mogel prihodnje reči
prerokovati; zakaj prerokvanja, od katerih sim
vam že govoril, in od katerih vam bom še
govoril, se imajo tudi prišteti čudežem, katerih
se je poslužila božja previdnost v dosego
svojih visokih namenov, in v korist nasledni-
kov Abrahama in Jakoba. —

JUDOVSKI KRALJI.

Od 888 do 831 leta.

ed tem, ko se je to, kar sim vam ravno pravil, godilo v Izraelskem kraljestvu, so v Jeruzalemu sedeli na Salomonovem prestolju kralji Davidovega rodu, ki so bili pa veči del ravno tako hudobni, kakor Izraelski, in torej je Davidova hiša bila pogreznjena v strah in v žalost.

Eden teh kraljev, kteremu je bilo ime *Joram*, je bil tako nespremišljen, da je zoper božje povelje se oženil z *Atalio*, hčerjo Ahaba in kervoželjne Jezabele. *Atalia* je bila lepa žena, pa neusmilena, in njena prva skerb je bila, svojega moža odverniti od pravega Boga, in sozidati en tempel v Jeruzalemu lažnjivemu bogu *Baalu*, čigar česčenje je nekaj let poprej Jezabela v Samarii pričela. *Atalia* se ni

sramovala, postaviti malikvavske duhovne in veličastne altarje svojim malikom, in dosti izmed Judov so se vklanjali kamnatim ali lesenim bogovom, ktere je ona v češčenje postavila. Ali kralji, ki so se vdali malikvanju, se gotovo niso mogli s tem hvaliti; zakaj Joram in *Ohozia* njegov sin, oba sta revno poginula; in ko je grozovitna *Atalia* vidila, da lahko na se potegne celo Judovsko kraljestvo, je ukazala vse kraljeviče Davidovega rodu, ki so bili še živi, eno noč pomoriti, in ni prizanesla tudi sinovom svojega laštnega sina *Ohozia*, kteri so bili še vsi otroci.

Zdelo se je tadaj, ljubi moji otroci! da bo tako ves Davidov rod končan, in da se ne bodo mogle izpolniti obljube božje, storjene temu svetemu kralju, da bo namreč *Mesia* rojen iz njegovega rodu. Ali veliki duhoven v Jeruzalemu, ki se je klical *Jojada*, najde malega *Ohozijevega* sina, kteremu je bilo ime *Joaz*, med pomorjenimi kraljeviči, da je še živel, dasiravno tudi ranjen. ¹⁷⁾ Ti grozovitni ljudje, kterim je bila *Atalia* povelje dala, da naj vse pomorijo, so menili, da bo mali *Joaz* umerl, kakor vsi drugi, in so ga tako ondi v sred merličev popustili. Nedolžni otrok je od sadaj živel v tempelnu, kakor nekdej *Samuelek*, pri velkem duhovnu *Jojadu* in vsi so menili, da ga *Jojada* li iz miloserčnosti redi: in dasi-

ravno je bil tako mlad, ga je vendar že učil, se pravega Boga deržati in sovražiti malike. Če je kdo Joazeka poprašal, ktereга so vsi klicali *Eliakina*, od kod da je, je ubogi otrok odgovarjal, da nima družega doma, kakor božji tempel, in da ga je sem prinesla ena neznana žena, ko je bil majčken. Naj bolj radovedni so morali se s tem odgovorom zadovoljiti; in grozovitna Atalia ni kar mislila, da med duhovniki tistega Boga, ktereга je ona očitno zaničevala, živi in rase maševavec iz tistega kraljevskega rodu, ktereга je ona pogubiti hotla.

Lahko si mislite, ljubi moji! v kakem strahu je vedno bil velki duhoven Jojada, tako da si ni upal, svoje skrivnosti nobenemu razodeti; zakaj on je dobro vedil, da bi Atalia rajši sto sirot pomorila, kakor da bi živega pustila enega tako strahovitega Davidovega naslednika: ali Bog ni pripustil, da bi bila ta hudobna žena kedaj zanj zvedila, in je dal velikemu duhovnu potrebno previdnost, s katero je Joazeka vsih nevarnost ovarval.

Ko je med tem ta dragi otrok že sedmo leto dosegel, je Jojada sklenul, ga na prestolj njegovih dedov posaditi. Zapové torej skrivši duhovnim in levitom, da naj pridejo v Jeruzalem iz vsih mest Judovskega kraljestva, kakor so imeli navado priti vsako leto k prazniku, ktereга je Mojzes ukazal spraznovati v spomin

tistega dneva, ko je Bog svojo postavo dal na gori Sinai. Kadar vidi, da jih je dovolj zbranih, jim pové, da še živi en otrok iz kraljevskega rodu, in jim pokaže Eliakina, ter jim pové, da je njegovo pravo ime Joaz. Pri tej priložnosti velki duhoven levitom pokaže brazgotino rane, ktero je bil ta otrok nekdaj z nožem dobil; tadaj ti bogaboječi moške ga z radostnim krikom kot Judovskega kralja Joaza pozdravijo.

Med tem je pa tudi zvedila Atalia, da je dosti Levitov v tempelnu zbranih, in da se je vidilo nektere s skritim orožjem pod oblakom; ona je precej spoznala, da je kej proti nji osnovano, da se ji hoče prestolj vzeti, in morda tudi življenje, zakaj krivična vest hudobnim ne da nikoli ne miru ne pokoja. Vender pa, ker je bila ravno tako prederzna, kakor hudobna, se poda precej v tempel s trumo vojakov, in vpije: "izdana sim, izdana!" Toda ko ona v Tempel stopi, stopi velki duhoven verh tempelskega zida, in oznani ljudstvu in vojakom, da je najden Joaz. Kadar to slišijo, zaženejo velik hrup, in vpijejo, da se ima umoriti ta hudobna baba. Jojada jo tadaj izroči levitom, da bi jo peljali vun iz tempelna in druhal plane zdajci nad njo, in jo neusmiljeno ubije.

Po tej, bi djal, čudni prigodbi je spet

en kralj Davidovega rodu na Judovski prestolj prišel, Jeroboamov rod pa je bil popolnoma v Atalii pogubljen ¹⁸).

Joaz pa, ko je odrasel, je prerad poslušal svete hudobnih ljudi, kateri so njegovemu očetu in dedu že veliko nadlog uzrokovali; on je častil, kakor oni, malike, je nehvaležnež pozabil, kolikajjn dobrega mu je bil Jojada storil, tako da je umoriti dal Zaharia, sina tega velkega duhovna, in scer samo za to, ker ga je svaril, in mu pravil, kako je dolžan Bogu služiti, kateri ga je v otročjih letih pri življenju ohranil. Kmalo potem so dobili tega krivičnega kralja mertvega v njegovi postelji, ali niso ga pokopali, kakor druge kralje, zavolje strašne hudobije, katero je bil ukazal dopernesti.

zo
žela
kralj
vojs
zaka
in r
roko
in r

T O B I A.

Od 831 do 718 leta.

o se je godilo med Hebrejci vse to, in še več drugih reči, katerih se boste učili iz bolj učenih bukev, kakor so té, so v drugih krajih Azie mogočne kraljestva vstajale, od katerih boste tudi enkrat zgodbe slišali. Eno izmed teh, ki se je klicalo *Asiria*, je bilo blizu *Palestine* ali *Judee* (zakaj Kanaanska dežela se je tudi tako klicala), in en Asirianski kralj, *Salmanasar* po imenu, je poslal veliko vojsko nad to deželo, da bi jo on posedel, zakaj slišal je dosti praviti od nje bogastva in rodovitnosti. —

Že več let je Bog ukazoval svojim prerokom, da naj oznanujejo Izraelskim kraljem in rodovom, da je že blizo tisti čas, ko bo Bog

jih štrafal zavoljo njih grehov in zavoljo zanemarenja božje postave: toda ti nespremišljeni so bili gluhi pri tem očetovskem svarjenju, zato pa je tudi božja pravica začela hudo tiščati Izraelsko kraljestvo. Asirijska vojska pride, obseda mesta te dežele, dasiravno so Izraelci si po moči prizadevali se braniti; sovražnik je v vsih bitvah zmagavec, in odpelje deset rodov sabo v sužnost v Asirijsko kraljestvo, to je, celo Izraelsko ljudstvo tistih deset rodov je bilo zdaj sužno, in je bilo odpeljano in raztrošeno po bregovih Eufrata in Tigra, dveh rek, ktere so po sredi Asirijskega tekle. —

Merkajte tukej, ljubi otroci! da so Asirijski zdaj si podjarmili samo Izraelsko kraljestvo; Judovsko kraljestvo je vedno še stalo noter do tistega časa, ktereга je bil Bog odmenil tudi njegovemu padu.

Ko so bili deseteri rodovi v poglavitnem mestu Asirijskega kraljestva, v Ninivi, v sužnosti, je živel med njimi tudi svet mož, *Tobia* po imenu, kateri ni nikoli častil malikov, katere so postavljali Izraelski kralji, in ni noben čas svojega življenja pozabil na Bogu dolžno čast, temuč je vselej na tanjko Mojzesovo postavo deržal. Zato je tudi Bog, ki nikoli tistih ne zapusti, kateri vanj upajo, Tobiu vedno dajal potrebno serčnost, da je svoje dolžnosti na tajnko in

stanovitno izpolnaval, dasiravno je bil vedno v velikih nevarnostih. Potem ko je bilo mesto Samaria razdjano, je Asirianski kralj veliko Izraelcov umoriti dal, in ostro je bilo prepovedano, koga umorjenih pokopati: ali Tobia ni maral za to prepoved, on je li serčno se lotil tega dela usmilenja proti svojim bratom; tudi ni nikoli jenjal, dokler je kralj jih stiskal, tolažiti žalostne, streči bolnikom, in deliti ubogim ves svoj denar. Večkrat so tisti tuji vojaki ga iskali, da bi ga umorili, zato ker je bil kralju nepokoren, ali on jim je vselej srečno všel, zavoljo tega pa tudi ni odjenjal noben dan od teh svojih del usmilenja. Tobia si je pač zaslužil s tem svojim lepim zadržanjem, ni res? da bi ga Bog vedno varoval. In hmalo boste vidili, kako mu je bil Bog povernul vse te njegove dobre dela.

Znajte tadaj, da ta sveti mož je bil že precej star, in da je bolan bil že več let; imel pa je sina, ki se je ravno tako klical, kakor on. Mladi Tobia je bil izrejen v božjem strahu in v vadbi vsih čednost, in ker je bil mladenič lepega zadržanja, so ga vsi radi imeli, kateri so ga poznali.

Neki dan ubogi stari Tobia, truden dela, zadremlje blizo svoje hiše; nad njim gori pod streho so imele lastovice svoje gnjezdo; iz tega gnjezda mu pade nekaj gnoja v njegove oči.

Ko se ubogi Tobia prebudi, ne vidi nič več — oslepel je!

Ta je bila, ljubi moji otroci! velika nadloga, katero mu je Bog poslal, da mu je vid vzal; zakaj on ni mogel zdaj več neba gledati, kamor je tolikrat svoje oči povzdigaval; tudi ni mogel več gledati svoje žene in svojega sina, ktera je tako rad imel. Vender pa ne zgubi Tobia ne serčnosti, ne poterpežljivosti: in kadar mu je njegova žena, ki ni bila tako poterpežлива, kakor on, z jokom govorila: „Kaj „ nam pomagajo zdaj vse tvoje dobre dela, „ ker te Bog tako tepe? — „ ji je Tobia odgovarjal: „ Bog vári, da bi mi bilo kadaj žal „ tistih dobrih del, ktere sim zamogel storiti: „ vanj samo hočem vselej zaupati; pred ali „ posled bo on že plačal in povernul mojo „ poterpežljivost, s katero prenašam nadloge, „ ki mi jih pošilja, zato da me skuša. Nobeden, veruj mi, nobeden ne more iztuhtati „ njegovih sodeb. Mi se moramo samo udati „ in podvreči njegovi sveti volji brez nerganja, „ in vanj zaupati. „

Vender pa ko vidi Tobia, da je že silno star, in da ga zraven tega še huda bolezen tare, ter misli, da mu je smert že blizo; pokliče enkrat k sebi svojega sina, da bi mu dobre nauke dal, po katerih bi se imel v cellem življenju ravnati.

„ Sin moj! mu pravi, kadar jaz umerjem,
„ spomni se vedno na svojega očeta, in na
„ dobre nauka, ki jih od njega prejmeš. Spo-
„ štuj svojo dobro mater: spolnuj na tanjko
„ božje zapovedi; ne privôli nikoli v najmanj-
„ ši grehi, in boj se, njemu se zameriti. V-
„ saki dan, dokler živiš, zahvali se Bogu za
„ dobrote, ki ti jih vedno deli, in posebno
„ vari se, da napuh tvojega serca ne prev-
„ zame. Bodi usmiljen, in pomagaj rad bliž-
„ njim, sin moj! stori njim vse, kar bi želel,
„ da bi oni tebi storili, in terdno veruj, da
„ dobro djanje je neposušljiv izvir vse dobrote. „

Po tem ginljivem govoru, med katerim je mladi Tobia, ki je imel dobro serce, večkrat kako solzo na očesu imel, mu oče razodene, da je enkrat nekaj veliko dnarjev posodil enemu Izraelcu, ki se *Gabel* kliče, kateri pa zdaj v drugi deželi Asirijske države prebiva; reče mu torej, da naj gre k temu možu, in da naj ta dolg stirja.

Ta *Gabel*, otroci moji! je v *Medii* živel. *Media* pa je bila silno daleč od dežele, kjer je *Tobia* prebival; mladi *Tobia* tadaj ni vedil, kaj početi, in kako na pot se podati, ker ni nikoli v tistih krajih bil, in ni poti poznal. Tistikrat v *Azii* ni bilo, kakor zdaj na *Slovenskem* in drugod, mest in vasi, kjer bi popotniki lahko za pot poprašali; temuč večkrat se

je po več dni hodilo čez gore in doline, da se ni žive duše vidilo ne srečalo, in se je prav lahko zašlo.

Tobia tadaj sklene si tovarša za pot poiskati, da bi ga v Gabelovo deželo peljal, to je, takega moža, kateri dobro vé za pot, ki v Medio pelje. Ali, ko stopi iz očetove hiše, si enega takega v bližnjem mestu poiskat, zagleda na vratih lepega mladenča po popotniško oblečenega, z belo palico v roki. Tobia se začudi, da ima srečo precej dobiti tovarša; pri njem se vstavi, in mu prijazno reče: „ Prijatelj! ali bi vedil za pot v Medio, kjer Gabel stanuje?— O ja! mu vljudno odgovori popotnik; če ti je prav, grem tudi s tabo tjekej, zakaj Gabel je moj prijatelj, in me je že večkrat sprejel. „ Tobia je bil vesel tega odgovora in te vljudne ponudbe; pelje neznanega prijatla k svojemu očetu, pogodé se, da bo on Tobia na poti vodil, in da bo dobil za to svoje plačilo; na to se mladi Tobia od svojih starišev poslovi, ki ga objemajo in blagoslovijo, in gre iz doma s svojim tovaršem.

Ni treba, da vam pravim, ljubi moji otroci! kako sta bila žalostna njegov oča in njegova mati, ko je njuni sin že iz doma bil: toda v Boga sta zaupala, ter vedno Boga prosila, da bi jima sina zdravega nazaj domu pripeljal.

Med tem sta naša dva popotnika cel dan hodila, in se nikjer nista vstavila; zvečer je bil torej Tobia tako truden, da je rekel tovaršu, ali ne bi ondi na bregu Tigra enmalo se odpočila; Tobia se poda tudi v reko, se okopat. Ko je pa že v vodi, si vidi nasproti priti silno veliko ribo, da se je vstraši, in od strahu zavpije: njegov tovarš pa mu reče, da se ni treba nič bati, in mu reče ribo prijeti, in jo vun iz vode potegnuti; kar Tobia tudi stori.

Na to mu še reče: „ Shrani serce in „ želč te ribe, s kterima boš enkrat vid lahko „ zopet dal svojemu očetu: ribje meso pa bova „ spekla, in ga bova za po poti imela. „

Drugi dan, ko solnce vstane, gresta svojo pot naprej, in neseta sabo to popotnico; čez nekej dni vednega popotvanja prideta do *Ekbatane*, poglavitnega mesta v Medijski deželi.

„ Ostaniva tukej, pravi tovarš Tobiu, in „ mu pokaže eno lepo hišo: glej, tukej sta- „ nuje *Raguel*, velik prijatelj tvojega očeta. On „ ima eno hčer, katero je Bog tebi za nevesto „ namenil: med tem, ko jaz pojdem h Gabelu, „ ti se oženi z njo z dovoljenjem njenih „ staršev, kateri bodo čez vse srečni, da jo „ ti vzameš. „ Mladi Tobia je res želel ve- „ diti, ali bodo tudi njegovi starši te ženitve „ veseli; ali ta neznani tovarš se mu je zdel na „ celem potu tako moder in zastopen, da ni mo-

gel zavreči njegovega sveta. Praša tadaj Raguela, ali mu da hčer za ženo, in Raguel, ki se je serčno veselil, viditi sinú svojega starega prijatla, je bil precej zadovoljen, ga za svojega zeta spoznati. Tobijev tovarš pa je šel méd tem h Gabelu, kateri je celi dolg splačal, ter mu naročil, da naj stokrat pozdravi starega Tobia.

Med tem so Tobijevi starši bili v velikem strahu, in v skerbi, ker niso vidili se verniti svojega sinú: " Oj, sin moj! je mati zdihvala; „ zakaj smo te neki tako daleč poslali, ki si „ bil veselje naših dni? „ In vsak dan je hodila vun na cesto, po kateri je iz doma odšel, da bi od daleč vidila, ali še ne pride.

Na zadnje zagleda nekega dne prav od daleč dva moža, ki sta urno hodila: bila sta še precej daleč, vendar ju je kmalo spoznala, da sta tista, ktera si je pričakovala; od veselja zavpije: ko nje veseli krik stari Tobija zasliši, se poprime precej tudi on roke enega svojih hlapcov, in hiti popotnikoma na proti. Ali še ni dosti korakov storil, ko ga je že njegov sin s svojimi rokami objel. Vsi tisti, ki so bili vpričo, ko je Tobia srečno domu prišel, so od veselja se solzili; še clo stari hišni pes spozna svojega mladega gospodarja, in pokaže tudi on svoje veselje na svojo vižo, ker z repom giba in veselo okoli njega poskakuje.

Naj prva Tobijeva skerb po tem prvem veselju je bila, z ribjim želčem očetu oči namazati, ki ga je bil shranil, kakor mu je tovarš rekel; in precej je stari Tobia pregledal, ki je bil tako dolgo slep.

Mislite si sami, predragi moji otroci! kako srečna je bila zdaj cela družina po tem, ko je oče pregledal, kar so vsi silno želeli: eden pred drugim se zahvalujejo tujemu popotniku, in se posvetujejo med sabo, kako bi se mu prav hvaležni skazali. Ali on, ko jih sliši, jim » reče: « Boga zahvalite, njega slavite pred » vsimi ljudmi, zakaj On vam je svoje usmi- » lenje skazal, ko je mene k vam pošlal. Jaz » nisim človek, kakor se zdim biti; zakaj jaz » sim *Rafael*, eden naj prvih angelov v » nebesih. »

Pri teh besedah, od spoštovanja stermé se vsi pričejoči na tla prednj veržejo na svoj obraz; in ko se spet vzdignejo, Rafaela več ni bilo, ker je zginil.

Kmalo po tej prigodbi pripelje mladi Tobia na dom h svojim staršem Raguelovo hčer, s katero se je bil oženil; in stari Tobia, oče njegov, ktereга je tolika sreča spet pomladila, je tako dolgo še živel, da je še videl sinove svojih vnukov, in dokler je živel, ni jenjal Boga hvaliti za vse od njega prejete dobrote.

JUDIT IN HOLOFERN.

Od 718 do 658 leta.

isti čas, ko je bilo Jzraelsko kraljestvo od Asiriancov razdjano, kakor sim vam ne zdavno pravil, je kraljeval v Judei *Manase*, človek grozoviten in prevzeten, ki ni maral nič za božje zapovedi, in je dosti ubogih otrok, ki mu niso nič hudega storili, umoriti ukazal; on je tudi napolnil z maliki in malikvavskimi duhovniki Jeruzalemski tempel, in je ondi vpeljal malikvavsko službo božjo.

Ta čas, ljubi moji! je živel v Judovskem kraljestvu imeniten prerok, ta se je klical *Izaia*. Izaia gre obiskat hudobnega kralja, in mu napové, da kmalo pridejo velike nesreče nad ljudstvo in nad njega; da naj torej hitro se spokori, ako bo mogel morda s pokoro te nesreče odverniti. Manase pa se je prerokovim besedam li posmehoval, in zato da bi ga ta pobožni mož

več ne nadlegval s svojim svarjenjem, zapové stražam, da naj Izaia zgrabijo; potem ga je ukazal čez pol prežagati, in tako naj grozovitniši umoriti.

Ali ta grozovitni kralj se je kmalo prepričal, da so bile besede prerokove mu od Boga vdahnjene, zakaj ko je to grozno hudobijo doprinesel, pošlje en Asirijski kralj, *Asaradon* po imenu, v Judeo mogočno vojsko, ktera je po deželi ropala, in se Jeruzalemskega mesta polastila: tudi Manase sam je padel sovražnikom v oblast, kateri so ga v železje djali, in v Babilon peljali, kjer je bil v temnico pah-njen.

Mislite si sami, otroci! grizenje vesti krivičnega Manasete, kadar je vidil ispolnitev Izaijevega prerokovanja, ktereга je on tako neusmileno umoril, in ga za goljufa imel. Zdaj res, pa prekasno spozna, da ga tepe Bog sam; in njegova serčna žalost je morala biti velika, ker ni mogel več krivice popraviti. V tisti ječi je on neprenehoma Boga prosil za odpuščanje svojih grehov; in mi moramo tudi verjeti, da je bila resnična ta njegova pokora, zakaj Bog se ga je res usmilil, in Babilonskemu kralju misel vdihnul, da ga je železja rešil in nazaj v Jeruzalem za kralja poslal.

Poglejte, ljubi moji otroci! spet v zgodbi Manasetovi nov izgled, kako je sreča večkrat

nevarna človeškemu sercu, in kako dobre so nesreče, ktere nam Bog pošilja, zato da nas spokori. Ta kralj tako ošaben, tako grozoviten, ki zaničuje besede preroka, in ga v naj grozovitnejši smert obsodi, postane na enkrat ponižen in spokoren, se poniža pod roko, ki ga tepe, in si zasluži s svojo resnično pokoro, da se Bog, čigar usmilenje je neskončno, njega usmili, in ga spet na kraljevski sedež postavi.

Po tej strašni kazni je Manase se vernul v Jeruzalem, in si je prizadeval vse hudo popraviti, kar ga je bil dopernesel; božjo službo spet vpelje, malike v tempelnu razbije, in si na vso moč prizadeva, ljudstvo nazaj pripraviti, da bi spolnovalo Mojzesovo postavo. Ali še enkrat v svojem življenju je vidil, da so Asirijanci v njegovo deželo priderli; njih poveljnik je bil slavni *Holofern*, kterega je Asaradonov sin *Nabuhodonosor I.* poslal v Judeo. Oni so spet po deželi ropali in morili, in oni bi bili gotovo Judovsko kraljestvo popolnoma razdjali, ako bi Bog ne hotel vdrugeč s čudežem svojega ljudstva rešiti.

Ko se je sovražna vojska bližala, so se povsod strahu tresli Izraelci, ki so na zadnje spoznali, da tolike nesreče so kazen njih nehvaležnosti do Boga. Zato so nekteri izmed njih, ki so bili serčnejši, obsedli soteske v gorah, po kterih bi Asirijanci zamogli do Jeruzalema

priti, vsi drugi pa so se v žalostne oblačila oblekli, k Bogu za usmilenje vpili, in se s pepelom potresavali v znamenje pokore. Povsod se ni vidilo družega kot žene, ki so se jokale z otroci v naročju, in stare može, ki so na tempelnovih vratih klečé Boga prosili, da naj milostivo na Izraelce pogleda. Ravno ta čas je tudi velki duhoven po vsih Judovskih mestih okoli hodil, in ko so bili vsi prestrašeni, jih nagovarjal, da naj neprenehoma molijo in se postijo. "Spomnite se, tako je Izraelcom govoril, da je Mojzes Amalekite premagal bolj s svojo molitvijo ko z orožjem: tudi vam bo dal Bog zmago čez Asiriance, če vse zaupanje vanj postavite. Te besede so tolažile tiste, ki so jih slišali, in so upanje dajale tudi naj bolj maloserčnim.

Med prvimi mesti Judee je bilo od Asiriancov obsedeno mesto *Betulia*, verh enega hriba, in dolí pod hribom je bil edini studenec, ki je vsem potrebno vodo dajal. Ko Holofern za to zve, se studenca polasti, in ga ukaže vojakom stražiti: Betulianci začnejo tadaj kmalo od žeje premagani obupavati. Zraven tega je sovražni vojskovodja jim sporočil, da naj mu precej vrata odprejo, in kralja Nabuhodonozora kot boga časté, če ne jih bo od prvega do zadnjega vse pomoril. To grozovitno sporočilo je še naj bolj mestnjane prestrašilo, in

mestni poglavarji, ki so menili, da se ni mogoče več braniti, so sklenili storiti, kakor jim je zmagavec zapovedal, ako bi v petih dneh Manase jim ne prišel pomagat.

Bila je pa v Betulii vdova, *Judit* po imenu, bogata, lepa, in od vsih častena zavoljo svoje čednosti in bogaboječnosti. Ta gospa je bila silno žalostna slišati, kar so mestni poglavarji sklenili; ona gre torej, poklekne pred en altar, in moli naslednjo molitev, v kateri prosi Boga, da naj ne pripusti spraviti svojega ljudstva v sužnost.

“ Moj Bog! tako moli ona z naj večji go-
” rečnostjo, oberni svoje oči na Asirijsko ta-
” borišče, kakor si jih bil nekdanj na vojsko
” Egiptovskega Faraona obernul. En sam po-
” gled tvoj je dovolj, da toliko množico vo-
” jakov razpodiš in zdrobiš. Daj meni serčnost,
” njih poglavarja z njegovim lastnim mečem
” umoriti, zato da bodo zvedili vsi narodi, da
” si se ene slabe žene poslužil, tistega po-
” gubiti, kateri nas je hotel k malikvanju pri-
” siliti. ”

Ko zmoli, čuti Judit v sebi nenavadno moč, zakaj molitev, ki tolaži žalostne, daja tudi serčnost strahlivim; ona se tadaj obleče v svoje naj lepše oblačila, si reče odpreti eno mestnih vrat, in gre neprestrašeno v Asirijsko taborišče. —

Pervi sovražni vojaki, ki jo srečajo, ostermé viditi gospo tako bogato okinčano; in Judit jih je lahko pregovorila, da so jo h vojskovodju pripeljali. "Gospod, reče ona zdaj „Holofernu, ko prednj stopi, jaz sim Betulio „zapustila, zato ker je Bog na Betuliance jezen zavoljo njih pregreh, in jih bo tebi v „oblast dal: on sam me sem pošlje, da to „tebi razodenem. „Holofern je poslušal z veseljem te besede, in da bi svojo hvaležnost Juditi skazal, čigar lepoto in kinče je on občudoval, jo povabi na tretji dan k večerji v svojem šotoru, med tem pa jo reče peljati v tisti šotor, kjer je on svoje zaklade imel, in zapové, da naj se ji da jesti in piti, kar si koli sama poželi. Toda ta sveta žena se ni hotla še dotakniti ne jedi, ki so ji dajali, zakaj med njimi so bile take, ki jih je prepovedala Mojzesova postava. Ona je bila zadovoljna s tem malim, kar je bila sabo prinesla; ves čas pa, vse tri dni, je molila, ter vedno Boga prosila, da naj je ne zapusti v tem, kar je storiti namenila.

Ko pride tretji večer, peljajo Judito v Holofernov šotor, kjer je vojskovodja nji v čast pripraviti ukazal od naj boljših kuharjev veliko večerjo: ali Hebrejka vendar ni jedla tistih jedi, dasiravno je bilo že povžito, kar je bila sabo prinesla; in kadar vidi, da je Ho-

lofern, vaje dosti piti (kakor je bila pri Asiriancih navada) že pijan, noče več s svojim govorjenjem terdega spanje njegovega motiti; temuč se precej k postelji približa, kjer je zaspal Holofern (zakaj v starih časih so okoli mize na posteljah stegnjeni ležali), se spet z gorečo molitvijo k Bogu oberne, potegne njegov veliki meč iz nožnice, zgrabi z eno roko njegove lasé, in z drugo mu glavo odreže.

Potem je precej, akoravno se je še vsa tresla, kervavo Holofernovo glavo djala v en žakelj, ki ga je sabo imela; gre hitro vun iz Asirianskega taborišča, pobegne po temi, in pride do Betulie. "Odprite, zavpije proti tistim, ki so stražo vrat imeli, odprite, bratje moji! Bog, ki je z nami, je dal znamnje svoje mogočnosti proti Izraelskim sovražnikom." Precej se zvé po celem mestu, da se je Judit vernula in vsi pridejo z bakljami jo vidit.

Zdaj stopi ona na en visok kraj, od kodar jo je lahko slišalo vse ljudstvo, ki se je mnogobrojno zbralo in reče: "Hvalite Gospoda našega Boga, ki ne zapusti nikoli tistih, kateri vanj zaupajo: zakaj on je pripustil, da sim jaz, njegova dekla, to noč umorila sovražnika našega ljudstva." Pri teh besedah potegne vun Holofernovo glavo, jo kaže ljudstvu, ter pristavi: "Poglejte, to je glava Asi-

„ rianskega generala: samemu Bogu smo dolžni
„ hvalo za to zmago. „

Taužent veselih glasov se zasliši zdaj od vsih strani; doli na obraz planejo Izraelci in dajajo hvalo Bogu, v terdnem zaupanju, da mora s strahom napolniti ta zgodba vse sovražnike. Holoferново glavo tadaj verh zidovja nataknejo proti sovražnemu taborišču, in komej dan pričakujejo, da bi Asiriancom pokazali, da njih vojskovodja več ne živi.

Zares, ko se novica te skorej neverjetne zgodbe med sovražniki razlega, se jih na enkrat nenavaden strah loti, tako da, do takrat naj hrabriši vojaki, na nagloma svoje šotore zapusté z vsim, kar je bilo v njih, in se vsi brezredno v beg spusté, toda li majhno število teh, ki so se v beg spustili, pride na svoj dom nazaj, zakaj veči del so bili od Izraelcov pobiti, kateri so za njimi mahali.

Tako, ljubi moji otroci! tisti Bog, ki je vižal Davidovo fračo, da je Goliata ubil, je hotel tudi pri tej priložnosti se poslužiti roke ene žene, zato da je svoje ljudstvo rešil; in akoravno se nam zdi tako umorstvo od ene strani gerdo djanje, moramo vendar spoznati od druge strani, da ga je božja previdnost pripustila, zato da je vnovič ljudem pokazala, da je tisti vselej zadosti močan, kateri vse svoje zaupanje v Boga, kteremu ni nič nemogoče, postavi.

BABILONSKA SUŽNOST.

Od 658 do 606 leta.

ed tem se je bil čas približal, v katerem je imelo ravno tako jenjati Judovsko kraljestvo, kakor je jenjalo Izraelsko; in Bog je pošiljal več prerokov, da so prerokovali ljudstvu nesreče, ki so ga imele zadeti; zakaj ne samo kralji, ampak tudi vsi Izraelci so malike molili, in so bili torej nepokorni Mojzesovi postavi.

Naj slavniši med preroki tiste dobe se je klical *Jeremia*, kateri je bil častitliv starček, in kateri ni henjal Jeruzalemskega ljudstva svariti in mu praviti, da v kratkem ga bodo zadele veliko strašniši nesreče, kakor so bile vse do tistikrat skušene. Ali žalibog! njegove besede so Izraelce li še bolj dražile, kateri, gluhi k vsim opominjevanjem preroka, njega v ječo

pahnejo in mu žugajo, da če bo še na dalej jim take žalostne reči prerokoval, ga bodo umorili tako, kakor je bil Izaia umorjen: ali nobeno pretenje ni moglo svetega moža prestrašiti, da bi omolknul, temuč dan za dnevom jim je pravil, da mu je Bog ukazal, njim oznanovati, da se Babilonski kralj pripravlja razdjeti Judovsko kraljestvo, in da bo v kratkem prehenjal v Jeruzalemu štropot mlina in luč svetilnikov, s kterimi besedami je hotel reči, da to veliko mesto bo spremenjeno v puščavo, kjer se ne bo vidilo več žive duše; zakaj mlin je potreben za mletev žita, s kterim se ljudje živijo, in svetilnik jim sveti pri delu.

Jeremia jim je tudi prerokaval, da bo Judovsko ljudstvo v sužnost odpeljano, to je, da bo sužno kralju Babilonskemu sedemdeset let; da bo pa po tem tudi Asiriansko kraljestvo razdjano, in da bo takrat Izraelcom pripuščeno se vrnuti v deželo, katero je Bog že nekđaj dal Abrahamu in Jakobu. Prerok jih je posebno opominjal, da naj prijenjajo grešiti, zato da bi tudi Bog svoje sklepe spremenjal: toda vsi so se norčevali z njegovim svarjenjem, ter govorili, da se šali, in da jih s tem hoče li strašiti.

Tačasni Jeruzalemski kralj se je *Joakim* klical: in dasiravno je šel Jeremia večkrat k njemu, da bi ga k pokori vabil, ni on vender nič za njegove besede porajtal, pač ukazal je

v ogenj vreči bukve, v ktere je bil prerok spisal svoje prerokvanja. Ali Jeremia jih je potlej vnovič spisal: in v teh bukvah, ljubi moji! ki jih imamo še dan današnji, se najdejo več let popred prerokovane babilonska sužnost Izraelcov, in zgodbe, ki so po tem sledile.

Kadar pride tadaj čas, od kterege je Jeremia prerokoval, pripelje mogočni in strahoviti kralj *Nabuhodonosor II.* močno Asiriansko vojsko v Judeo, kakor nekdej Holofern; ali zdaj se ni vdobila več druga Judit, da bi bila rešila judovsko kraljestvo; in ko je nespremišleni Joakim padel v oblast Asirianskega kralja, se ta kralj polasti Jeruzalema, odnese iz tempelna tega mesta zlate posode in več dragih priprav, ktere je bil Salomo v tempelnu naredil, in si jih reče na svoj kraljevski dvor v Babilon spraviti.

Pa Nabuhodonosor se je še usmilil tistega ljudstva, in zadovoljen, da je on zdaj gospodar cele dežele, ktero je s svojim nezmernim kraljestvom zjedini, je blagovolil Izraelcom dati kralja, njih rojaka, da bi jih vladal, in postavi na Judovski prestol *Sedecia*, Joakinovega strica, s tem pogojem, da mora biti podložen Asirianskim kraljem, in se nikoli več odtegniti njih pokoršini.

Ali komej je novi kralj vidil, da je Asirianska vojska odšla, je nespremišleno se zje-

dinil z Egipčani, z Moabiti, in z drugimi bližnjimi narodi, kateri so vojsko napovedali Asirianskim kraljem. Zastonj mu je Jeremia skazoval, da majnka še dosti, dokler bo dopolnjeno sedemset let sužnosti, od katerih govoré prerokovanja, in da ni še prišla doba, v kateri ima božje ljudstvo spet svobodno biti. Tudi Sedecia ni maral za njegove besede: ali kmalo je spoznal, da je Jeremia resnico govoril, zakaj Nabuhodonosor je naj popred zmagal Egipčane in druge ljudstva, in potlej se oberne vnovič proti Jeruzalemu, se polasti tega velikega mesta, pripusti vojakom ropati in moriti vse mestnjane, ki so jim v roke prišli, in ukaže zažgati tempel, tako da ni ostal kamen verh kamna v tem velikem poslopju: stolpi, zidovi z mestnimi hišami vred so bili ravno tako poderti; in ko je bila končana ta strašna kazin, je kralj zapovedal, da naj se može, žene in otroke, ki niso bili pomorjeni, v sužnost odpelje v Babilon in v druge mesta njegovega kraljestva, in v Judei ni pustil drugih, kakor li naj ubožniše ljudi, da so zemljo obdelovali.

Tisti Izraelci, katerih niso mogli v svoje pesti dobiti Asirianski vojaki, so se na vse kraje razkropili; več njih je skušalo tudi v Egipt pobegniti, kamor so tudi Jeremia sabo povlekli, in tam v Egiptu je ta prerok tudi umerl s kamnjen posut, kakor pravijo, od pobegnencov, kateri so mu oponašali, da je on

njim prerokaval vse nesreče, katerih težo oni zdaj nosijo.

Tudi kralju Sedeciu ni bilo prizanešeno v tej veliki nesreči: Nabuhodonosor je ukazal vpricho njega umoriti njegovo ženo in njegove otroke, njemu pa je ukazal oči izdreti v kazin njegove nehvaležnosti.

S Sedeciom, ljubi moji! je bil konec Judovskega kraljestva, od Roboama vstanovljenega, potem ko so deseteri rodovi vstanovili Izraelsko kraljestvo pod Jeroboamom, pred tri sto in pet in sedemdesetmi leti. Treba je pa pomniti, da sedemdeset let sužnosti, od katerih je Jeremia govoril, so se začeli po Joakimovem padu, kadar je Nabuhodonosor II. se Jeruzalema polastil, in sabo odnesel tempelske posode. —

de
me
se
sp
Ka
na

iz
Mi
na
so

DANIEL MED LEVI.

Od 606 do 536 leta.

retaklo je že nekaj let, od kar so bili Izraelci v Babilonsko sužnost odpeljani, kadar je kralj Nabuhodonosor II. svojim dvornikom ukazal, da naj izberejo izmed sužnih tistega naroda štiri naj lepše mladenče, ki jih dobé, da naj jih med dvorsko gospodo vzamejo, in dajo učiti Kaldejskega jezika, ktere ga se je v Babilonu govorilo; zakaj vi se boste še spomnili, da to veliko mesto ni bilo daleč od Kaldejskega, od kodar je bil Abraham na Kanaansko poklican.

Kraljevi služabniki izberejo štiri mladenče iz rodu Juda, ki so se klicali, *Daniel, Anania, Misael in Azaria*; in Nabuhodonosor ukaže, da naj se jim daje jesti ravno tistih jedi, kakor so se napravljale za njegovo mizo, in da naj

se jih v naj lepše oblačila obleče. Ali ti mladenci nočejo drugih jedi, kakor samo tiste, katerih so bili vajeni, zakaj Mojzesova postava jim je prepovedavala druge jedi. Ker so bili tako zvesti veri svojih dedov, so se bili vredne storili božjih dobrot, kateri jim je dal potrebno serčnost, da so zamogli prenašati vse spremembe svojega življenja; in Bog je še zraven tega Danielu dodelil to lastnost, da je razodeval skrivnosti in prerokoval prihodnje reči, lastnost, katero so imeli, kakor veste, samo videci in preroki.

Kralj Nabuhodonosor pa, ošaben in prevzetan zavoljo svoje nezmerne mogočnosti, se zmisli enkrat, da ukaže postaviti sebi eno zlato podobo, narejeno nekaj tudi iz zlata, kterega je iz Jeruzalemskega tempelna odnesel. Zapové tudi *satrapom*, to je, deželskim poglavarjem svojega kraljestva, sodnikom, duhovnikom, in vsim svojim dvornikom, da imajo iti k podobi, in jo častiti kakor boga; kdor bi tega ne storil, je imel biti veržen v gorečo peč, kjer je noč in dan ogenj gorel.

Nobeden vsih tistih gospodov se ni prederznil nepokoren biti kraljevemu ukazu: in na neko znamenje, ki so ga dali godci s piševjo, s trobento, s citrami in z drugimi inštrumenti, ki so bili tistikrat v navadi, so vsi ti veliki gospodje popadali z obrazom na tla, in na vso moč vpili: "Živio kralj Nabuhodonosor!"

En dan pa je bilo kralju povedano, da trije njegovih dvornih služabnikov, to je, Mi-sael, Anania in Azaria, se niso hotli pred zlato podobo prikloniti, kakor je on ukazal; in da ti trije sami izmed vsih v celem kraljestvu niso njega vbogali.

Ko sliši kralj od tako derzne nepokoršine, ne more krotiti svoje jeze; pri tej priči ukaže, da se ti trije mladi Izraelci pred njega pripeljejo, ter jim reče: „ Ali ste vi, nespre-
„ mišljeni! tisti, ki nočete častiti podobe, katero
„ sim ukazal postaviti? Vedito torej, da če na
„ znamnje dano od mojih godcov vi ne pa-
„ dete na obraz pred podobo, vas ukažem koj
„ prijeti od straž, in vreči v gorečo peč: na
„ to bomo vidili, kateri Bog vas bo zamogel
„ iz ognja rešiti. „

Ali ni res, ljubi moji! da tako žuganje bi zamoglo prestrašiti tudi naj serčniši može, zakaj strašna in neogibлива smert je imela biti nasledik njih upora: toda ti trije Izraelci so postavili vse svoje zaupanje v Boga, in Bog jim je tudi vdahnil serčnost, da so ostali stanovitni.

„ Gospod! oni spoštovavno kralju od-
„ govore, Bog, ktereга mi molimo, je zadosti
„ mogočen, da nas zamore iz ognja rešiti; pa
„ ako bi on tudi tega nam ne storil, bomo
„ vènder vselej terdili, da je sam on Bog,
„ in da mi ne bomo nikoli vaših malikov
„ častili. „

Pri teh besedah je Nabuhodonosor še hujši raztogoten, in ukaže pri ti priči peč sedemkrat toliko, kot po navadi razbeliti; na to reče te tri mladenče prijeti, jih povezati in straže, ki so jih v peč vergle, so poginile od grozne vročine, ki je iz peči vun puhtela.

Anania pa, Misael in Azaria so vsi povezani padli v sredo tistega hudega ognja, in vsi so mislili, da morajo koj poginuti; ali ko se kralj sam približa, da bi bil priča njih pogina, ostermí, ko zagleda te tri Hebrejce v sredi ognja mirno hoditi, in da jim oginj prav nič ne škodi; zdelo se mu je tudi, da je pri njih še en četerti mladenec posebne lepote, kateri je oginj od njih odganjal.

Kralj, ki vidi tolik čudež, ne more več se premagati; stopi bližej peči, in zavpije: „Služabniki Izraelskega Boga, stopite vun in pojte sem!“ In glej! mladenči pridejo vun iz tiste strašne peči, v pričo vsih, ki so ondi bili, in prav nič niso bili sožgani na celem životu, še en lasec jim ni manjkal.

Drugi dan po tem se je od tega čudeža govorilo že po celem Asirijskem kraljestvu; Nabuhodonosor je Ananiu in njegovima tovaršema povernul vse časti, ki so jih pri njem do zdaj imeli, in je prepovedal pod smertno kaznijo, da nobeden v celem njegovem nezmernem kraljestvu, bodi si v kterikoli deželi, ali v kteremkoli jeziku, ne smé zaničljivo go-

voriti od Boga, kateri je svoje služabnike iz ognja rešil.

Daniela tistikrat ni bilo v Babilonu, ko so njegovi tovarši tako slavno pred vsim svetom spoznali Izraelsko vero: ali gotovo, če bi bil tistikrat v mestu, bi bil tudi on se vdeležil njih nevarnosti in njih serčnega sklepa, zakaj tudi on je, kakor oni, malikovanje sovražil.

Ta čas ljubi moji! se je, kakor sim vam že rekel, po celem svetu malike molilo; in po razrušenju Jeruzalemskega tempelna, in po razkropljenju rodov Izraelskih in Judovskih ni bilo več nobenega kraja, kjer bi se pravega Boga častilo. Vender pa se je ohranila še zmirom med Izraelci prava vera, katero je Mojzes učil, zakaj po tolikih nesrečah se je veliko njih spet spominjalo božjih dobrot, katerih so bili njih očetje deležni.

V teh časih naj imenitniši malik, ki je v Babilonu imel svoj tempel, je bil Baal, ktereга je nekđaj Jezabela ¹⁹⁾ tudi v Jeruzalemu častiti rekla.

Duhovniki tega lažnjivega boga so hotli Asiriancom pokazati, da zamore ta Bog tudi čudeže delati; zato so vsak večer pred zlato podobo postavili dobro večerjo, katero so pa oni s svojimi ženami in otroci po noči pojedali; drugi dan pa so ljudstvu pravili, da je Baal vse pojedel in popil, kar so pred njega postavili. Nabuhodonosor je vsak dan hodil

tega malika molit; in vsa dvorna gospoda, posnemaje njegov izgled, se je do tal priklanjala in častila tega boga, kateri jim ni mogel ne dobrega ne slabega nič storiti. Daniel sam je po koncu stal, in ko ga je kralj prašal, zakaj ne dela tudi on, kar dela celi dvor, in zakaj ne časti Baala, mu Daniel odgovori:

“ Gospod! jaz ne delam tega zato, ker
„ češčenje in molenje gre samo živemu Bogu,
„ ne pa kamnati ali brončeni podobi. — Kaj?
„ odverne Nabuhodonosor, ali ne vidiš, da je
„ Baal živ Bog, ker pojé in popije vsak dan
„ vse, kar se dene pred njega? — Gospod! od-
„ govori Izraelec, malikovi duhovniki nosijo
„ po noči domu vse, kar prednj stavite; po-
„ doba pa nič ne vživa. „

Kralj se čudi pri tih Danielovih besedah, reče tadaj tistim duhovnikom in stražarom tempelna k sebi priti, in jim reče: “ Jaz vam
„ vsim prepovem v Baalov tempel priti, potem
„ ko se je prednj večerja postavila, zakaj
„ zatoženi ste, da jo vi skrivši odnašate. Kdor
„ izmed vas me ogoljfa, bo s smertjo štrafan;
„ ako me pa prepričate, da Baal res povžije
„ kar se prednj postavi, bo umorjen Daniel,
„ ki je obrekoval Boga. „

Prihodnjo noč so straže res varovale tempel, da ni nobeden mogel notri iti; in Daniel, kateri je skerbela, da je po tleh v tempelnu tanek pepel potrosil, brez da so to zamerkali

duhovniki, je mirno pričakaval izid te skušnje.

Ko je drugo jutro dan napočil, gre kralj s celim svojim dvorom k tempelnu, si ga reče odpreti, stopi naglo notri, in zagleda s zadovoljenjem, da ni bilo več večerje, ki je bila pred Baala snoči postavljena, kot po navadi; pogleda tadaj ôstro Daniela, in ga popraša, kaj si neki on od tega čudeža misli.

Ali prerok mu neprestrašeno reče: "Kralj! „ poglej v pepelu, ki je po tleh tu v tempelnu potresen, sled možkih, ženskih in otročjih nog, in spoznaj iz tega, da so po noči prišli pojedst Baalovo večerjo: in zato da sam resnico spoznaš, „ pristavi, in mu pokaže skrite vratica za malikom, "poglej skrivne vrata, kjer so po navadi vun in notri hodili, brez da bi jih tvoje straže zamogle viditi, ki so bile od spredej. „

Nabuhodonosor ostermi, viditi te vrata, in razkačen nad to goljfijo, dovoli Danielu, da razbije malika, razruši tempel, in s sramoto odpodi Baalove duhovnike, kateri so ga tako dolgo za nos vodili ²⁰). Babilonci pa, nadraženi od tistih goljufov, se spuntajo zoper kralja, da je dovolil Danielu njih boga zdrobiti, in ga prisilijo, njim Daniela prepustiti, da ga bodo umorili.

Tisti čas, otroci moji! in še dolgo potem je bila navada, da se je vse tiste, ki so

bili v smert obsojeni, pred divje zveri verglo, ktere se je redilo v razveseljenje ljudstva. Po navadi so se te zveri, ktere so nalašč po več dni brez jedi puščali, z veliko željo zaganjale v plen, kterega se jim je dajalo, in so ga tudi v malo trenutkih požerle. Imeli so pa za to tigre, leve, medvede itd., ki so tadaj svoj plen s kremplji in s zobmi na kose si stergali.

V tako strašno smert je bil Daniel obsojen od svojih sovražnikov, kteri so več dni pustili divje zveri brez jedi, in potem so ga pahnili v globoko ljuknjo, ki se je klicala levnjak, zakaj ondi noter je bilo več levov vkupej. Ko tadaj prerok v sredo med nje pade, so levi strašno zarjoveli od zilne lakote; tisti, ki so hotli biti priče njegove smerti, so pa s stermenjem vidili, da se levi okoli njega vsedajo, in mu nič žalega ne storé; in tako ostane on sedem celih dni mirno med levi, in zverine mu niso nič storile.

Nabuhodonosor zve za ta čudež, ukaže Daniela vun potegnuti, in ga nazaj na svoj dvor pripeljati, kjer mu je poprějšno službo spet dal; reče pa med ravno tiste leve vreči njegove sovražnike, ktere so levi v enem trenutku vse požerli.

Tudi o tej priložnosti reče Asirianski kralj oznaniti s trobentnim glasom po vsih svojih deželah, da naj vsi podložni Danielovega Boga časté, kteri je svojega služabnika iz levnjaka rešil.

in
ozn
in
želc
ta
nov
Azia
kom
bilor
buh

VERNITEV IZ SUŽNOSTI.

Leta 536.

ed tem se je približal od prerokov oznanjeni čas rešenja Izraelcov, zakaj preteklo je že sedemdeset let, od kar so bili v sužnosti, to je, od kar se je bil kralj Nabuhodonosor II. Jeruzalema vpervič polastil, in iz tempelna posode sabo odnesel: in vi se boste spomnili, da je bil Jeremia jim oznanil, da po tem bodo iz sužnosti rešeni, in dobili dovoljenje nazaj v svojo domačo deželo se podati.

Preroki pa so bili tudi prerokovali, da ravno ta čas bo Asiriansko kraljestvo razrušeno od novega naroda; ta novi narod so bili *Perziani*, Aziatsko ljudstvo, kterega se je do te dobe komej po imenu poznalo; oni se polasté Babilona in spravijo s poti *Baltasara*, sina Nabuhodonosora II., ki je za njim kraljeval.

Perzijski kralj se je klical *Cir*; ta je

bil moder in mogočen kralj, od kterega vam bom v drugih bukvah več stvari povedal. Kardar se je bil poglavitnega mesta Asirianskega polastil, mu Daniel, že silno star, pokaže prerokovanja, v kterih sta Izaia in Jeremia prerokovala, da bo en kralj njegovega imena Babilonsko kraljestvo razdjal, in konec storil sužnosti Izraelskega ljudstva.

Cir se je močno čudil, kakor lahko verjamete, ko je vidil, da so bile njegove zmage na tanjko toliko let pred oznanjene, prejden je on se rodil, in naprošen od Daniela, razpošlje en razpis po celem kraljestvu, s kterim dovoli vsim Izraelcom, da se smejo nazaj na svoj dom verniti, in tam spet sozidati Salomonski tempel, kterega je bil sožgal Nabuhodonosor II. On da tudi zraven tega iz kraljevske blagajnice v Babilonu zlate in sreberne posode, blizo pet taužent v številu, ktere so bile na povelje omenjenega kralja pri razdjanju Jeruzalemskega mesta od tam odnesene, in jih verne velkemu duhovniku te dobe, ki se je *Josue* klical. Tadjaj se vzdignejo naj imenitniši družine Izraelske, blizo dva in štirideset taužent duš, možkih, ženskih in otrok, peljejo sabo lepo število konj, mezeg, oslov in velbljudov, in se podajo na pot pod veliteljstvom *Zorobabela*, kneza Davidove hiše, in pridejo na zadnje spet v tisto deželo, iz katere so bili odpeljani njih očetje sedemdeset let popred. Vender pa vam moram

reči, da je veliko Izraelcov še ostalo v raznih deželah Asirianskih, kjer so dozdej prebivali, in so na dalej ondi živeli podložni Perzianskim kraljem.

Ta omenjenja vredna prigodba, otroci moji! se po navadi pravi *vernitev iz sužnosti*; in ni treba pozabiti, da je Izraelsko ljudstvo imelo zahvaliti svoje odrešenje Ciru, enemu naj večih kraljev starih časov.

Precej prihodnje leto po tem, ljubi moji! so začeli Izraelci med trobentanjem levitov in veselim vriskom celega ljudstva spet tempel zidati s toliko marljivostjo, da bi kdo rekel, da cel tisti narod ko en sam človek dela; tisti, kateri niso mogli sami pri tem velikem delu pomagati, so pošiljali svoje zlato in srebro, zato da bi se poslopje spet v vsi svoji veličasti dozidalo. Vender je bil pa ta drugi Jeruzalemski tempel še le čez šestnajst let dozidan, zakaj Perzianski kralji, Cirovi nasledniki, so vslišali prošnje Izraelskih sovražnikov, in so torej več let to delo vderžavali.

Po dozidanju tempelna ni več Bog svoje volje razodeval svojemu ljudstvu po prerokih; naj zadni teh izvanrednih mož, ki je svoj glas povzdigaval o tem času, od ktereга govorimo, se je klical *Malahia*. Bukve tih svetih mož so se ohranile veči del do naših časov, in iz njih so, kakor iz Davidovih psalmov, povzete veči del svete pesmi, ki jih po cerkvah slišite.

ESTER IN MARDOHEJ.

Okoli leta 519.

eni tistih Izraelskih družin, ktere so bile radovoljno ostale v Perzianskem kraljestvu konec sužnosti, je bila deklina, po menu *Ester*, tako lepa, da jo je en Perzianski kralj, kterega sveto pismo imenuje *Asuera*, kateri pa, kakor se zdi, je bil najberže *Dari I. Histaspov sin* (tako se kliče, zato da se ga loči od več drugih *Darijev*, ki so v Perzii za njim kraljevali), za svojo ženo vzel, in jo kraljico storil. Ali prečudna lepota nove kraljice je bil najmajnši njenih zaslužikov, zakaj, akoravno je bila tako silno povikšana, ste vender njena pohlevnost in dobrotlivost še dosti bolj povikšavale blisk njene krone.

Preden je *Dari* jo vidil, je bila *Ester* le uboga sirota, to je, ona ni imela več ne očeta

ne mater; toda en častitliv ujc, *Mardohej* po imenu, je zanjo skerbel v njeni mladosti, in za Bogom je imela zahvaliti mlada kraljica njemu vse lepe lastnosti, ktere so jo lepšale.

Mardohej je pogostoma na kraljev dvor zahajal svojo ujčnico obiskat, in ko je bil nekega dne se vsedel v enem nezmernih vertov, ki so bili okoli tistega poslopja, zasliši, da dva služabnika se na skrivnem pogovarjeta, kako bi kralja umorila. Mardohej pové precej Esteri nevarnost, ki je njenemu možu pretila; krivičnika so tadaj tako ovajena kraljeve straže zgrabile, in umorjena sta bila. Kralj pa je zapovedal to prigodbo zapisati v letopise svojega kraljestva.

Zdaj vam pa moram povedati, da so imeli kralji po navadi okoli sebe več ljudi, kteri so jim služili in vse njih želje spolnovali; taki se kličejo *dvorniki*. Zamerkali pa boste v zgodovinah, ktere boste po priložnosti prebirali, da so bili večkrat ti dvorniki zaničlivi ljudje, in zmirrom pripravljeni hudo delati, kadar so mislili, da jim zna iz takega djanja kak dobiček priti, in ravno zavoljo tega so bili oni pogostoma vzrok veliko nesreč in krivic. Tisti dvornik, kterega je Dari rajši kot vse druge imel, je bil *Haman*, kteri se je skazaval naj pohlevnišega in naj skerbnišega, mu v vsem vstreči. Ta mož je bil prevzeten in hudoben, on se je posluževal zaupanja, kterega je kralj vanj stavil, li

v ta namen, da se je bogatil s žuli ljudstva, in da je v smert obsojeval tiste, kateri so bili tako nesrečni, da niso njemu dopadli.

Nekega dne si umisli ta Haman, da bi morali vsi prebivavci Babilonskega ²¹⁾ mesta njemu ravno tisto čast skazati, kakor kralju samemu; in Dari, kateri je slepo vbogal tega človeka, je po njegovi želji ukazal, da naj se vsi njegovi podložniki pred Hamanom do tal priklanjajo; zakaj pri ljudstvu tiste dežele je bila navada, kralje tako častiti. Zato ker so vsi se bali tega prevzetnega dvornika, se ni nobeden prederznul mu biti nepokoren, razun samega Mardoheja, kateri je pravil, da zato, ker je Izraelec, se on pred njim na tla ne verže, ker Mojzesova postava mu kej tacega ne pripusti, zakaj tako čast se li Bogu sme skazovati. Ta upor proti njegovimu povelju je bil v Hamanovih očeh naj veči greh: ta hudobni človek se je hotel maševati zavoljo tega zaničevanja, kakor se je njemu zdelo, in je šel hitro h kralju, ker je hotel kralja prositi, da naj se Mardohej s smertjo kazni zavoljo njegove nepokoršine.

Primerilo se je bilo pa ravno tisto jutro, da Dari, ki ni mogel po noči spati, si je k sebi poklical enega svojih služabnikov, ter mu ukazal, da naj mu iz kraljevskega letopisa kej za kratek čas bere. Kadar ta služabnik v branju pride do zgodbe, v kateri se je pravilo,

da je Mardohej razodel hudobnost dveh služabnikov, ki sta hotla kralja umoriti, in da sta bila ta dva hudobneža zavoljo tega štrafana, mu kralj seže v besedo, (zakaj to branje je pazljivo poslušal) in popraša, ali se je tistega, kateri mu je tako dobroto skazal, tudi po zasluženju plačalo; zakaj kralji, kateri ne morejo vsega sami viditi, so prisiljeni se zanašati na druge, kateri jih pa večkrat goljfajo in jih ne ubogajo. “ Naka, gospod! mu odgovorijo tisti, ki so bili „ okoli njega; zakaj Mardohej pride večkrat sem, „ ali njegov stan se zdi reven: njegova obleka „ že kaže, da ne more imeti dosti cvenka. „

Pri teh besedah stopi notri h kralju Dariu še Haman. Kralj ga prijazno sprejme, kakor po navadi, in ga takole praša: “ Kaj se tebi „ zdi, kaj moram storiti tistemu možu, ktere- „ ga bi jaz hotel posebno počastiti? „

Ošabni Haman, ko sliši to govorjenje, od veselja ves v obraz zagori, ker si misli, da Dari li njega počastiti misli, zato mu hitro odgovori: “ Gospod! tisti mož, kterega ho- „ češ posebno počastiti, naj se obleče v kra- „ ljevske oblačila, kraljevsko krono naj se mu „ na glavo dene, potem naj sede na naj lepšega „ konja tvojih štal; in naj veči gospod tvo- „ jega dvora naj konja za berzdo derži, in „ ga po Babilonskih ulicah okoli pelje, ter „ zraven kriči: Tako plača kralj tiste, kateri „ so njemu zvesto služilo. „

“ Tvoj svet mi dopade, odgovori Dari;
” in ker hočem, da se že ta dan stori, kar
” si mi ti nasvetval, ti ukažem, da imaš der-
” žati ti berzde Mardohejevemu konju; zakaj
” ta stari Izraelec mi je rešil življenje, in jaz
” mu nisim dozdam še nikoli tega povernul, ka-
” kor je bila moja dolžnost. „ Te besede so
bile ošabnemu Hamanu nepričakene, ostermel
je, ko jih je slišal: ker pa je dobro vedil, da
je treba pod smertno kaznijo brez pogoja ubo-
gati, je svojo jezo vkrotil, ino prisiljen bil,
da je on sam po mestnih ulicah med veselim
vpitjem ljudstva vodil konja tistega starčeka,
kteremu je bil pogin prisegel.

Tako se zgodi večkrat, otroci moji! da
se morajo prevzetni in hudobni ponižati pred
pohlevnimi in v resnici zaslužnimi: tako je bil
Haman, vsemu svojemu nasprotnemu prizadevanju
vkljub, naj prvi vzrok časti Mardoheja, kte-
rega je sovražil.

Haman je bil zdaj razkačen bolj kot prej
nad tem Izraelcom, in mu ni mogel odpustiti
tega ponižanja; od druge strani pa si ni upal
več Daria prositi, da bi ga rekel umoriti; tadaj
si je drugo pot zmislil, kako bi svojega ne-
prijatla pogubil. Zato da bi mu Mardohej ta
pot ne všel, svetuje kralju, da bi se pomorilo
vse Hebrejce, ki so v njegovem kraljestvu, za-
kaj, kakor je on pravil, ta narod zaničuje ma-
like, ki jih časté Perziani; rekel mu je tudi

še
in
v c
hud
hot
bi
resi
ali
kral
ene
jeni
in
gro
ali
zian
so
sker
vse
ljest
ci v
kala
in n
zved
si s
čila,
z gl
kor
znan

še zraven, da imajo ti tujci veliko bogastva, in da bi njih zakladi vsi po njih smerti prišli v državne denarnice.

Ta Haman, mi porečete, je bil pač naj hudobniši med vsimi ljudmi, da je na tako vižo hotel pogubiti tolikajn nedolžnih samo zato, da bi ohladil svojo jezo nad Mardohejem. In v resnici si je težko misliti toliko grozovitnost; ali ta hudobni dvornik je znal tako lepo se kralju prikupiti, da ga je napravil k razglašenju enega povelja, po katerem so imeli biti umorjeni deseti mesec tistega leta vsi Izraelci, stari in mladi brez usmilenja, žene in otroci. To grozovito povelje se je poslalo na vse satrape ali deželne poglavarje; in ker je bilo v Perzijskem kraljestvu več različnih ljudstev, ktere so tudi razne jezike govorile, je Haman poskerbel, da se je kraljev razpis prestavil v vse te jezike, da so ga vsi narodi celega kraljestva lahko razumeli: tadaj so nesrečni Izraelci v kratkem zvedili za osodo, ki jih je čakala, in od vsih krajev so se slišali njih zdihi in njih stoki.

Mardohej je bil eden izmed prvih, da je zvedil to žalostno novico. V žalost vtopljen, si sterga oblačilo, se obleče v žalostne oblačila, in gre tako sedet k vratom kraljeve hiše, z glavo s pepelom potrošeno, kar je bilo, kakor sim vam pravil, v tistih časih naj večji znamenje žalosti.

Kakor hitro se je bil Mardohej vsedel pred kraljevim poslopjem, je kraljica Ester zvedila za njegovo žalovanje, in mu poslala lepo pražno oblačilo, in ga prosila, da naj to obleče namest slabega oblačila, ki ga je na sebi imel; ali Mardohej ni hotel tega darú vzeti, in ji sporoči pri tej priložnosti, v kaki nevarnosti so zdaj Izraelci.

Eno samo upanje je še imel Mardohej, in to je bilo: da bi kraljica se vergla Dariu k nogam, kateri ji ni še nikoli nič odrekel, kar ga je prosila, in da bi ga prosila, da naj prizanese Izraelskemu ljudstvu: ali ko je on to svojo misel Esteri razodel, ni vedila ta uboga gospa sperviç nič družega storiti, ko se zjokati, brez da bi vedila, kaj mu odgovoriti.

“ Ali ne veste? reče ona na zadnje svo-
„ jemu ujcu, da vsakmu, naj si bo kdorkoli,
„ je prepovedano priti v sobe h kralju, ako
„ ga kralj sam ne kliče; in da kdor se pre-
„ derzne k njemu priti nepoklican, je koj od
„ stražnikov umorjen, ako kralj ne stegne
„ proti njemu svojega žezla (kraljeve palice),
„ in tako na znanje ne da, da mu prizanese? ”

“ In ti meniš, Ester moja! ji Mardohej
„ resno odgovori, da v kraljevi hiši se bó
„ prizaneslo tebi, in da te ne bodo umorili,
„ kakor tvoje brate v njih hišah? ali ne veš,
„ kali, da Hamanov razpis tudi tebi smert
„ žuga? In kdo vé, ali ni božja previdnost

„ tebe povikšala, da si zdaj kraljica, zato
„ da bi ti zdaj svoje ljudstvo rešila? Pa naj
„ bo, kakor če, ako tebi strah brani, da se
„ v to nevarnost ne podaš, bo že pa Bog
„ vedil brez tebe svoje Izraelsko ljudstvo iz
„ te nevarnosti potegniti. „

Ester ni mogla več se upirati besedam
ujca, kateri ji je bil namest očeta; ona sklene
pri Dariu vse poskusiti, zato da bi milost za
Izraelee spršila; poprosi pa Mardoheja, da naj
zberè vse Jude, ki so bili v mestu Susan, kjer je
stalo kraljevo poslopje, in da naj tri dni in tri
noči Boga prosijo, da bi je Bog v tem ne zapustil.

In zares, tretji dan se kraljica obleče v
svoje naj lepši oblačila, in gre v kraljeve sta-
nice; duri se prednjo odprejo, ali ona se trese
kot šiba in je tako bleda, da kralj, ko jo za-
gleda, precej svoje zlato žezlo proti nji ste-
gne, in svojim stražam zapové, da naj odsto-
pijo; potem ji milo in dobrotlivo reče: „ Ester!
„ zakaj se tako treseš? kaj želiš od mene?
„ Ako bi me prašala tudi, da naj ti dam po-
„ lovico mojega kraljestva, rajši bi ti jo dal,
„ kakor pa da te vidim tako žalostno.— Go-
„ spod! odgovori kraljica, kateri je to prijazno
„ govorjenje spet enmalo serca dalo; prosim
„ te, pridi necoj večerjat k meni z Hamanom
„ vred, ktereга tolikajn rad imaš: samo za
„ to milost te prosim, za katero sim svoje živ-
„ ljenje v nevarnost postavila.

Ko je kralj njo potolažil, ji je obljubil, da hoče storiti, kar želi; in pri tej priči je dal vedeti Hamanu, da naj se pripravi z njim iti h kraljici, ktera je hotla samo njemu med vsimi dvorniki skazati to čast, da ga je tisti dan k večerji povabila: čast, ktero so zavidali v tistih časih vsi satrapi.

Mislite si sami, kako se je ošabni Haman veselil, ko je bil k večerji povabljen, kar je imel za znamenje naj viši časti. On je že za terdno deržal, da mu je kralj dodelil toliko milost, zato da bi ga povišal nad vse svoje dvornike; in potem ko je povedal svoji ženi to nepričakano srečo, ukaže pripraviti v dvorišču svojega stanovanja visoke vislice (galge), to je en kol viši kot petdeset čevljev, kjer je mislil Mardoheja obesiti, kakor hitro bo do največi mogočnosti prišel. Toda zdaj boste vidili, kako je bil kaznjen za svojo prevzetnost, in kakšina nesreča ga je čakala.

Kadar je Dari s svojim ljubimcom prišel v kraljičine stanice, je bila pripravljena bogata večerja, in Ester ju je gostila s tako prijaznostjo, in s tako pripravnostjo, da se ni kralju še nikoli tako ljubezniva zdela. Haman tudi je mislil biti že na verhu svoje sreče, ko se je vidil pri mizi s svojimi gospodarji; ali njegovo veselje se je pač kmalo spremenilo v žalost, zakaj ko je kralj rekel vdrugič Esteri, de naj ga li prosi, kar koli hoče, in ko bi bilo tudi

polovica kraljestva, se kralica mu k nogam verže, in pravi:

“ Gospod! jaz prosim za pravico in usmiljenje za se in za svoj narod, kterega so nekteri hudobneži obsodili, da naj se pomori, kakor da bi bil kriv punta proti tebi. Ako bi bili samo obsojeni, da bomo za sužnje prodani, bi se mi zadovoljili zdihvati, in se podvreči zapovdi, ktero so iz tebe spravili. Ali naš nevtolažlivi sovražnik nam ni hotel še življenja pustiti. ”

Ko Dari te besede sliši, ne more skriti svojega čudenja in svoje jeze, in reče: “ Kdo je pa, kdo je tisti prederznic, kateri hoče moje ime ponečastiti s tako černo krivico? Povej mi njegovo ime, zato da ga štrafam, kakor si zasluži. ”

Togota, ktero je kazal zdaj kraljev obraz, je jasno kazala Hamanu, prejden je še kraljica njegovo ime izrekla, da je zdaj ponjem brez vse rešitve. Ta mož, ki je bil en hip poprej tako ošaben in napuhnjen, je bil zdaj nezrečeno ponižan; s sklenjenimi rokami pade Esteri h kolenom, bušne rob njenega oblačila in jo prosi, da naj mu saj življenje pusti. Ali Dari ni hotel nič slišati, pokliče svoje straže, in jim ukaže, da naj tega nesrečnega mu izpred oči spravijo; in ko so mu povedali, da je Haman v svojem dvorišču rekel napraviti vislice za Mardoheja, ukaže, da

naj se ravno na nje on sam obési, kjer je hotel nedolžnega obesiti. Grozovitno povelje razglašeno po celem kraljestvu proti Izraelcom je bilo preklicano, in Mardohej, oblečen v belo s zlatom prepletено oblačilo, s krono na glavi, je bil povikšan do časti, katero je dozdaj imel njegov nasprotnik.

Tako, ljubi moji otroci! se je Bog poslužil lepote in ljubeznivosti Esterine v rešenje svojega ljudstva, kakor je nekdaj z Davidovo fračo in z Juditino serčnostjo ga togoti sovražnikov odtegnul.

ve
si
sk
je
ce
sv
br
ka
je
se
zia

MAKABEJCI.

Od 519 do 141 leta.

a ne preteržem zgodovine božjega ljudstva, otroci, moji! moram tukej veliko prav imenitnih zgodeb zamolčati, od katerih se vam bo pri drugih priložnostih pravilo: vender pa moram tukej omeniti enega kralja, od kterega boste veliko reči brali v drugih bukvah, ker je on velike reči storil, in v malo letih vse narode si podjarmil, kateri so bili do tistikrat Perzianskemu kraljestvu prišteti.

Letá kralj se je klical *Aleksander*; bil je kralj *Macedonski*, takrat pa je bila *Macedonia* eno izmed naj majnjih kraljestev na svetu; ali on je bil, tako se zdí, od Boga izbran, zato da je svetu dal drugo podobo; zakaj on je razdjal mogočno samovlado, katero je bil Cir ustanovil, in njegovo kraljestvo je segalo kmalo od Egipta do naj daljnjih Aziatskih dežel.

V sredi vednih zmag čez svoje sovražnike pride Aleksander do Jeruzalemskega mesta; zakaj tempel in zidovi tega mesta so bili vnovič sozidani na povelje Cira in njegovih naslednikov. Dozdevalo se je, da preti temu mestu zdaj nova velika nevarnost, zakaj zmagavec je bil jezen čez Izraelce, ker so z veliko hrabrostjo se bojevali v Perzijski vojski, in je morda menil, njih poglavitno mesto razrušiti.

Tadaj je velki duhovnik, ki se je klical *Jado*, in kateri je bil ob enem tudi mestni poglavar, Boga goreče prosil, da naj svoje ljudstvo brani in varje; po noči se mu sanja, da sliši en glas, ki mu pravi, da naj odpre mestne vrata, da naj cvetlice potrosi po ulicah, in da naj brez vsega strahu gre Aleksandru s procesjo naproti, kateri mu ne bo nič žalega storil. Ko se Jado prebudi, stori vse to, kar mu je bilo v sanjah rečeno; zakaj on je za terdno veroval, da je bil tisti glas, ki ga je v sanjah slišal, iz nebes, kakor je bil slišal, da se je kakšen krat tako prigodilo tudi očakom in prerokom; dene se tadaj na pot, spremljen od duhovnikov, od levitov in od neizmerne množice ljudstva, kateri vsi so bili praznično oblečeni, in reče pred sabo nesti svete bukve, ktere so se v tempelnu hranile.

In zares, ko Aleksander velkega duhovnika zagleda proti sebi iti s takim spremništvom, in z visoko kapo na glavi, ki je imela

na zlato vpisano božje ime, stopi iz svojega konja, se mu do tal priklone in pozdravi tako spošтовavno velkega duhovnika, v katerem spozna ravno tisto osebo, katero je on vidil enkrat v sanjah, ko je še mlad bil, in ki jih je večkrat svojim prijatom pripovedaval.

Na to mu je Jado pokazal Danielove prerokvanja, v katerih so bile njegove zmage že prerokovane, kakor so bile v Jeremijevih ²²) prerokovanjih naprej povedane Cirove zmage; čez to se je kralj pač silno čudil; zato je pa Izraelcom obljubil, da jih bo on vedno branil; po tem je šel v tempel, in je en dar Bogu prinesel, kakor so mu rekli duhovniki.

Vam moram pa, ljubi moji! povedati, da prehod takih zmagavcov, kakor je bil Cir, kakor je bil tudi ta Aleksander, in kakor so bili nekteri drugi, od katerih boste še slišali, je po navadi velika nadloga za dežele, in prinese sabo velike spremembe ljudstev. In ravno to se je zgodilo tudi po Aleksandrovi smerti, zakaj generali njegove vojske so si kraljestvo med sabo razdelili. *Ptolomej*, eden iz njih, je dobil z drugimi deželami Egipt in Judeo; en drugi vojskovodja pa, *Seleuk* po imenu, je dobil Babilonio in Sirio, ktera dežela je, kakor sim vam že rekel, blizo svete dežele.

Zdaj morate vediti, da veči del so bili Aleksandrovi generali, ktere boste enkrat bolj poznali, lakomni, častiželjni, posebno pa zavid-

livi eden drugemu: od tod se je unela med Egiptovskimi in Sirianskimi kralji kervava vojska, ktera je več let strašno zadevala vse dežele, ki so, kakor Judea, v tistem delu sveta, ki se *Izhod* ali jutrove dežele pravi, zato ker leži proti kraju, kjer se vidi solnce zjutro izhajati. Ker so v te dežele priderli zdaj vojaki Egiptovskih kraljev, zdaj pa vojaki Sirianskih kraljev, in ker so zmagavci, ti ali uni, s prebivavci teh dežel delali kakor s svojimi sovražniki, zato je bila osoda Izraelcov dan za dnevom žalostniši; in zdelo se je, da je njih nesreča do verha se narasla, kadar je en Sirianski kralj, kteremu je bilo ime *Antioh Epifan*, njih nadloge še večji storil.

Ta kralj, ki je bil iz rodu *Seleukovičev*, to je, iz rodu Seleuka, od kterega sim vam zdaj le pravil, je bil grozoviten človek, kteri je hotel končati Izraelsko vero, in jim je za tega voljo prepovedal pravemu Bogu darovati, in od Mojzesa zapovedane praznike obhajati. On je clo v Jeruzalemskem tempelnu postavil podobo *Olimpiškega Jupitra*, to je enega lažnjivih bogov, kterega so večji del vsi narodi tistihdob za boga molili; zapovedal je tudi pod smertno kaznijo Izraelcom, da morajo tej podobi tisto čast skazovati, ktera gre samemu Bogu. Dosti *Judov* (zakaj tako se je zdaj imenovalo prebivavce na Judovskem) so bili tako slabi, da so mu bili pokorni; bili so pa

drugi bolj serčni, kateri so raji umerli, kakor da bi razžalili Boga svojih očetov, ter so tako očitno pred vsem svetom pravo vero spoznali, akoravno je grozovitni Antioh vse tiste z naj strašnejšimi mukami umoriti ukazal, kateri se niso podvergli njegovim poveljem. Stari, mladi, in žene so bili obsojeni v naj strašnejši smert, tako da mora človeka biti groza, kadar li od tega sliši praviti: toda nič ni moglo oslabiti serčnosti teh slavnih mučenikov resnice, kateri so z veseljem svoje ude rabeljnom dajali, da so jih mučili, ker so verovali, da jih na unem svetu za tolike bolečine veliko plačilo čaka.

Otroci moji! ali ni bilo to, recite mi, za tuje narode čudna prikazen, ko so vidili, da en del ljudstva si strašno smert raji zvoli ali raji ima, kakor posvetno blago, ali kakor življenje samo? Ali se vam ne zdi, da naj terdovratniši malikvavci so si morali misliti, da mora biti ta vera vendar kej vredna in častitliva, ker je svojim spoznavavcom tako serčnost dajala? Vi boste vidili še v drugih zgodovinah, da enake preganjanja so bile sredstvo, kterege se je poslužila božja previdnost v razširjenje spoznanja prave vere po celem svetu, zakaj tisti, ki so zavoljo nje tolikajn muk prestali, so tako pokazali, da je njih vera močnejši od vsih drugih.

Med tem se je več Judov, kateri so Antiohovim rabeljnom z begom ušli, zbiralo po

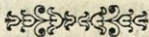
gorah in goščavah svoje dežele, kjer so pod velitelstvom enega duhovnika iz Aronovega rodu, ki se je *Matatia* klical, in ki je imel pet sinov, vsih mladih in silno serčnih, kmalo se tako narasli, da je bila vkupej majhna armada, ter so začeli svojo domovino osvobodvati od grozovitnosti in gospodstva Antiohevega. Tretji Matatijev sin, po imenu *Juda Makabejic*, je bil tisti, kateri je bil vreden zavoljo svoje čednosti in hrabrosti, da je dal svoje ime celi svoji družini, kateri je Izraelsko ljudstvo imelo zahvaliti svoje zadnje dni slave in sreče.

Juda Makabejic, kteremu je serčnost dajalo zaupanje v Boga, in se ni nobenih nevarnost bal, samo da bi spet vstanovil božjo službo v Jeruzalemu, vzame na zadnje Sirianom to veliko mesto, kterega so se bili polastili, in potem ko je očistil tempel, to je, z nekimi obredi potrebil vse sledi malikvanja, je v svetišču spet postavil na svoje mesto zlati svetilnik, mizo kruhov, in altar dišav.

Ni mogoče vam dopovedati, otroci moji! vsih zmag Juda Makabejca čez Siriane; ali vedite, da je ta hrabri vojskovodja umerl v bitvi, ko je slavno se z Izraelskimi sovražniki bojeval, in njegova brata, *Jonatan* in *Šimon*, ktera sta ga vredno posnemala in mu nasledvala, sta naposled Izraelce popolnoma osvobodila, to je, ona sta s svojim pogumom do-

segla, da Izraelsko ljudstvo ni bilo več drugim narodom podložno. Judje, ki so svojo neodvisnost imeli zahvaliti Šimonu, so sklenili in določili, da čast velkega duhovnika ima biti zmirom pri hiši Makabejcov, ker so si bili tolikaj prizadevali, jih osvoboditi; in Šimonov sin, *Janez Hirkan* po imenu, ki je bil, kakor oče, verli vojak in blag mož, je za njim Jude vladal, pod ravno tem imenom.

In tukej ljubi moji otroci! vam je treba vediti, da Judje, po svoji vernitvi iz babilonske sužnosti, in ves čas, ko so bili podložni Perzianom, Aleksandru in njegovim naslednikom, Egiptovskim in Sirianskem kraljem, niso posedli družega, kakor samo Jeruzalem in en majhen del Judee; ali pod Makabejci so si bili z orožjem pridobili celo Palestino, od nižav Libanonskih do Petrejske Arabie, in njih oblast je segala na unkraj Jordana, torej čez celo deželo, katero so nekdej v lasti imeli dvanajsteri Izraelski rodovi; Janez Hirkan je svojim državam potem še eno deželo sosédno pristavil, ktera se kliče *Idumea*, in tako je Izraelski narod dosegel eno stopnjo blagostanja, kakor popred nikoli.

SAMOVLADA SPET VPELJANA.

Od 141 do prvega leta kerščanske dobe.

ed tem, ko so Makabejci, ki so bili velki duhovni, in ob enem tudi posvetni poglavarji Judov, tako jemali Sirianskim kraljem eno Judovsko deželo za drugo, se je prikazal v prvo v Azii nov strašen sovražnik, in je že žugal, da bo veči del kraljestva sebi prilastil, v ktere se je bilo nekdam Aleksandrovo kraljestvo razsulo.

Rimljani, to je, prebivalci Rima (od Rima pa vam bom drugo pot veliko vedil povedati) so poslali vojske v Izhod proti poslednjim Seleukovičem in drugim kraljem, kateri so si bili razdelili med sabo Siriansko kraljestvo; in v kratkem so se ti tujci polastili skorej vsih dežel, ki so bile okoli Judee.

Skorej ob tem času je bil poglavar Judov sin Janeza Hirkana, *Aristobul* po imenu;

ta je o priložnosti, ko vsi sosedni kralji od dolgega boja oslabljeni niso mogli več Palestini biti nevarni, svoji državi prilepil še drugo aziatsko deželo, to je *Itureo*; in ker se mu je premalo zdelo biti samo velki duhovnik, si postavi na glavo še krono, in si da ime *kralja*, kterega imena si ni bil še, od kar so bili iz babilonske sužnosti prišli, nobeden tistih pridjati upal, kateri so vladali Jude. Judje, kateri so še zmirom v spominu imeli dobrote, ktere so od Makabejske družine prejeli, so bili zadovoljni s to premembo; ali kmalo so se tega kesali, ko so vidili, da Aristobul v polni zavesti svoje moči svojo lastno mater z lakotjo umori v temnici, in ubiti reče enega svojih bratov, kateri se mu je po nedolžnem zdel sumliv. Toda kmalo po tem, ko je ta grozovitni kralj to dvojno hudobijo dopernesel, čuti hudo grizenje vesti, kar je po navadi perva in naj veči kazen hudobnih; in kmalo potem umerje od boleznin in obupa, zapustivši za sabo spomin nepočasten s naj grozovitnim delom, to je, spomin na umor svoje matere.

Od te dobe, otroci! samovlada Judovska ni bila drugo ko predmet zaničvanja in sovražtva ljudstev, in v kratkem so sledile še nove nesreče, ki so vzrokovale pad tega naroda, kateri se je zdel zdaj že od Boga zapuščen brez vsega prizanašanja. Dva kraljeviča Makabejskega rodu, dasiravno brata, sta se

med sabo prepirala, kateri ima biti Judovski kralj, in sta si bila tako sama vzrok, da sta oba kraljevski prestolj zgubila, kterega so njuni rajuki bili vnovič vstanovili. Mlajši kraljevič, ki se je klical *Aristobul II.*, zato da se je ločil od hudobnega kralja, od kterega sim vam že govoril, je iz trona pahnil svojega staršega brata *Hirkana II.*, in tadaj se vname med njima kervav boj, iz kterega pa ni nobeden nju dveh koristi imel, kakor boste zdaj vidili.

Ta čas je bil ravno v Azii slaven rimski general, Pompej po imenu, kjer je v kervavih bojih zmagal kralje nekterih dežel. Ta dva brata se nauj obermeta, da bi on bil med njima sodnik; ali Pompej, kateri je imel sabo veliko vojsko, jima ukaže pred se priti, in ko njune tožbe sliši, vklene Aristobula, in ga z vso njegovo družino kot jetnika v Rim pošlje. Hirkanu je ta Rimljan po tem takem prav dal, ali mu je zraven tega prepovedal, da se ne sme več kralj klicati, in mu ukazal, da naj se imenuje li velkega duhovnika: potem je hotel on obiskati Jeruzalemski tempel, in ni maral za Levite, kateri so mu hotli to ubraniti rekoč, da ne sme v tempel stopiti noben malikvavec (zakaj tudi Rimljani so bili malikvavci); on je šel tadaj v svetišče noter, pa se vender ni dotaknul nezmernih zakladov, ki so ondi notri bili.

Hmalo po teh prigodbah je bila Judea Rimljanom popolnoma podložna, tako da jim je davke dajala; to je, Judje so bili dolžni vsako leto v Rim pošiljati veliko denarja, kar se *davek* pravi: in *senat* ali starašinstvo, to je, zbor starašinov, kateri so vižali tisto mesto, je Hirkanu oblast spet vzel, katero mu je bil še v rokah pustil Pompej, in je na njegovo mesto poslal enega generala, kateri se je klical *Herod* ali *Herodež*, kteremu je bilo spet dovoljeno, da se je smel kralja imenovati in kraljevske znamenja nositi. —

Tukej je treba, da vam povem, da so imeli Izraelci staro prerokvanje, katero je pravilo, da kadar bodo Judje imeli za kralja enega tujca, jim bo Bog *Mesia* poslal, kterega je bil on očakom in Davidu obljubil.

In Herodež je bil iz Idumee doma, to je iz tiste dežele, katero je bil nekaj let popred Janez Hirkan k Palestini pridružil; in zavoljo tega je celo ljudstvo za terdno verovalo, da je zdaj prišel čas, o katerem je imel biti rojen Odrešenik, njih očetom obljubljen. Ali Izraelci so si veči del mislili, da *Mesia* mora biti mogočen kralj, kakor sta bila Cir in Aleksander, da jih bo storil zmagati sovražnike, da jim bo podvergel tuje narode, kterim so bili oni tako dolgo podložni, in da pod njegovem žezlom bodo vsi v bogastvu živeli, v slavi in miru.

Drugi med Judmi, kterih je pa na številu

veliko manj bilo, so si prav mislili, da tacega kralja, kakor so bili tisti, katerih kraljestva so vidili vstati in pasti, bi Bog ne bil toliko let poprej njih sprednikom obljubil, in ga pričakovati storil; oni so po pameti sodili, da Mesia jim mora vse druge dobrote prinešti, kakor so tiste, ki se jih zamore dobiti na tem svetu: ali nobenega ni bilo med vsem ljudstvom, da bi ne bil terdno veroval, da je zdaj že tisti oznanjeni čas rojstva Odrešenika.

In ravno ta čas, ljubi moji otroci! je zvedil tudi grozovitni Herodež, kar se je začelo govoriti, da novi kralj, kterega so pričakovali Judje, se je v Betlehemu rodil; in ker se je bal, da bi ga enkrat iz kraljevskega prestolja ne pahnul, je on ukazal, da se ima pomoriti vse otroke tistega mesta: ali starši Jezusa Kristusa, ki so za nevarnost zvedili, ktera jim je pretila, so hitro v Egipt pobegnuli, in se tako rešili; Jezus je na tako vižo se ognil preganjanju Herodeža, kakor boste v Evangeliju slišali, kateri je sveta knjiga naše vere.

V. K. V. Č. B.

O P A Z K E.

- Stran 15, Štev. 1) *Da sim tukej govorjenje drugači zavel, kakor je v laški prestavi, mi ne bo, menim, noben pameten za zlo vzal.*
- „ 20, „ 2) *Tudi tukej sim enmalo od besed laškega prestavljavca odstopil.*
- „ 42, „ 3) *Bog je potlej ime Abrama v Abraham spremenil.*
- „ 65, „ 4) *Po hebrejskem izvirnem in po latinskem tekstu Vulgate se ne more reči, da se je to samo v sanjah zgodilo.*
- „ 67, „ 5) *Že na več krajih smo pokazali, da ta pisavic ni povsod natanjčen v posnetju svete zgodovine. Kteri so bili Liini in Rahelini itd. otroci, glej I. Mojz: pogl. 29 in 30.*

Benjamin se pa pravi
sin desnice, in ne sin
bolečine.

Stran	71,	Štev.	6)	<i>Poglej I. Mojz. pogl. 39.</i>
„	74,	„	7)	<i>Glej spet tukaj, kaj pravi
I. Mojz. 41 p. 8. versto.</i>
„	79,	„	8)	<i>Bratje Jožefovi pa njega
niso spoznali.</i>
„	93,	„	9)	<i>Sveto pismo pravi, da je
Jetro bil Midianec, ne pa
Izraelic. II. Mojz. 2. pog.</i>
„	105,	„	10)	<i>Sv. pismo pravi, da je Bog
sam zapovedi na kam-
nate table spisal.</i>
„	115,	„	11)	<i>Tudi podjarmljenje Ka-
naanejcov ni bilo po-
polnoma po božji volji,
ker jim je bilo ukaza-
no, ali jih iztrebiti, ali
pa pregnati iz dežele.</i>
„	119,	„	12)	<i>Naj se pogleda, kaj tu če-
terte in pete Mojzesove
bukve pravijo od pod-
jarmljenja Peree.</i>
„	128,	„	13)	<i>Menda je treba tukej brati
Amonitom, namest Fi-
listejcom, glej Sodn.
11. pogl.</i>
„	137,	„	14)	<i>Sv. pismo ne pové imena
Samsonove matere.</i>

- Stran 138, Štev. ¹⁵⁾ *Kakor po navadi, tudi tu-
kej en malo od besed
sv. pisma odstopi. Glej
Sodnike post. 13-16.*
- „ 174, „ ¹⁶⁾ *Razun samega vikšiga du-
hovnika.*
- „ 185, „ ¹⁷⁾ *Glej, kaj pravi tukej sv.
pismo v 4. Kralj II.
pogl. in 2. Kron. 22.
pogl.*
- „ 188, „ ¹⁸⁾ *Po 3 Kralj. 15. pogl. je
Jeroboamovr od bil po-
gubljen že od kralja
Baasa, in Atalia je bila
iz družega rodu.*
- „ 215, „ ¹⁹⁾ *T.j. Atalia, Jezabelina hči,
ki je bila kraljica v Je-
ruzalemu.*
- „ 217, „ ²⁰⁾ *Poglej Dan. 13. in 14.
pogl.*
- „ 224, „ ²¹⁾ *Susan poglavitno mesto,
glej bukve Ester.*
- „ 235, „ ²²⁾ *Mora biti, menda, v Izai-
jevih prerokovanjih.
Prestarljavec.*

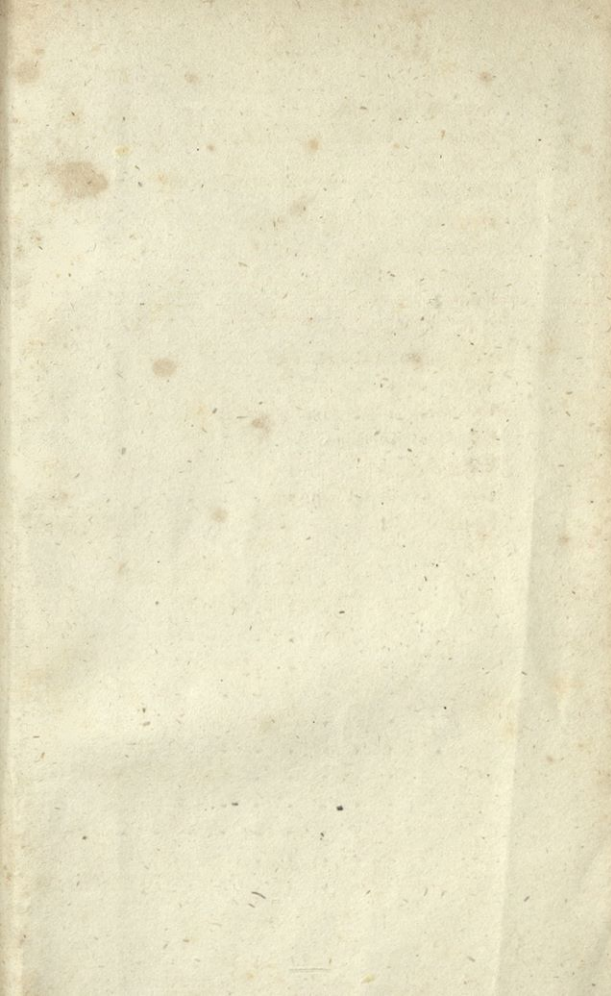
OBSEG.

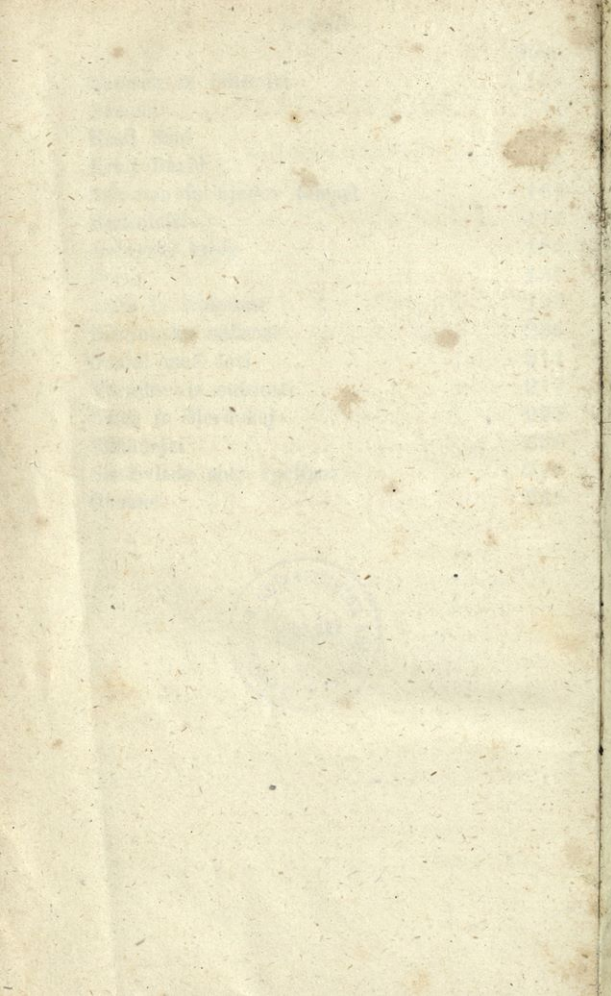

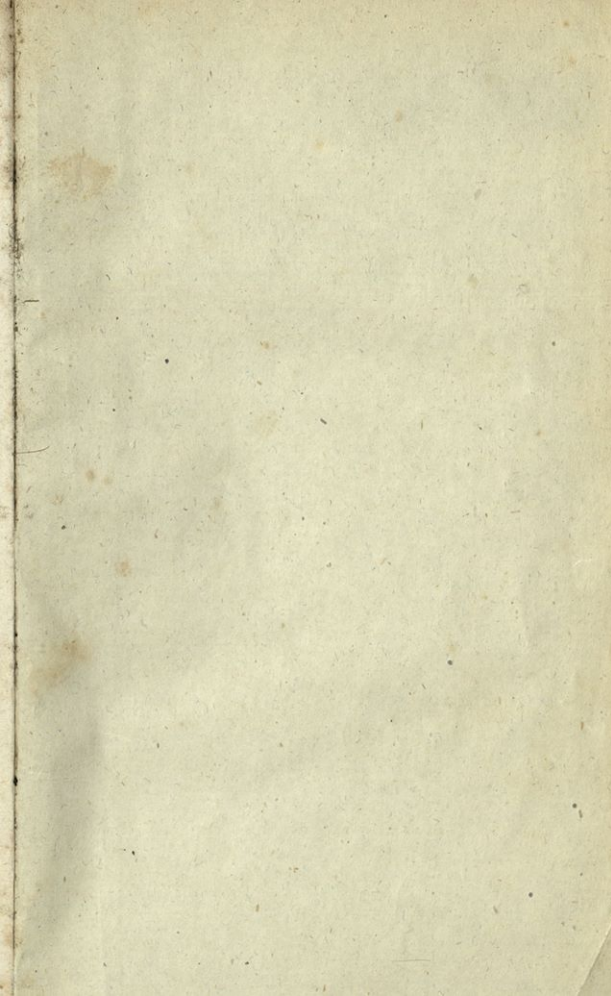
	Stran
PREDGOVOR prestavljavca	3
PREDGOVOR k drugemu francozkemu natisu	7
Vstvarjenje	13
Zemeljski raj ali paradiž	18
Abelnova smert	23
Potop	28
Obljudenje sveta	34
Abramov poklic	39
Hagar in Izmael	47
Abrahamova daritev	53
Izakova sina	59
Jožef in njegovi bratje	66
Jakob v Egiptu	78
Mojzes iz vode potegnjen	90
Izraelci v puščavi	100
Prehod čez Jordan	109
Pad mesta Jeriho	115
Sodniki	121
Jefte in njegova hči	127
Rut in Noemi	131

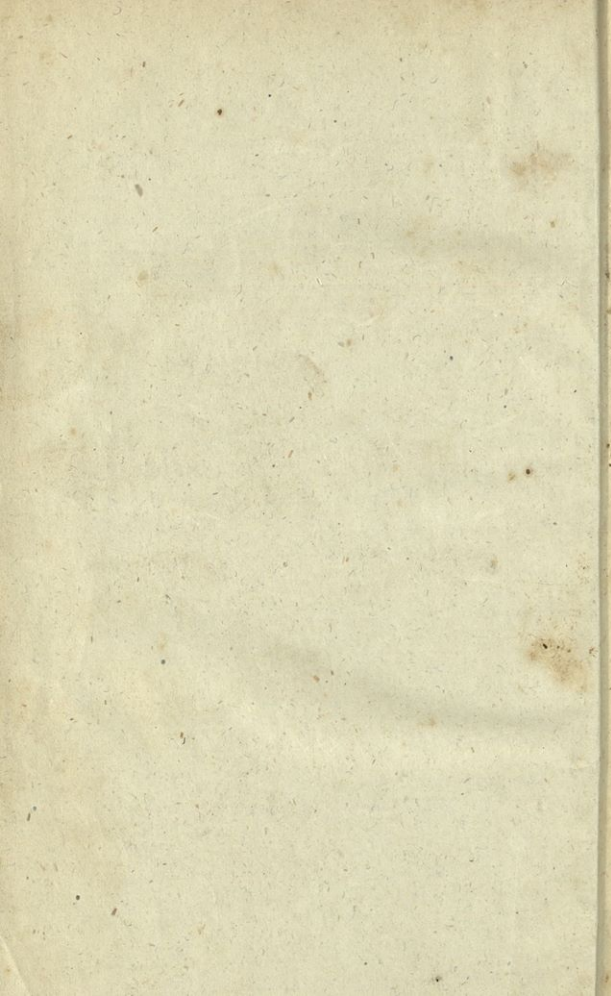
	Stran
Samson in Filistejci	136
Samuel	143
Kralj Saul	148
Kralj David	159
Salomon in njegov tempel	169
Razkolništvo	177
Judovski kralji	184
Tobia	189
Judit in Holofern	198
Babilonska sužnost	206
Daniel med levi	211
Vernitev iz sužnosti	219
Ester in Mardohej	222
Makabejci	233
Samovlada spet vpeljana	240
Opazke	245

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000320712

